
BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
12
31 D
1

Sapientiſsimi Regis

CONSTANTINI

Porphyrogennetæ

DE THEMATIBVS,

Siue

De Agminibus militaribus per Imperium Orientale diſtributis,

LIBER, *nunquam antehac editus:*

Ex Bibliotheca & Verſione BONAVENTVRÆ VVLCANII,

Cum NOTIS *eiuſdem.*

LVGDVNI BATAVORVM,

EX OFFICINA PLANTINIANA,

Apud Franciſcum Raphelengium.

cIↃ. IↃ. LXXXVIII.

NOBILISSIMIS
AMPLISSIMISQVE VIRIS
Iano Dousæ à Noortwyck,
Paulo Busio,
Abrahamo ab Almonda,
Curatoribus Academiæ Leydensis
S. D.

IMMANIS *profectò tempestas bellica Belgicam nostram totos iam annos viginti concußit, iactauit, lacerauit, Nobilißs. Amplissimique Viri, neque adhuc faustum aliquod sidus affulsit, quod nobis terram videndi tandem, spem faciat. Finem enim laborum tantorum optamus potius miseri quàm speramus. Ex omnibus verò malis quæ cateruatim secum traxit bellum hoc verè atrox, ad quorum recordationem meritò exhorrescit animus, grauissimum propemodum censere soleo, dissipationem Bibliothecarum, quarum splendore ac multitudine Bel-*

gium nulli prouinciarum totius orbis ante hos tumultus cedebat. Quid enim aliud ex Bibliothecarum interitu, quàm barbaries & ignorantia, ex ignorantia confusio omnium rerum, ex confusione πανολεθρία est exspectanda? Prudenter itaque, munerique vestro conuenienter facitis Curatores, qui flagrante adhuc bello, sæuientibusque tumultibus publicis, quidquid vobis Reipublicæ clauus, ad quem constanter fortiterque excubatis, otij relinquit, id omne Academiæ promouēdæ, & Bibliothecæ publicæ in ea instaurandæ impenditis, & laceras ex superiorum annorum naufragiis tabulas, inque extremos prope orbis angulos eiectas, maximis vestris sumtibus conquiritis, collectas publicatis. De Libro antiquarū per vniuersum Europam Inscriptionū loquor, quem vos ære vestro, in vsum publicum edendum curastis. Eximium certè opus, si quod vnquam è typographicis prælis prodiit. cuius fama dudum ante editionem totum orbem peruagata, incredibili eum sui exspectatione erectū tenuit: quippe qui nunc tandem, exuto senio, pristinum

num vestro beneficio iuuentutis decus sit recuperaturus. quo quidem nomine immortales vobis, quamdiu stabit, gratias debebit. Atq. vt in præsentiarum de vtilitate nihil dicam, quæ ex hoc opere ad omnes antiquæ reconditæque doctrinæ studiosos est peruentura, quæ est profectò longè maxima: excitabitis, imo inflammabitis illustri hac quam præluxistis face, etiam alios, vt quicquid lacerarum, ex hoc communi Bibliothecarũ Belgicarum naufragio, tabularũ ad ipsos peruenerit, pari alacritate in vsum publicum cõferant. Quorum in numero nomen meum libens profiteor. Simulatq. enim consilij vestri rationem de operis huius editione cognoui, continere me non potui, quin testandi priuati mei gaudij, studiique erga rem literariam causa, Constantinum Porphyrogennetam περὶ θεμάτων, authorem nunquam antehac editũ, primùm è multis arriperem publicique iuris facerem. Tres verò causæ fuerunt, quibus adductus dignissimum eum iudicaui, qui vno eodemque tempore quo renatæ sunt Orbis delitiæ, hoc est, Inscriptiones vestræ, in clarissimam doctissimi

huius seculi lucem Amplissimi nominis vestri auspiciis prodiret. Prima, quòd Imperator, Leonis illius filius. deinde quòd optimè de studiis literarum meritus, quippe qui extinctas propemodum ac semisepultas sua ætate bonas artes ac scientias suscitarit, & ab interitu vendicarit. tertia, quod pari fere cum Inscriptionibus vestris fortunâ, bis captus, militarē furorē expertus, redemptus. Nam primum Mechliniæ apud medicum quēdam Anglum, Thomam Clementem, parum clementer habitus, multos annos in Bibliothecæ vel βιβλιοταφῄ potius squallore & puluere latuit; postea in altera miseræ illius vrbis direptione, αἰχμάλωτος, militari violētiæ obnoxius, perierat nisi periisset. Nescio enim quo bono suo fato, mihi tandem, vnà cum Procopio De ædificiciis Justiniani, & Agathia oblatus, persolutis λύτροις seruatus est. Cuius quidem Imperatoris simul & scriptoris optimi prolixam apus vos laudationem instituere nihil attinet. quum & ad calcem huius libri illustria aliquot Historicorum illius æui de eo testimonia cōgesserim, & vos ipsi pro singulari

vestra

vestra eruditione, summaq. iudicij acrimonia, facillimè eas, veluti ex vngue, quod aiunt, Leonem, sitis agnituri; scriptumque hoc rei literariæ summopere vtile iudicaturi. quum totius ferè Asiæ accuratam descriptionem, agminaque militaria per eam distributa contineat, & , præterquam quod multa adferat aliis Geographis vel ignota, vel ab eis silentio prætérita, non pauca habeat præterea ad antiquitatis & historiæ cognitionem, adde etiam artis militaris peritiam conducibilia. quarum quidem rerum grauitatem, iucundis passim narrationibus, & variis veterum poëtarum authoritatibus veluti condimentis quibusdam miscet, vt eius lectio vel ter repetita nequaquam fatiget. Utitur verò interdum nominibus aliquot officiorum militarium, remotis à consuetudine loquendi veterum Græcorum. quam ob causam Notæ necessariò mihi adiiciendæ fuerunt, per quas lucem aliquam iis ipsis vocabulis adferrem. in quibus si forsan à scopo aberraui, veniam & peto, & mereor. quum ea doctissimis etiam nostri æui viris non exiguũ negotium facessant.

facessant. Accipite verò vos Nobiliss. amplissimique viri, Constantinum per me Orco ereptum, Luciique pariter & Latio donatum, accipite, inquam, vt testem ingentis gaudij, quod ego ex summa animi vestri ad iuuanda studia alacritate (quam vos sumtuosissima harum Inscriptionum editione luculentissimè declarastis) intimo pectore concepi: Simulque vobis persuadete, me deinceps, vestro inprîmis exemplo incitatum, daturum operam, vt mihi nec voluntas, neque (absit verbo inuidia) facultas promouendæ rei literariæ, ornandæque vestræ Academiæ, defuisse videatur.

Valete viri Nobilissimi amplissimique, & Rempublicam eiusque seminarium Academiam feliciter curantes, fremente furenteque inuidia perseuerate. Lugduni Batauorum Anno Domini M. D. LXXXVIII. *cal. Martij.*

D. V.

addictissimus

Bonauentura Vulcanius.

5

ΤΟΥ ΣΟΦΩΤΑΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΟΥ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ,

ΠΕΡΙ ΘΕΜΑΤΩΝ.

Περὶ τῶν θεμάτων τῶν ἀνηκόντων τῇ βασιλείᾳ τῶν Ῥωμαίων, πόθεν ἔσχον τὰς ὀνομασίας, καὶ τί σημαίνουσιν αἱ τούτων προσηγορίαι. Καὶ ὅτι τὰ μὲν αὐτῶν ἀρχαΐζουσι, τὰ δὲ, νέαν ἐκτήσαντο τὴν προσηγορίαν. Πρῶτον μὲν οὖν τοῦ καλουμένου ἀνατολικοῦ, εἰ δοκεῖ μνημονεύσωμεν. ἐνταῦθα τῆς ἀνατολῆς θέματα ἤγουν τῆς μικρᾶς Ἀσίας.

ΠΡΩΤΟΝ ΘΕΜΑ.

Τὸ καλούμενον Ἀνατολικόν.

Οὐ κατὰ τὴν τῶν πολλῶν ὑπόληψιν, ὡς ἐμοὶ καταφαίνεται, ἡ τῶν θεμάτων ἐγένετο προσηγορία. οὐδὲ γὰρ παλαιά τίς ἐστιν, οὐδέ τις τῶν ἱστορίας γραψάντων ἐμνήσθη τῆς τοιαύτης ὀνομασίας, ὡς λέγονται νῦν. ἀλλὰ πρώην καὶ κατ᾽ ἀρχάς, τάγματα τῖνα καὶ λεγεῶνες ὑπῆρχον ἀναγεγραμμέναι κατ᾽ ἔθνος. ὡς ἡ λεγεὼν ἡ τῶν μ´ μαρτύρων, καὶ ἄλλη Πισιδική. καὶ ἑτέρα Θετταλική, καὶ ἄλλη ἄλλως ὠνομασμένη, ὑπὸ δοῦκα καὶ ἡγεμόνα τυγχάνουσα, πολλάκις δὲ πραιπόσιτον. Καὶ ταῦτα ποτὲ, ὅτε οἱ βασιλεῖς μετὰ τοῦ λαοῦ ἐπεστράτευον, καὶ τοῖς ἀνταιρήσι τὸ τῆς Ῥωμαϊκῆς δουλείας ζυγὸν ἐπετίθεσαν. καὶ μικροῦ δεῖν,

πᾶσαν τὴν οἰκουμένην ἐπολιόρκουν ἀτακτοῦσαν καὶ ἀντιλέγουσαν, ὡς ὁ Καῖσαρ Ἰούλϊος, ὡς ὁ θαυμαστὸς Αὔγουστος, ὡς ὁ Τραϊανὸς ἐκεῖνος ὁ περιβόητος, ὡς μέγας ἐν βασιλεῦσι Κωνσταντῖνος καὶ Θεοδόσϊος, καὶ οἱ μετ' ἐκείνους τὸν χριστιανισμὸν καὶ τὴν θεοσέβειαν ἀσπασάμενοι. οὐκ ἦν γὰρ εἰκὸς βασιλέως ἐπὶ στρατοπέδου παρόντος, στρατηγὸν διατάττεσθαι. ὑφ' ἡγεμόνας γὰρ καὶ ταξιάρχας ἐτέλουν, καὶ ὅλα τὰ τῶν πολεμίων πράγματα ἐπὶ τῇ τοῦ βασιλέως βουλῇ ἀπεκρέμαντο. Καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἕνα καὶ μόνον τὸν βασιλέα ἑώρων. Ὅτε δὲ τοῦ στρατεύειν οἱ βασιλεῖς ἀπεπαύσαντο, τότε καὶ στρατηγοὺς καὶ θέματα διωρίσαντο. καὶ εἰς ταῦτα κατέληξεν ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴ μέχρι καὶ σήμερον. Νυνὶ δὲ στενωθείσης κατά τε τὰς ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας, καὶ ἀκρωτηριασθείσης ἀπὸ τῆς ἀρχῆς Ἡρακλείου τοῦ Λίβυος, οἱ ἀπ' ἐκείνου κρατήσαντες οὐκ ἔχοντες ὅποι καὶ ὅπως καταχρήσονται τῇ αὐτῶν ἐξουσίᾳ, εἰς μικρά τῖνα μέρη κατέτεμον τὴν ἑαυτῶν ἀρχὴν, καὶ τὰ τῶν στρατϊωτῶν τάγματα, μάλιστα Ἑλληνίζοντες, καὶ τὴν πάτριον καὶ Ῥωμαϊκὴν γλῶτταν ἀποβαλόντες. Λογγίνους γὰρ ἔλεγον τοὺς χιλιάρχους, καὶ κεντυρίωνας τοὺς ἑκατοντάρχους, καὶ Κόμητας τοὺς νῦν στρατηγούς. Αὐτὸ γὰρ τὸ ὄνομα τοῦ θέματος, Ἑλληνικόν ἐστῖ καὶ οὐ Ῥωμαϊκὸν, ἀπὸ τῆς θέσεως ὀνομαζόμενον. Ἀνατολϊκὸν τοίνυν τὸ θέμα καλεῖται, οὐχ' ὅτι τῆς ἄνω καὶ πρώτης ἀνατολῆς ἐστιν ὅθεν ἀνίσχει ὁ ἥλιος, ἀλλ' ὅτι πρὸς ἡμᾶς τοὺς κατοικοῦντας τὸ Βυζάντιον καὶ τῆς τῆς Εὐρώπης γῆν, λέγεται ἀνατολικόν. πρὸς δὲ τοὺς κατοικοῦντας τὴν

τας τὴν

τὰς τὴν Μεσοποταμίαν, Συρίαν, καὶ τὴν μεγάλην Ἀσίαν, ἐν ᾗ κατοικοῦσιν Ἰνδοὶ καὶ Αἰθίοπες καὶ Αἰγύπτιοι, λέγεται δυτικὸν μέσον καὶ Ἀσία μικρά. Ἡ γὰρ ἀνατολὴ, καθώσπερ ἔφην, Ἰνδῶν ἐστὶ καὶ Αἰθιόπων καὶ Αἰγυπτίων, καὶ τῶν λοιπῶν τῶν τὴν ἀνατολὴν κατοικούντων. Ὅμως ἵνα μὴ μακρολογῶμεν, καὶ δοκῶμεν τισὶ τερατεύεσθαι περὶ τῆς τῶν θεμάτων ὀνομασίας, συντομώτερον ἐροῦμεν ὡς ἔχει αὐτὴ ἡ ἀλήθεια. Τὸ τοίνυν Ἀνατολικὸν θέμα ὡς νῦν ὀνομάζεται ἐκ πέντε ἐθνῶν τὴν ὅλην κατοικίαν ἔσχηκεν. Ἀρχὴν γὰρ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς Κωμοπόλεως τῆς ὀνομαζομένης Μηροῦ πεποίηται, καὶ λέγεται Φρυγίας Σαλουταρίας, ἕως τοῦ Ἰκονίου. Τὰ δὲ πρόσοικα τῶν Ἰσαύρων τὰ πρὸς τὸν Ταῦρον, καλεῖται Λυκαονία. Τὰ δὲ πρὸς θάλασσαν καὶ τὸν νότον, καὶ τὰ τοῦ καλουμένου Ψυχροῦ ὄρη, καὶ ἕως αὐτῆς Ἀτταλείας, καλεῖται Παμφυλία. Τὰ δὲ ἄνω καὶ μεσόγαια, καλεῖται Πισιδία. τὰ δὲ ἀπὸ τοῦ Κεραΐνου καὶ μέχρι τοῦ Ἀμωρίου, καλεῖται Φρυγία Καπατιανῆς. τὰ δὲ πρὸς θάλασσαν νεύοντα καὶ διορίζοντα τὴν Καρίαν, καλεῖται Λυκία. Ὅσα μὲν οὖν εἰσὶ μεσόγαια καὶ πρόσοικα τοῦ Ταύρου, καὶ διήκοντα μέχρι τῶν ὁρίων Καππαδοκίας, καλεῖται Ἀνατολικά. μέρη γὰρ εἰσὶ τοῦ Ἀνατολικοῦ θέματος. Ἐνταῦθα τοίνυν τὸ τοῦ Ἀνατολικοῦ θέματος ἐστὶ πέρας. ἀρχὴν μὲν ἔχον ἀπὸ τῆς Μηροῦ, ἣ ἐστὶ τέλος τοῦ Ὀψικίου. τερματίζων δὲ μέχρι τῶν ὁρίων Ἰσαυρίας πρὸς μῆκος. πρὸς δὲ πλάτος, ἔχει μὲν ἐξ ἀριστερῶν, μέρη τινὰ τοῦ Βουκελλαρίου, καὶ τὴν ἀρχὴν τῆς Καππαδοκίας· πρὸς δὲ δεξιὰν, τήν τε Ἰσαυρίαν,

καὶ τὴν ἀρχὴν τῶν μερῶν τῆς Κιβυρραιώτου. Ἰδοὺ τοίνυν τὸ θέμα τὸ ἀνατολικόν. καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν οὐκ ἦν οὕτως· ἀλλ' εἰς χιλιαρχίας καὶ πεντακοσιαρχίας διῄρητο τὸ τάγμα τὸ στρατιωτικόν. εἷς δέ τις Ἀνθύπατος ἐκράτει τῶν ὅλων ταγμάτων, ὥσπερ ἐπὶ τῶν κάτω χρόνων, καὶ ἕως Ἰουστινιανοῦ, μάγιστρος ἐπέμπετο τοῖς τάγμασιν ἔξαρχος. καὶ μάρτυς ὁ ἐν Σμύρνῃ κείμενος τάφος Πουπλίου τινὸς Ἀνθυπάτου γράφων οὕτως·

ΠΟΥΠΛΙΟΣ ΑΝΘΥΠΑΤΟΣ ΑΡΧΩΝ ΙΩΝΙΑΣ, ΦΡΥΓΙΑΣ, ΑΙΟΛΙΔΟΣ, ΜΗΟΝΙΑΣ, ΛΥΔΙΑΣ, ΕΛΛΗΣΠΟΝΤΟΥ, ΜΥΣΙΑΣ. ΒΙΘΥΝΙΑΣ. ΤΑΡΣΙΑΣ. ΓΑΛΑΤΙΑΣ. ΜΑΡΥΑΔΗΝΩΝ. ΠΟΝΤΟΥ. ΠΑΦΛΑΓΟΝΙΑΣ. ΚΑΠΠΑΔΟΚΙΑΣ ΜΙΚΡΑΣ ΚΑΙ ΜΕΓΑΛΗΣ. ΙΣΑΥΡΙΑΣ ΤΕ ΚΑΙ ΛΥΚΑΟΝΙΑΣ, ΚΑΙ ΜΕΧΡΙ ΤΩΝ ΟΡΙΩΝ ΤΟΥ ΤΑΥΡΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΡΜΕΝΙΑΣ.

Ἰδοὺ ἀρχὴ ἑνὸς Ἀνθυπάτου. ἐγένετο δὲ ἐν τοῖς κάτω χρόνοις ἄλλος τις στρατηλάτης τὴν ἀξίαν πατρίκιος, τοὔνομα Ἰορδάνης, οὗτινος εἰσὶ τὰ ἀργυρᾶ μινσούρια τὰ ἀνάγλυφα, ἅπερ κεῖται ἐν τῷ βασιλικῷ βεστιαρίῳ, ἐπιγραφὴν ἔχοντα τοιάνδε,

ΙΟΡΔΑΝΟΥ ΣΤΡΑΤΗΛΑΤΟΥ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ, ΚΑΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΕΘΝΩΝ ΤΩΝ ΥΠΟ ΤΗΝ ΜΙΚΡΑΝ ΑΣΙΑΝ.

Καὶ οὗτος γὰρ μόναρχος ἦν τῆς ἀνατολῆς, ἤγουν μικρᾶς Ἀσίας. ἤνθει δὲ καὶ εὐδοκίμει ἐπὶ τὴν ἡμέραν

Ἀρκαδίου

Ἀρκαδίου τοῦ βασιλέως. Ὡς οὖν προειρήκαμεν τὸ νῦν ἀνατολικὸν καλούμενον θέμα ὑπὸ πέντε ἐθνῶν κατοικεῖται, Φρυγῶν, Λυκαόνων, Ισαύρων, Παμφύλων, Πισιδῶν. Κατ' ἔθνος οὖν αὐτῶν ἦν ἀρχηγὸς ὅτε ἦσαν ἐλεύθεροι, καὶ πρὸ τοῦ τὸν ζυγὸν καὶ τὴν ἀρχὴν ἐμπεσεῖν ἐπ' αὐτοὺς τὴν Ῥωμαϊκήν. ἐμπεσόντος δὲ τοῦ τῶν Ῥωμαίων ζυγοῦ καὶ αὐξηθείσης τῆς βασιλείας αὐτῶν, ἐδουλώθησαν ἅπαντες καὶ ἐγένοντο συμμιγεῖς ὑπὸ μίαν ἀρχήν. Διῃρέθησαν δὲ καὶ ἐγένοντο θέματα, ὅτε ἡ τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴ παρὰ τῶν ἀθέων Ἀγαρηνῶν ἤρξατο κολοβοῦσθαι καὶ ἀκρωτηριάζεσθαι καὶ συστέλλεσθαι κατὰ μικρόν. καὶ ἕως μὲν Ιουστινιανοῦ τοῦ βασιλέως, ὑπὸ μίαν ἀρχὴν ἦσαν ἅπαντες καὶ τῆς Μαυρικίου βασιλείας. καὶ μάρτυς αὐτὸς ὁ Βελισσάριος, ὃς ἦν μονοστράτηγος πάσης ἀνατολῆς. ἐπὰν δὲ ἤρξαντο οἱ Ἀγαρηνοὶ ἐκστρατεύειν κατὰ Ῥωμαίων, καὶ διαφθείρειν τὰς χώρας καὶ πόλεις αὐτῶν, ἠναγκάσθησαν οἱ κατὰ καιρὸν βασιλεῖς τέμνειν εἰς μικρὰ τὴν μίαν ἀρχήν. καὶ τὸ μὲν ἀπένειμον στρατηγῷ τινὶ, καὶ ἐκάλεσαν ἀνατολικὸν, διότι, ὡς προειρήκαμεν, πρὸς ἡμᾶς τοὺς κατοικοῦντας τὸ Βυζάντιον, πρὸς ἀνατολὴν κεῖται. Τὸ δὲ παλαιὸν, κατὰ ἔθνος ἦν ἀρχηγός. ἐπολιτεύοντο δὲ ὡς ἦν ἔθος αὐτοῖς. ἄλλοι μὲν δημοκρατίαις, ἄλλοι δὲ τυράννοις ὑποταττόμενοι. ὑπὸ δὲ τὴν Ῥωμαίων βασιλείαν γενόμενοι, εἰς ἐπαρχίας διῃρέθησαν· καὶ ἡγεμονίας καὶ δουκᾶτα, καὶ τοὺς καλουμένους κονσιλαρίους, τουτέστι βουλευτάς. ἦσαν δὲ καί τινες αὐτῶν πρίγκιπες, ὡς ἐν τοῖς τῶν ἁγίων * μαρτυρίοις διαγράφει. ἴσως *μαρτυρίοις διαχάφει.

γράφει. ἀλλὰ μὴν καὶ ἡγεμονιάριοι. ὕπαρχοι δὲ ἦσαν διττοί. ἕτεροι μὲν πραιτωρίων, ἕτεροι δὲ πόλεων. καὶ οἱ τῶν πραιτωρίων διηκόνουν τοῖς βασιλεῦσι στρατεύουσι, καὶ τὰς τῶν στρατιωτῶν τροφὰς ἐξ ἑτοίμου παρέχοντες, τά τε τῶν βασιλέων ἄπληκτα διατιθέντες, καὶ τὰς ὁδοὺς ἐκκαθαίροντες. Καὶ ταῦτα μὲν τῶν Ῥωμαίων. ὅτε δὲ Πέρσαι ἐκράτουν, καὶ μετ' αὐτοὺς Μακεδόνες, εἰς σατραπείας ἦν διῃρημένη ἡ πᾶσα Ἀσία. Καὶ σατράπης μὲν ἦν Λυδῶν, ἕτερος δὲ Φρυγῶν, ἄλλος δὲ Ἰώνων, ἕτερος δὲ Παμφύλων, ἄλλος δὲ Καρῶν, ἄλλος Παφλαγόνων, ἄλλος δὲ Βιθυνῶν, καὶ ἁπλῶς πᾶσα ἡ Ἀσία μικρὰ καλουμένη, ὡς ἐδόκει τοῖς Πέρσαις, κἄπειτα τοῖς Μακεδόσι, διεμεμέριστο τε καὶ διετάττετο. καὶ ἄλλος μὲν τῶν δημοσίων πραγμάτων ἦρχεν. ἄλλος δὲ τῶν στρατιωτικῶν. Καὶ ταῦτα μὲν ἐπὶ τοσοῦτον. ἐνταῦθα τοίνυν ἔστω τὸ πέρας τοῦ τῆς ἀνατολῆς θέματος. Οἱ δὲ λεγόμενοι Τουρμάχαι, εἰς ὑπουργίαν τῶν στρατηγῶν ἐτάχθησαν. σημαίνει δὲ τὸ τοιοῦτον ἀξίωμα, τὸν ἔχοντα ὑφ' ἑαυτὸν στρατιώτας τοξοφόρους πεντακοσίους, καὶ πελταστὰς τριακοσίους, καὶ δεξιολάβους ἑκατόν, ὥσπερ γὰρ κεῖται ἐν τῇ βίβλῳ Ἰωάννου Φιλαδελφέως τοῦ καλουμένου Λυδοῦ.

ΘΕΜΑ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

Τὸ καλούμενον Ἀρμενιακόν.

ΤΟ θέμα τὸ καλούμενον Ἀρμενιακὸν, οὐ κύριον ἔχει τὸ ὄνομα, οὐδὲ ἀρχαῖά τίς ἐστιν ἡ τοιαύτη προσηγορία· ἀλλὰ ἀπὸ τῶν ὁμορούντων καὶ συνοίκων

Ἀρμενίων

Ἀρμενίων τὴν προσηγορίαν ἐκτήσατο. Δοκῶ δὲ εἰπεῖν ὅτι ἐπὶ Ἡρακλείου βασιλέως καὶ τῶν κάτω χρόνων τὴν τοιαύτην προσηγορίαν ἐκληρονόμησεν. Οὔτε γὰρ Στράβων ὁ γεωγράφος τῆς τοιαύτης ὀνομασίας ἐμνήσθη, καίτοι Καππαδόκης ὢν τὸ γένος, ἐξ Ἀμασείας τῆς πόλεως, οὔτε Μένιππος ὁ τοὺς σταδιασμοὺς τῆς ὅλης οἰκουμένης ἀπογραψάμενος, οὔτε μὴν Σκύλαξ ὁ Καρυανδηνὸς, οὔτε ἄλλος τις τῶν ἱστορίας γεγραφότων, οὔτ' αὐτὸς Παυσανίας ὁ Δαμασκηνός. καὶ φαίνεται νεωτέρα ἡ τοιαύτη ὀνομασία. οὔτε γὰρ Προκόπιος, οὔτε μὴν Ἀγαθίας, οὔτε Μένανδρος, οὔτε Ἡσύχιος ὁ ἰλλούστριος ἐμνημόνευσε τοῦ τοιούτου ὀνόματος, οἱ τὰ χρονικὰ συντάξαντες ἐπὶ τῆς Ἰουστινιανοῦ βασιλείας. Τὴν γὰρ Καππαδοκίαν οἱ παλαιοί εἰς τρία τέμνουσι μέρη. εἴς τε Καταωνίαν τὴν ἀπὸ Μελιτηνῆς ἀρχομένην, καὶ τὴν ἀπὸ τοῦ Ταύρου Ταυρικὴν ὀνομαζομένην, καὶ αὐτὴν τὴν μεσόγαιον, ἐν ᾗ Καισάρεια ἡ πόλις τῶν Καππαδοκῶν μητρόπολις ἵδρυται. Καλοῦσι δὲ οἱ παλαιοὶ μεγάλην τε καὶ μικρὰν Καππαδοκίαν. μεγάλην μὲν τὴν ἀπὸ Καισαρείας τε καὶ τοῦ Ταύρου, καὶ ἕως τῆς Ποντικῆς θαλάσσης, ἣν διορίζει, Ἅλυς μὲν ποταμὸς ἐκ δυσμῶν, Μελιτηνὴ δὲ ἐξ ἀνατολῶν. Καὶ αὕτη μὲν ἡ μεγάλη Καππαδοκία. καὶ τούτων μάρτυς Πολύβιος, ὁ τὴν Ῥωμαϊκὴν ἱστορίαν γεγραφώς. ὃς διορίζει τὴν Καππαδοκίαν, ἀπό τε Ταύρου καὶ Λυκαονίας, καὶ ἕως τῆς Ποντικῆς θαλάττης. Καὶ αὐτὴ γὰρ ἡ Νεοκαισάρεια, ἥ τε Κολόνεια καὶ ἡ Μελιτηνὴ σύμπασα, Καππαδοκία λέγονται. ἐστί δὲ τὸ ὄνομα

Περσικὸν. Πέρσης γὰρ τις ἀνὴρ ἐν κυνηγίῳ Ἀρταξέρξῃ τῷ βασιλεῖ ἢ οὐκ οἶδα ἄλλῳ τινὶ λέων προσαπαντήσας, τοῦ ἵππου τοῦ βασιλέως ἐδράξατο· καὶ κατὰ τύχην εὑρεθεὶς ὁ Πέρσης ἐν τῷ τοῦ θηρὸς συναντήματι, τὸν ἀκινάκην ἀνασπασάμενος, ἐῤῥύσατο τὸν βασιλέα παρὰ μικρὸν κινδυνεύοντα, καὶ τὸν λέοντα ἐθανάτωσεν. οὗτος οὖν ὁ Πέρσης ἐπί τινος ὄρους ὑψηλοτάτου ἀναβὰς, καὶ πᾶσαν τὴν γῆν περισκοπήσας ὅσην ὀφθαλμὸς ἀνθρωπινὸς περιβλέπει κατὰ ἀνατολὰς καὶ δυσμὰς, ἄρκτον τε καὶ μεσημβρίαν, δωρεὰν παρὰ τοῦ βασιλέως πᾶσαν εἴληφε. Ταῦτα δὲ ἱστορεῖ Πολύβιος. Καὶ κατοικεῖται πρὸς μὲν Κολώνειαν, παρὰ Ἀρμενίων. πρὸς δὲ τὴν μεσόγαιον, ὅπου περ ἐστὶν ἡ Ἀμάσεια, καὶ ὁ λεγόμενος Δαζιμῶν, παρὰ τῶν καλουμένων Λευκοσύρων· ὅμως πάντας τοὺς Καππαδόκας καὶ τοὺς μέχρι θαλάττης τῆς Ποντικῆς κατοικοῦντας, Ἡρόδοτος Λευκοσύρους καλεῖ. πρὸς ἀντιδιαστολὴν τῶν Σύρων τῶν ἐπέκεινα τοῦ Ταύρου καὶ Κιλικίας οἰκούντων, Μελανοσύρων προσαγορευομένων. Μικρὰ δὲ Καππαδοκία, ἡ νῦν χρηματίζουσα εἰς θέμα, ἣ τῆς ὁμόρους ἐστὶ Λυκαονίας, καὶ διαβαίνει μέχρις αὐτῆς Καισαρείας· πλατύνεται δὲ ἕως ἀρχῆς τῶν Βουκελλαρίων· καταλήγει δὲ πρὸς ἀνατολὰς, μέχρις αὐτοῦ Ροδεντοῦ καὶ τοῦ Φρουρίου τοῦ καλουμένου Λούλου, καὶ αὐτῆς Σποδένδου. Τὰ δὲ ἐπέκεινα, τῆς Κιλικίας εἰσὶ μέρη, ὧν ἀπάρχεται ἡ Ταρσὸς καὶ ἡ Μόμψου ἑστία καὶ Ἀδανά. Καὶ ὧδε μὲν ἡ μικρὰ Καππαδοκία, ἡ ἀρτίως εἰς ὄνομα θέματος χρηματίζουσα. ἐπὶ δὲ τὴν

ἄνω χρόνων εἴτε Ἰουστινιανοῦ, εἴτε ἄλλων τινῶν τῶν βασιλέων τμηθείσης τῆς Καππαδοκίας εἰς τρία μέρη, τὸ μὲν μεσόγαιον ἐκλήθη Χαρσιανὸν, ἀπὸ Χαρσίου τινὸς ἄρχοντος τῷ τότε καιρῷ παρευδοκιμήσαντος ἐν τῷ πρὸς Πέρσας πολέμῳ· καὶ διὰ τοῦτο εἰς θέματος τάξιν καὶ στρατηγίδα μέχρι τοῦ νῦν ἐχρημάτισε. Τὸ δὲ κάτω καὶ πρὸς θάλασσαν, ἐκλήθη Ἀρμενιακὸν, διὰ τὸ εἶναι τὸ πλησιόχωρον τῶν Ἀρμενίων. τὸ δὲ ἄνωθεν καὶ ὁμοροῦν τοῖς Λυκάοσι καὶ τῷ Ταύρῳ, Καππαδοκία μικρά. νῦν ὡς ἔφαμεν εἰς ὄνομα θέματος χρηματίζουσα. Ἐβασιλεύετο δὲ μέχρις Αὐγούστου Καίσαρος. ἦν δὲ ὑπὸ τὴν Περσικὴν ἐξουσίαν, πρὶν ἢ τὸ Ῥώμης αὐξηθῆναι βασίλειον· ἐγένετο δὲ καὶ αὐτόνομος ὅτε Ἀριαράθης ἦρχεν αὐτῆς ὁ βασιλεὺς, ἐξ οὗ καὶ ἡ λίμνη ἡ ἅλας τίκτουσα, ἣν ἀρτίως βαρβαρίζοντες Καράτζαν καλοῦσι, Ἀριαράθεια ἐπωνόμαστο. Μετὰ δὲ Ἀριαράθην, βασιλεὺς αὐτῆς Ἀρχέλαος ὁ κηδεστὴς Ἡρώδου τοῦ βασιλέως τῆς Ἰουδαίας. μετὰ δὲ τοῦτον παυσαμένης τῆς βασιλείας, εἰς ἐπαρχίας παρὰ τῶν Ῥωμαίων τὸ σχῆμα μετέβαλε, καὶ Ἀνθύπατος ταύτην ἐθεσμολόγει τε καὶ διετάττετο. Εἰσὶ δὲ πόλεις ἐπίσημοι κατὰ τὴν πρώτην ἐπαρχίαν, τέσσαρες. Καισάρεια μητρόπολις, ἡ ἀπὸ τοῦ μεγάλου καίσαρος Ἰουλίου ὠνομασμένη. ἣ τὸ πρότερον ἐκαλεῖτο Μάζακα, ἀπὸ Μοσὸχ τοῦ τῶν Καππαδόκων ἀρχηγόνου. Δευτέρα δὲ πόλις, Νύσα. τρίτη τὰ Θέρμα. τετάρτη Ῥεγεποδαυτός. Τῆς δὲ δευτέρας Καππαδοκίας εἰσὶ πόλεις ὑπὸ ἡγεμόνα, ὀκτώ.

Τύανα, Φαυστινέπολις, Κύβιστρα, Ναζιανζος, Ερύσιμα, Παρνασὸς, Ρεγέδορα, Μωκισσὸς, καὶ Φρυρεῖον τὸ καλούμενον κόρον. Τῆς δὲ Καππαδοκίας ἡ νῦν ὀνομάζεται Αρμενιακὸς, εἰσὶ πόλεις ἑπτὰ, Αμάσεια, Ιβωρα, Ζάλιχος, Αντραπα, Αμινσὸς, Νεοκεσάρεια, Σινώπη. Διαβεβόηται δὲ παρὰ πᾶσιν ἐπὶ κακοτροπίᾳ τὸ τῶν Καππαδόκων γένος, ὡς καὶ παροιμίαν περὶ αὐτῶν ἐξενεχθῆναι τοιαύτην. Τρία κάππα κάκιστα. Καππαδοκία, Κρήτη, Κιλικία. καὶ ἐν ἐπιγράμμασι

Καππαδόκαι, φαῦλοι μὲν ἀεί. ζώνης δὲ τυχόντες
Φαυλότεροι, κέρδους δ' εἵνεκα φαυλότατοι.
Ην δ' ἄρα δὶς καὶ τρὶς μεγάλης δράξωνται ἀπήνης
Δὴ τότε γίγνονται φαυλεπιφαυλότατοι.

Καὶ ἄλλως,

Καππαδόκην ποτ' ἔχιδνα κακὴ δάκεν, ἀλλὰ καὶ αὐτὴ
Κάτθανε γευσαμένη αἵματος ἰοβόλου.

Εκ δὲ ταύτης τῆς τὰ τοιαῦτα βλασφημουμένης, ἐβλάστησαν ἄνδρες μᾶλλον δὲ εἰπεῖν ἐξέλαμψαν ὥσπερ ἀστέρες πολύφωτοι ἐπὶ σοφίᾳ διαβόητοι, ζηλωταὶ τῆς Χριστιανῶν πίστεως, Γρηγόριος ὁ θαυματουργὸς ὁ Νεοκεσαρείας ἐπίσκοπος, Φαίδιμος τε ὁ Αμασείας, καὶ βασιλεὺς ὁ ἀοίδιμος ὁ ἐπὶ Λικινίου μαρτυρήσας ὑπὲρ τῆς τῶν Χριστιανῶν πίστεως, καὶ ὁ βασιλίσκος ὁ Κομάνων ἀρχιεπίσκοπος. ὃς καὶ αὐτὸς μαρτυρίῳ ἐτελειώθη. μεθ' οὗ κατετέθη τὸ λείψανον Ιωάννου

τοῦ Χρυ-

τοῦ Χρυσοστόμου. βασίλειός τε ὁ μέγας ὁ Καισαρείας ἀρχιεπίσκοπος. καὶ ὁ θεολόγος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζοῦ τὴν ἐπισκοπὴν κληρωσάμενος, νυνὶ δὲ τῷ τῶν Ἀποστόλων ναῷ κατατεθεὶς μετὰ τῶν πατριαρχῶν ταύτης τῆς πόλεως ὑπὸ τοῦ εὐσεβοῦς καὶ φιλοχρίστου βασιλέως Κωνσταντίνου. ὅτε ἀδελφοὶ τοῦ μεγάλου Βασιλείου Πέτρος τε καὶ Γρηγόριος, καὶ Παγκράτιος καὶ Καισάριος τε ὁ ἀδελφὸς Γρηγορίου τοῦ θεολόγου. καὶ ταῦτα μὲν τὰ τῆς Καππαδοκίας ὡς ἐν ἐπιτομῇ.

ΘΕΜΑ ΤΡΙΤΟΝ.

Τὸ τῶν Θρακησίων.

ΤΟ δὲ νῦν καλούμενον τῶν Θρακησίων θέμα, πάλαι μὲν, καὶ κατ' ἀρχὰς Ἀσία μικρὰ ὠνομάζετο, καὶ ὁ ταύτης κρατῶν Ἀνθύπατος, ἀσιάρχης ἐλέγετο. καὶ ἵνα μὴ λέγω τοὺς ἔξωθεν, αὐτὸς ὁ μάρτυς τῆς ἀληθείας Λουκᾶς ὁ εὐαγγελιστὴς καὶ ἀπόστολος ἐν ταῖς πράξεσι τῶν ἀποστόλων τὸ αὐτὸ λέγει. μεμνημένος Ἀλεξάνδρου τοῦ τότε πρωτεύοντος τῶν Ἐφεσίων, Ἀσιάρχην αὐτὸν ἀποκαλῶν. Θρακήσιοι δὲ ἐπικλήθησαν ἀπὸ τῆς τοιαύτης αἰτίας. Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν Ἀλυάττου τοῦ τῶν Λυδῶν βασιλέως, ἀνήρ τις μετὰ γυναικὸς καὶ τῶν ἑαυτοῦ τέκνων ἐκ Μυσίας τῆς τῶν Θρᾳκῶν χώρας ὁρμώμενος, ἧς καὶ Ὅμηρος μνημονεύει λέγων οὕτως

Μυσῶν τ' ἀγχεμάχων καὶ ἀγαυῶν ἱππομολγῶν.

διεπέρασεν εἰς τὰ μέρη τῆς Ἀσίας εἰς χώραν τὴν λεγο-

μένην

μένην Λυδίαν, καὶ κατῴκησε πλησίον τῆς πόλεως Σάρδων. Τοῦ οὖν βασιλέως πρὸς τὸ τῆς πόλεως τεῖχος καθεζομένου, διήρχετο ἡ γυνὴ τοῦ Θρακὸς, ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς βαστάζουσα στάμνον. ἐπὶ δὲ τῶν χειρῶν, ἠλακάτην καὶ ἄτρακτον. ὄπισθεν δὲ πρὸς τὴν ζώνην, ἵππος τις προσεδέδετο. καὶ ἐπὶ μὲν τῆς κορυφῆς, ὁ στάμνος ἦν μεστὸς ὕδατος. ἐν δὲ ταῖς χερσὶν εἰργάζετο νήθουσα ἐκ τῆς ἠλακάτης τὸν ἄτρακτον. ὄπισθεν δὲ πρὸς τὴν ζώνην, ἠκολούθει ὁ ἵππος ἀπὸ τῆς πηγῆς πεποτισμένος. Ταύτην ἰδὼν ὁ βασιλεὺς, μεγάλως ἐθαύμασε. καὶ ἠρώτησε πόθεν, καὶ τίς, καὶ ποίας ἐστὶ πόλεως. ἡ δὲ ἀπεκρίνατο Μυσὴ μὲν εἶναι τὸ γένος· Θρᾴκης δ' ἐστὶν αὕτη πολίχνιον. Λαβὼν οὖν βασιλεὺς ἀπὸ τῆς γυναικὸς ἀφορμὴν, πρεσβείαν πρὸς τὸν τῆς Θρᾴκης βασιλέα ποιησάμενος Κότυν ὀνομαζόμενον, ἐκεῖθεν ἔλαβεν ἄνδρας μετοίκους μετὰ γυναικῶν καὶ τέκνων, ὄχλον ἱκανόν. ἐκ τούτου τοῦ γένους ὠνομάσθησαν οἱ τὴν μικρὰν Ἀσίαν οἰκοῦντες, Θρᾳκήσιοι. διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς ἐργοπόνους, ἐργώδεις τε καὶ χειρώνακτας. ὅλον δὲ τὸ Θρᾳκησίων θέμα ἐκ γενῶν συνίσταται Τρώων, Λυδῶν, Μαιόνων, Καρῶν, Ἰώνων. καὶ Ἴωνες μὲν καλοῦνται οἱ κατοικοῦντες Μήλιτόν τε καὶ Ἔφεσον. οἱ δὲ τὴν μεσόγαιον, Σαρδιανοὶ, Λυδοί τε καὶ Μαιόνες. καὶ Κάρες, καὶ οἱ τῆς μικρᾶς Φρυγίας οἰκήτορες. Καὶ οὕτως μὲν οἱ Θρᾳκήσιοι. Ταύτην δὲ τὴν ἱστορίαν, Νικόλαος ὁ Δαμασκηνὸς γράφει ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ αὐτοῦ βιβλίῳ, ὁ γεγονὼς ὑπογραφεὺς Ἡρώδου τοῦ βασιλέως. Ὀνομάσθησαν δὲ οἱ Θρᾳκήσιοι, διὰ

τὸ εἶναι

τὸ εἶναι αὐτὰς ἐκ τῆς τῶν Θρᾳκῶν γῆς, ὥσπερ εἴπομεν. Εἰσὶ δὲ πόλεις περὶ τὴν Ἀσίαν, εἴκοσι. πρώτη μὲν Ἔφεσος. δευτέρα δὲ Σμύρνα. τρίτη Σάρδεις. τετάρτη Μήλιτος. πέμπτη. Πριήνη. ἕκτη Κολοφών. ἑβδόμη, Θυάτειρα. ὀγδόη τὸ Πέργαμον. ἐννάτη Μαγνησία. δεκάτη Τράλλη. ἑνδεκάτη Ἱεράπολις. δωδεκάτη Κολόσσαι, αἱ νῦν λεγόμεναι Χῶναι. οὗ ἔσω ναὸς διαβόητος τοῦ ἀρχαγγέλου Μιχαήλ. ιγʹ, Λαοδίκεια. ιδʹ Νύσσα. ιεʹ, Στρατονίκεια. ιςʹ, Αλάβανδα. ιζʹ, Αλινδα. ιηʹ, Μύρινα. ιθʹ, Τέως. κʹ. Λέβεδος. καὶ ἄλλαι τινες. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τούτων.

ΤΕΤΑΡΤΟΝ ΘΕΜΑ.

Τὸ καλούμενον Ὀψίκιον.

ΤΟ δὲ θέμα τὸ καλούμενον Ὀψίκιον, πᾶσιν ἔχει γνώριμον τὴν προσηγορίαν. Ὀψίκιον γὰρ Ῥωμαϊστὶ λέγεται, ὅπερ σημαίνει τῇ Ἑλλήνων φωνῇ, τοὺς προπορευομένους ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως ἐπὶ δόξῃ καὶ τιμῇ. ὅθεν οὐδὲ στρατηγὸς χρηματίζει ὁ τοῦ Ὀψικίου ἡγούμενος, ἀλλὰ κόμης καὶ τὴν ὀνομασίαν καὶ τὴν προσωνυμίαν προσαγορεύεται. Η δὲ περιοχὴ τοῦ Ὀψικίου, ὑπὸ τοσούτων φυλῶν τε καὶ ἐθνῶν κατοικεῖται. ἀπὸ μὲν θαλάσσης ἀρχόμενον, τουτέστιν τοῦ Ἀστακηνοῦ κόλπου, καὶ τοῦ Δασκυλίου ἀκρωτηρίου, καὶ μέχρι τοῦ Τέμπωνος, καὶ τῶν ὀρέων Σιγριανῆς, καὶ αὐτῆς Πριαπονήσου, καὶ ἕως αὐτῆς τῆς Ἀβύδου, Κυζίκου τε καὶ Παρίου. Καὶ τὰ μὲν καὶ παραθαλάσσια ἀπὸ τοῦ Ἀστακηνοῦ

κόλπου

κόλπου ἀρχόμενα καὶ τῶν καλουμένων Πυλῶν, καὶ ἕως τῆς μεσογαίου τῆς Μυσίου Ὀλύμπου προσαγορευομένου, καὶ τῆς χώρας τῶν καλουμένων Γοτθογραίκων, καὶ αὐτῆς Προυσιάδος κατοικοῦσι Βιθυνοί. Τὰ δὲ πρὸς νότον τοῦ Ὀλύμπου καὶ ἕως τοῦ ποταμοῦ Ῥυνδακοῦ, κατοικοῦσι Μυσοί. Τὰ δὲ πρὸς θάλασσαν καὶ τὴν Κύζικον, κατοικοῦσι Φρύγες τε καὶ Γραικοί, ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ Γρανικοῦ τὴν ὀνομασίαν πλουτήσαντες. ἐν ᾧ γέγονεν ἡ πρώτη μάχη πρὸς τοὺς στρατηγοὺς τῶν Περσῶν Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος. Ἄνω δὲ παρεκτείνεται μέχρι τοῦ Δορυλαίου καὶ αὐτοῦ Κοτυαείου, ἐξ οὗπερ ἐστὶν ὁ ὀνομαστότατος καὶ παλαιὸς ἐκεῖνος Αἴσωπος, ὁ τὴν μυθοποιΐαν πρῶτος εἰς τὸν βίον εἰσαγαγών. καὶ ἕως τῆς Κωμοπόλεως Μηροῦ, κατ' ἀνατολάς. Πρὸς δὲ τὰς δυσμάς, καταλήγει εἰς Ἄβυδον. πρὸς δὲ πλάτος, ἀπὸ τοῦ Ῥυνδακοῦ ποταμοῦ καὶ μέχρι τῆς Κωμοπόλεως τῆς καλουμένης Δομετεροῦ. καὶ οὕτω μὲν τὸ Ὀψίκιον. καὶ τὴν ὀνομασίαν αὐτοῦ εἴπομεν, διὰ τὸ προπορεύεσθαι τοῦ βασιλέως καὶ καταρτίζειν καὶ διευθύνειν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καὶ μονάς. εἰσὶ δὲ ἔθνη τὰ συμπληροῦντα τὸ Ὀψίκιον, τοσαῦτα. Βιθυνοί, Μυσοί, Φρύγες, Δάρδανες οἱ καὶ Τρῶες λεγόμενοι. ἔχει δὲ πόλεις ἐπισήμους τὸ θέμα τὸ καλούμενον Ὀψίκιον, τοσαύτας. πρώτην μὲν Νίκαιαν, τὴν καὶ μητρόπολιν χρηματίσασαν. Δευτέραν δὲ Κοτυάειον. τρίτην Δορυλαίον. τετάρτην Μηδάειον. πέμπτην Ἀπάμειαν. ἕκτην Μύρλειαν. ἑβδόμην, Λάμψακον. ὀγδόην, Πάρειον. ἐννάτην Κύζικον. δεκάτην Ἄβυδον.

ΠΕΜ-

ΠΕΜΠΤΟΝ ΘΕΜΑ.

Τὸ καλούμενον Ὀπτιμάτων.

Τὸ καλούμενον οὐκ οἶδ' ὅπως θέμα Ὀπτιμάτος, οὐδεμίαν ἔχει κοινωνίαν πρὸς θέματα. εἰς γὰρ δουλείαν μόνην προσείληπται, διὰ τὸ εἶναι αὐτὸ οἰκτρότατον, καὶ μήτε τούρμαις, μήτε δρούγγοις τετιμημένον. ἀλλ' ἢ τὸν τούτου κρατοῦντα, δομέστικον μόνον ἀγορευόμενον. εἰς γὰρ ὑπηρεσίαν ἐτέτακτο τῶν στρατιωτῶν, ὅτε οἱ βασιλεῖς τοῖς ἔθνεσιν ἐπεστράτευον. στρατιωτῶν δὲ ἐκείνων τῶν ἐν τοῖς βασιλικοῖς τάγμασι τεταγμένων. ὅσοι γὰρ ἐν ταῖς σχολαῖς καὶ τοῖς ἱκανάτοις καὶ τοῖς λοιποῖς τάγμασιν ἐστρατεύοντο, εἰς ὑπηρεσίαν, εἷς ἕκαστος αὐτῶν Ὀπτιμάτου ἐκέκτητο. ἔστι δὲ ὀνομασία τῶν ἀτίμων ἴσην ὕβριν φέρουσα, τῶν παρὰ Ῥωμαίοις λεγομένων Κορτελίνων. διὸ οὐδὲ εἰς θέματος τάξιν λελόγισται, οὐδὲ ὁ στρατηγὸς ὁ τούτου ἄρχων κατονομάζεται. ἀλλὰ δομέστικος ὁ ὑπὸ χεῖρα ὢν στρατηγοῦ, καὶ τὴν ἀξίαν καταδεέστερος. εἰσὶ δὲ ἔθνη τὰ συμπληροῦντα, μᾶλλον δὲ ὑπουργοῦντα εἰς τὴν τοιαύτην δουλείαν τῶν στρατιωτῶν καὶ αὐτοῦ τοῦ βασιλέως, τοσαῦτα. Βιθυνοί, Θυνοί, Ταρσιᾶται. προσάπτεται δὲ καὶ Φρυγῶν. ἔχει δὲ πόλεις ἐπισήμους τοσαύτας. πρώτην μὲν Νικομήδειαν τὴν μητρόπολιν. δευτέραν δὲ Ἑλενόπολιν. τρίτην Πραίνετον. τετάρτην Ἀστακόν. πέμπτην Παρθενόπολιν. ῥέει δὲ ἐν τῷ θέματι τῶν Ὀπτιμάτων, ποταμὸς ὁ καλούμενος

λεγόμενος Σάγγαρις. ἐν ᾧ ἐστιν ἀξιοθέατος γέφυρα, ἣν ἐποίησεν Ἰουστινιανὸς ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος ὁ πολυύμνητος, ἐπιγραφὴν ἔχουσα τοιαύτην. ἣ τῖς γέγραπται ἐν μιᾷ τῶν πλακῶν, οὕτωσὶ λέγουσα·

Καὶ σὺ μεθ' ἑσπερίην ὑψαύχενα, καὶ μετὰ μήδων
Εθνεα, καὶ πᾶσαν βαρβαρικὴν ἀγέλην
Σαγγάριε κρατεραῖσι ῥοὰς ἁψῖσι πεδηθεὶς
Αυτὸς ἐδουλώθης; κοιρανικῇ παλάμῃ.
Ο πρὶν γὰρ σκαφέεσσιν ἀνέμβατος, ὁ πρὶν ἀτειρὴς,
Κεῖσαι λαϊνέῃ σφικτὸς ἀλυκτοπέδῃ.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ καλουμένου θέματος τῶν Οπτϊμάτων.

ΕΚΤΟΝ ΘΕΜΑ.

Τὸ καλούμενον Βουκελλαρίων.

ΟΜοίως δὲ καὶ τὸ θέμα τῶν Βουκελλαρίων, οὐκ ἀπὸ τόπου τινὸς τὴν προσηγορίαν ἐκτήσατο· οὔτε μὴν ἀπὸ ἔθνους, οὕτω καλουμένου· ἀλλὰ διὰ τὸ ἐπακολουθεῖν τοῖς στρατϊώταις, καὶ τὰς τροφὰς αὐτῶν ἐπιφέρεσθαι. Βουκελλάριος γὰρ κατὰ Ρωμαίων διάλεκτον, ὁ φύλαξ τοῦ ἄρτου καλεῖται. ὥστε εἶναι τοὺς στρατϊώτας ἐλαφροὺς καὶ ἀβαρεῖς πρὸς τὸν πόλεμον. βούκελλος γὰρ τὸ κρικελοειδὲς ψωμίον καλεῖται. κελλάριος δὲ ὁ φύλαξ τοῦ ἄρτου. Τὸ γὰρ οἰκεῖον ὄνομα τοῦ ἔθνους καὶ ἑλληνικὸν, Μαριανδυνοὶ ὀνομάζονται. ἐπεκλήθησαν δὲ Γαλάται. ἐστὶ δὲ ἀρχὴ τοῦ θέματος ἀπὸ μὲν τῆς Κωμοπόλεως μεσημβρινῆς ἀρχόμενον, ἤγουν τῆς συμπληρώσεως

ρώσεως τοῦ Ὀπτιμάτου. ἀναβαῖνον δὲ πρὸς τὴν μητρόπολιν Ἄγκυραν, καὶ παρεκτεῖνον μέχρι τῶν ὁρίων Καππαδοκίας, καὶ αὐτοῦ τοῦ φρουρίου τοῦ καλουμένου Σανίανα, ἐν οἷς παρεκτείνεται τὸ τῶν Γαλατῶν ἔθνος. Οἱ δὲ Γαλάται, ἄποικοί εἰσι τῶν Φράγγων. Ἐγένετο δὲ ἡ τούτων ἀποικία, ἐν ταῖς ἡμέραις ἐν αἷς ἦν Ἄτταλος ὁ Περγαμηνὸς, καὶ Νικομήδης ὁ τοῦ Ζειποίτου υἱός. Τὰ δὲ πρὸς θάλασσαν καὶ τὸν βορέαν, πλατύνεται πρὸς αὐτὸν τὸν πόντον, καὶ τὴν καλουμένην πόλιν Ἡράκλειαν, καὶ μέχρι τοῦ Παρθενίου ποταμοῦ, καὶ αὐτὴν Τίον. συμπεριλαμβάνει δὲ καὶ αὐτὴν Κλαυδιούπολιν, Κρατϊάν τε καὶ αὐτὸ τὸ Βασίλαιον, καὶ ἕως τῶν ὁρίων παφλαγονίας, καὶ μέχρι Ἅλυος ποταμοῦ. Καὶ ὧδε μὲν καταλήγει ὁ βουκελλάριος. Εἰσὶ δὲ πόλεις αἱ συμπληροῦσαι τὸ θέμα τῶν Βουκελλαρίων, τοσαῦται. πρώτη μὲν Ἄγκυρα μητρόπολις ἡ τῶν Γαλατῶν. δευτέρα δὲ Κλαυδιούπολις, καὶ αὕτη μητρόπολις τῶν Μαρυανδηνῶν. τρίτη Ἡράκλεια. τετάρτη Προυσίας. πέμπτη, τὸ Τήϊον. ἔθνη δὲ καὶ μέρος ὀνομαζόμενα τοσαῦτα, Γαλάται, Μαρυανδηνοὶ, Βιθυνοί.

ΕΒΔΟΜΟΝ ΘΕΜΑ.

Τὸ καλούμενον Παφλαγόνων.

ΤΟ δὲ θέμα τὸ καλούμενον Παφλαγόνων, ἀρχαιότατόν ἔθνος ἐστὶ καὶ ἐπίψογον ἐπὶ ἀναισχυντίᾳ τε καὶ κακοτεχνίᾳ διαβεβλημένον. καὶ

Ομηρος αὐτῶν μνημονεύει ἐν τῷ τῶν νεῶν καταλόγῳ, ἐπικούρους ἐλθόντας Πριάμου πρὸς τὴν πόλιν Ιλιον. λέγεται οὕτως,

» Παφλαγόνων δ' ἡγεῖτο Πυλαιμένεος λάσιον κῆρ
» Εξ Ενετῶν· ὅθεν ἡμιόνων γένος ἀγροτεράων,
» Οἵ ῥα Κύτωρον ἔχον καὶ Σήσαμον ἀμφενέμοντο,
» Αμφί τε Παρθένιον ποταμὸν κλυτὰ δώματ' ἔναιον,
Κρῶμναν τ' Αἰγιαλόν τε, καὶ ὑψηλοὺς Ερυθίνους.

Διὸ καὶ τὸ τῶν ἡμιόνων γένος ἐκεῖθεν πρῶτον ἐκφῦναι λέγει. τεκμήριον τοῦτο τῆς αὐτῶν πορνείας καὶ μοιχείας, δεικνύς. Καὶ ταῦτα μὲν Ομηρος περὶ Παφλαγόνων. αἱ δὲ παραθαλάσσιοι πόλεις ἤτοι Σινώπη καὶ Αμασεα καὶ τὸ Τήϊον, καὶ ἡ λεγομένη Αμισὸς, Ελληνίδες εἰσὶ πόλεις, καὶ Ελλήνων ἄποικοι. Διορίζει δὲ τὴν Παφλαγονίαν, Αλυς μὲν ποταμὸς ἐξ ἀνατολῶν· πρὸς δὲ δυσμὰς ὁ καλούμενος Βίλλαιος, καὶ αὕτη μὲν ἡ Παφλαγονία. εἰσὶ δὲ οἱ Παφλαγόνες γένος Αἰγύπτιον, ἀπὸ Φινέως τοῦ πρώτου τὴν Παφλαγονίαν οἰκήσαντος. ὃς ἔσχεν υἱὸν Παφλαγόνα, ἐξ οὗ καὶ ἡ χώρα τὴν προσηγορίαν ἐκληρονόμησεν. ἔχει δὲ πόλεις ἐπισήμους ἡ Παφλαγονία, τοσαύτας. πρώτην μὲν μητρόπολιν Γάγγραν. δευτέραν δὲ Αμασεαν. τρίτην Σώραν. τετάρτην Δάδυβραν. πέμπτην Ιωνόπολιν· ἕκτην, Πομπηϊούπολιν. πομπὴ γὰρ εἰσὶ καὶ ὄνειδος καὶ ἐξουθένημα τοῦ ἀνθρωπείου γένους.

ΟΓΔΟΟΝ

ΟΓΔΟΟΝ ΘΕΜΑ

Τὸ καλούμενον Χαλδίας.

ΤΟ δὲ καλούμενον θέμα χαλδία, καὶ ἡ μητρόπολις λεγομένη Τραπεζοῦς, Ἑλλήνων εἰσὶν ἀποικίαι. καθὼς καὶ Ξενοφῶν ἐν τῇ ἀναβάσει Κύρου λέγει. Τὰ δὲ ἄνω καὶ μεσόγαια, τῆς μικρᾶς Αρμενίας εἰσὶ προοίμια. τοῦτο δὲ πιστοῦται ἐξ αὐτῶν τῶν ὀνομάτων. ἥ τε γὰρ Κελτζηνὴ * καὶ ὁ Συναρξείτης καὶ τὸ Γοιζάνον. μαρτυρεῖ δὲ καὶ περὶ τούτων ἡ θεία γραφὴ ἐν τῇ τετάρτῃ τῶν βασιλειῶν. Τοὺς γὰρ κατοικοῦντας Σαμάρειαν αἰχμαλώτους λαβόντες Ασσύριοι, κατῴκισαν αὐτοὺς ἐν τῷ ποταμῷ Γοζανῷ. ἔλαβε δὲ τὴν προσωνυμίαν τοῦ καλεῖσθαι χαλδία, ἐκ τῆς τῶν Περσῶν προσηγορίας, καὶ τῆς αὐτῶν ἀρχαιογόνου πατρίδος Χαλδίας. Ὅθεν καὶ Χαλδαῖοι προσονομάζονται.

ΕΝΑΤΟΝ ΘΕΜΑ

Τὸ καλούμενον Μεσοποταμίας.

ΤΟ δὲ θέμα τῆς Μεσοποταμίας, οὐ πολυχρόνιόν ἐστιν. οὐδὲ μέγα τι ἦν καὶ περιβόητον· ἀλλὰ κλεισοῦρα τὶς ἀνώνυμος καὶ ἀκατανόμαστος. ἐπὶ δὲ τῶν ἡμερῶν τοῦ μακαρίου καὶ ἁγίου πατρός μου Λέοντος, προσέφυγε Παγκρατοῦκας ἐκεῖνος ὁ Αρμένιος καὶ Πουκρίκας, καὶ Ταυτοῦκας οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ,

καὶ παρέδωκαν τὰ ἐκεῖσε καςέλλια, καὶ ἐπλατύνθη ὁ τόπος, καὶ ἐγένετο εἰς ὄνομα ςρατηγίδος.

ΔΕΚΑΤΟΝ ΘΕΜΑ.

Τὸ καλούμενον Κολωνείας.

Η δὲ κολώνεια, κάςρον ἐςὶν ὀχυρώτατον καὶ κρημνῶδες. καὶ ἐκ τοῦδε τοῦ πολίσματος ἔλαβεν ἡ χώρα τὴν ἐπωνυμίαν, τοῦ καλεῖσθαι κολώνεια. κολωνοὺς δὲ τοὺς ὑψηλοὺς καὶ ἐπηρμένους λόφους καλοῦσιν Ἕλληνες. ἀπαρχὴ δέ ἐςι τῆς μικρᾶς Αρμενίας. ἀρχομένη μὲν ἀπὸ Νεοκεσαρείας τῆς τοῦ θαυματουργοῦ Γρηγορίου πατρίδος καὶ τοῦ καλουμένου Φαλακροῦ ὄρους· πλατυνομένη δὲ πρός τε τὴν Ἀραβρακηνῶν πόλιν τὴν τοῦ περιφανεςάτου καὶ μεγαλομάρτυρος Εὐςρατίου πατρίδα, καὶ διήκουσα μέχρι Νικοπόλεως καὶ τῆς καλουμένης Τεφρικῆς, ἧς ἦρχε Χρυσόχειρ ἐκεῖνος ὁ τῶν Μανιχαίων προβόντος ςρατηγὸς, καὶ Καρβέας ὁ τούτου ἀνοσιώτερος· οὓς ἐξωλόθρευσε καὶ πρὸς τοὺς ᾅδου κευθμῶνας ἀπέπεμψεν ὁ ἐμὸς πάππος κύριος Βασίλειος, ὁ τῶν καθ' ἡμᾶς βασιλέων εὐτυχής τε καὶ εὐσεβέςατος. Καὶ ὧδε μὲν ἡ κολώνεια. ὡς δὲ προείπομεν ἡ ἀρχαιογονία τοῦ θέματος, ἐκ τῆς πρώτης τῶν Αρμενίων ἀρχῆς κατάγεται.

ια ΘΕΜΑ

Τὸ καλούμενον Σεβαστείας.

ΟΜΟΙΩΣ δὲ καὶ τὸ θέμα τῆς σεβαστείας, καὶ αὐτὸ ἐκ τῆς δευτέρας Αρμενίας κατάρχεται. τὸ δὲ τῆς πόλεως ὄνομα ἐκ τοῦ σεβαστοῦ Καίσαρος Ιουλίου προσείληφε, τοῦ τὴν Καίσαρος ἀρχὴν πρώτου κρατυναμένου, καὶ μοναρχίαν τὴν πολυαρχίαν κατασκευάσαντος. Καῖσαρ δὲ ἐκλήθη, οὐκ ἐκ τῆς ἀξίας, ἀλλὰ ἐκ τῆς ἀνατομῆς τῆς μητέρος αὐτοῦ. Τελευτώσης γὰρ αὐτῆς, ἐσπαιρε τὸ βρέφος καὶ ἀπελάκτιζε. καὶ διατμηθείσης τῆς γαστρὸς αὐτῆς, ἐξῆλθε βρυχώμενος, ὥσπερ τὶς σκύμνος λέοντος, τὴν δὲ ἀνατομὴν, * τζαῖσαι καλοῦσιν οἱ ῥωμαῖοι. Οθεν καὶ Καῖσαρ ἐπωνομάσθη διὰ τὴν ἀνατομὴν ὥσπερ εἴπομεν. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Σεβαστείας. πᾶσαι οὖν αἱ πόλεις αἱ καλούμεναι Καισάρειαι, ἐκ τοῦδε τοῦ φιλτάτου Καίσαρος τὴν ἐπωνυμίαν ἐσχήκασιν.

ιβ. ΘΕΜΑ

Τὸ καλούμενον Λυκανδοῦ.

Ο δὲ Λυκανδὸς χθὲς καὶ πρὸ μικροῦ, εἰς τάξιν θέματος ἐχρημάτιζεν, ἀλλὰ καὶ πόλεως ἐπὶ τῶν χρόνων τοῦ μακαρίτου καὶ ἁγίου μου πατρός. ἔρημος γὰρ ἦν τὸ πρῶτον καὶ ἀοίκητος, κἀκείνη καὶ

ἡ Τζαμανδὸς, καὶ τὰ συμπαρακείμενα μέρη τῶν Ἀρμενίων. καὶ οὐκ ἦν ὄνομα αὐτῶν οὔτε ἐν λόγῳ οὔτε ἐν ἀριθμῷ. Ὅτε δὲ ὁ μέγας ἐκεῖνος καὶ γενναιοπρεπὴς Ἀρμένιος τῆς Ἀγουσείνης τῆς λαικαστείας γαμβρὸς ὁ μακρόχειρ ἐκεῖνος καὶ περιδέξιος, ὃν κατὰ τὴν τῶν Ἀρμενίων διάλεκτον Αζάτον ἐκάλουν, ἐκεῖνος γὰρ ἐλθὼν πρὸς τὸν μακαρίτην καὶ ἅγιον μου πατέρα, εἴτε ὡς προσφύξει τε ὡς φίλος οὐκ οἶδα, ἐκεῖνος εἶχε θεράποντα τὸν χθὲς καὶ πρώην μικροῦ τελευτήσαντα, Μελίαν λέγω τὸν περιβόητον, ὃς καὶ συνεστράτευσεν αὐτῷ πρὸς τὸν δυσυχέστατον πόλεμον τὸν τοῦ Βουλγάρου λέγω. Τοῦ γοῦν Ἀρμενίου πεσόντος ἐν τῷ προλεχθέντι πολέμῳ πρὸς Συμεὼν τοῦ ἀθεωτάτου Βουλγάρου (τὴν γὰρ ἐξάρχων τοῦ βασιλικοῦ τάγματος τῶν καλουμένων ἐξκουβίτων). ὅτε καὶ Θεοδόσιος ὁ πρωτοβεστιάριος τοῦ μακαρίου μου πατρὸς, ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ ἠφανώθη καὶ γέγονεν ἄδηλος. Ὁ γοῦν προλεχθεὶς Μελίας ἐκ τούτου τοῦ πολέμου διασωθεὶς καὶ πρὸς τὴν τῶν Ἀρμενίων χώραν ἀπάρας, εὐφυὴς ὢν καὶ πρὸς λῃστεργίαν βαρβαρικὴν ἐπιτήδειος, συμμορίαν τίνα τῶν Ἀρμενίων ἀναλεξάμενος, καὶ ταυτησὶ τῆς πόλεως τὴν ἄκραν κατοχυρώσας ὡς ἠδύνατο, κατὰ μικρὸν πρεϊὼν, ὅλην ὡς εἰπεῖν τὴν πόλιν τῷ πλώματος ἤγειρε. καὶ προβαίνουσα ἐπὶ τὸ πρόσθεν πᾶσα ἡ χώρα, μεστὴ γέγονε τῶν Ἀρμενίων. κυροτρόφος οὖσα ἀγαθὴ καὶ ἱππόβοτος, καὶ παντοίων βοσκημάτων εἰς τροφὴν ἐπιτήδειος. Διὸ καὶ θέμα κατω-

μα κατονομάσθη, καὶ εἰς στρατηγίδα περίδοξον ἀνήχθη ἀπὸ δὴ τούτου τοῦ Μελίου, τοῦ κεχραιόφρονος. ἡ δὲ ὀνομασία τῆς πόλεως, ἀρχαία τις καὶ παλαιὰ ἀπὸ τῆς τῶν ἀρμενίων γενεᾶς τε καὶ γλώττης ὠνόμασται. ἔστι δὲ λόγος τις περὶ αὐτοῦ χαρίεις τε καὶ πρὸς μυθοποιΐαν οὐκ ἄμουσος. γραφὴ γὰρ ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς πόλεως ἐντετύπωται, οὕτωσὶ διαγορεύουσα,

ΤΙ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΙΣ, ΤΙ ΛΥΚΑΝΔΟΣ, ΤΙ ΘΩΜΑΣ Ο ΠΡΟΟΙΚΟΣ, ΤΙ ΒΑΣΙΛΕΥΣ;

Ἔστι δὲ αἰτία τῆς ἐπιγραφῆς, αὕτη. Ὁ μέγας ἐκεῖνος καὶ περιβόητος βασιλεὺς Ἰουστινιανὸς ὅτε τῶν σκήπτρων ἐκράτει τῆς Ῥωμαϊκῆς βασιλείας, ὁ τούτου θεῖος Ἰουστῖνος μονοστράτηγος τῶν ῥωμαϊκῶν ταγμάτων Καῖσαρ ὢν ἐχρημάτιζε. καὶ διερχόμενος τὰ μέρη τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας, κατέλυσε ἐν τῇ Λυκανδῷ. Ὁ γοῦν Θωμᾶς ἐκεῖνος ὁ πρόοικος τῆς αὐτῆς πόλεως, τηλικοῦτος ἦν ἐπὶ βοσκήμασι πλούσιος, οἷον τὸν μακάριον Ἰὼβ ἡ θεία παρίστησιν ἱστορία. προσενήνεγκε δὲ τῷ Ἰουστινιανῷ δῶρον ἐν τάξει κανισκίου θαυμασιώτατον καὶ γραφῆς ἄξιον. μυριάδα προβάτων τῶν χροιαῖς διαλλάττουσαν. χιλία πρόβατα μέλανα, καὶ ἕτερα λευκότριχα χίλια, καὶ ἕτερα ἀποδοειδῆ χίλια. καὶ ἕτερα φαιὰ ὡσαύτως· καὶ ἕτερα ξανθὰς ἔχοντα τρίχας, τὴν αὐτὴν ποσότητα φέροντα, καὶ ἕτερα περκνὰ τῆς αὐτῆς ὄντα ἰσότητος. καὶ ἕτερα φοινικότριχα

 χίλια.

χίλια. καὶ ἕτερα χρυσίζοντα ἔχοντα τοὺς μαλλοὺς οἱονεὶ πιννόθριχα χίλια. ὁποῖον φημίζουσι τὸ χρυσοῦν δέρας ἐκεῖνο τὸ περιβόητον Ἕλληνες. καὶ ἁπλῶς αἱ δέκα χιλιάδες ἐπερόχροιαι καὶ παρηλλαγμέναι τοῖς χρώμασι. Τοῦτο θαυμάσας ὁ Καῖσαρ καὶ τὸ δῶρον τοῦ Θωμᾶ προσδεξάμενος, παίζων ἐκέλευσε γραφῆναι ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως, τοῦτο τὸ ἐπίγραμμα, ὅπερ ἐν τοῖς ἄνωθεν ἔφημεν. αὕτη ἡ πόλις ἐπὶ τοῦ μακαρίου μου πατρὸς διὰ τὴν ἀρετὴν τοῦ προλεχθέντος Μελίου, μᾶλλον δὲ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς τοῦ προμηθῶς τὰ πράγματα διακρίνοντος καὶ σκοποῦντος ἀνδρὸς ἀρετὴν, εἰς ὄνομα θέματος ἐχρημάτισε. Καὶ τοσαῦτα μὲν περὶ Λυκανδοῦ, καὶ τῆς ὁμόρου αὐτῆς Τζαμανδοῦ.

ιγ. ΘΕΜΑ

Τὸ καλούμενον Σελευκείας.

Η δὲ Σελεύκεια, μέρος ἐστὶν Ισαυρίας. πρὸς μὲν δυσμὰς ὁριζομένη ὑπὸ τοῦ Ταύρου, ἐν ᾧ κατοικοῦσι Ισαυροι, πρὸς δὲ τὰς ἀνατολὰς ἀποκέκλεισται παρὰ τῶν Κιλικίας ὀρέων, ἐν οἷς εἰσὶ πόλεις παραθαλάσσιοι, πρώτη μὲν αὐτὴ Σελεύκεια, ἔπειτα Κώρυκος, καὶ τὸ Κωρύκειον ἄντρον, καὶ λειμὼν ὁ καλούμενος Κροκοφόρος, Σόλοι τε καὶ Αἰγαῖαι, καὶ Πομπηϊούπολις, καὶ Ἀφροδισιάδος

σιάς ἤτε Ἰασὸς καὶ κόλπος ὁμώνυμος, ἐν ᾧ Μακεδὼν ἐκεῖνος ὁ γεννάδας τε καὶ περικλυτὸς, Ἀλέξανδρον λέγω τὸν Φιλίππου, τὸν πρὸς Δαρεῖον τὸν Πέρσην ἠγωνίσατο πόλεμον. Σύνεγγυς δὲ τούτων καὶ Ταρσὸς ἡ Παύλου πατρὶς καθίδρυται. Ἡ τοίνυν Σελεύκεια, οὐ θέμα τὸ πρὶν ἐχρημάτιζεν, οὐδὲ στρατηγίδος ἐκεκλήρωτο ὄνομα, ἀλλὰ κλεισοῦρα τὶς ἦν καὶ φυλακὴ, διὰ τὰς ἐκδρομὰς τῶν ἐκ Ταρσοῦ προϊόντων Σαρακηνῶν, διὰ τὸ εἶναι τὸν τόπον δυσπρόσοδον. Ὁ δὲ κύριος Ῥωμανὸς ὁ καλός τε καὶ ἀγαθὸς βασιλεὺς, ὥσπερ πλάτος μῆκός τε καὶ μέγεθος ἐπιτιθεὶς τῇ τῶν ῥωμαίων ἀρχῇ, στρατηγίδα αὐτὴν ἀπετέλεσε. Τὸ δὲ τῆς πόλεως ὄνομα καὶ τὸ καλεῖσθαι Σελεύκεια, ἀπὸ Σελεύκου τοῦ κτίσου τοῦ καλουμένου Νικάνορος τὴν προσωνυμίαν ἐπλούτησε. τὰ δὲ ἄνω Σελευκείας καὶ μεσογαίας καλεῖται Δεκάπολις. καὶ ἔστι πρώτη μὲν Γερμανικούπολις. δευτέρα δὲ Τιτιούπολις. τρίτη Δομετιούπολις. τετάρτη Ζηνούπολις. πέμπτη Νεάπολις. ἕκτη Κλαυδιούπολις. ἑβδόμη Εἰρηνούπολις. ὀγδόη Διοκαισάρεια. ἐννάτη Λαύζαδος. δεκάτη Δαλισανδὸς ἐν ᾗ τὸ σκευάριον τοῦ μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου ἐν τῷ φύλλῳ τοῦ ναοῦ αὐτοῦ ἀποκρέμαται. Καὶ ταῦτα μὲν περὶ Σελευκείας.

ιδ. ΘΕΜΑ

Τὸ καλούμενον Κιβυῤῥαιωτῶν.

ΤΟ δὲ θέμα τῶν Κιβυῤῥαιωτῶν, ἀπάρχεται μὲν ἀπ' αὐτῆς τῆς Σελευκείας τὰ πρὸς θάλασσαν τῆς ἀνατολῆς κειμένη. καταλήγει δὲ πρὸς μῆκος ὡς δυσμὰς ἕως αὐτῆς Μιλήτου τῆς πόλεως καὶ τῆς Ἰασοῦ καὶ τοῦ Βαργυλιακοῦ κόλπου, ἤγουν τῶν καλουμένων Ἀντανίων, ἐν ᾧ κεῖται ἥτε Μύλασσα πόλις διάφημος, καὶ αὐτὰ τὰ Μαργύλια, ἥτε μένδος, καὶ ἡ καλουμένη Σβίβηλος, ἥτε Ἁλικαρνασσὸς ἡ Ἡροδότου πατρὶς, ἡ τῆς Ἀρτεμισίας πόλις ἡ πολυθρύλλητος. ἐν ᾗ ὁ Μαυσώλου τάφος ἵδρυται. ἀνερχόμενος ἐκεῖνον πρὸς ἀνατολὴν, εὑρήσεις τὸν Κεραμεικὸν κόλπον καλούμενον, καὶ πόλιν τῷ κόλπῳ ὁμώνυμον. ἐπ' ἄκρων δὲ τοῦ κόλπου ἥτε πόλις Κνιδίων κατῴκισται, καὶ τὸ τῆς Ἀφροδίτης τέμενος περιβόητον, ἐν ᾧπερ ἦν τὸ τῆς Ἀφροδίτης ἄγαλμα, μνημεῖον τῆς Πραξιτέλους τέχνης ἀπαραμίλλητον. ἐπαναβαίνοντι δὲ αὖθις πρὸς ἀνατολὰς, κόλπος ἐστὶν Θύδιμος ὄνομα, καὶ λιμὴν καλούμενος Λάρυμα. οὗ κατέναντι, νῆσος ἡ Σύμη. καὶ πρὸς τὸ πέλαγος καταντικρὺ τῆς Ῥοδίων περαίας καὶ ὁπλοθήκης, νῆσος ἡ Ῥόδος αὕτη πελαγία ἐκκέχυται πρὸς βορρᾶν τε καὶ νότον ἐναποβλέπουσα. διαβαίνων τε τὴν ἐφεξῆς θάλασσαν, εὑρήσεις πόλιν Τελμισὸν ἐκείνην τὴν περιώνυμον· ἔπειτα Πάταρα. εἶτα ξάνθον

τὴν

τὴν Πρωτογένους ἐκείνου τοῦ ζωγράφου πατρίδα, ὃς τὸ Διονύσιον τὸ ἐν Ῥόδῳ τοῖς ζωγραφικοῖς κατελάμπρυνε πίναξιν. εἶτα τὴν Λυκίων πόλιν τὴν μυρίπνουν τε καὶ ξεισόλβιον. ἐν ἧπερ ὁ μέγας Νικόλαος ὁ τοῦ θεοῦ θεράπων ἀναβλύζει τὰ μύρα καὶ τὸ τῆς πόλεως ὄνομα. εἶτα Φοῖνιξ ὁ ποταμὸς, καὶ πόλις ὁμώνυμος. εἶτα βασιλὶς ἡ περίκλυτος. εἶτα ἡ Ἀττάλου τοῦ Περγαμηνοῦ πόλις ἐπώνυμος. εἶτα τὸ Σύλαιον. ἔπειτα Πέργη ἡ περιώνυμος. εἶτα Σίδη τὸ τῶν πειρατῶν ἐργαστήριον. εἶτα Σέλγην τὴν τῶν Λακεδαιμονίων ἄποικον. εἶτα τὸ κάλλιστον ὄρος καλούμενον· εἶτα τὸ καλούμενον Ανεμούριον. εἶτα Αντιόχεια ἡ μικρὰ, ἔπειτα Κιβύρρα πόλις ἐκείνη, ἐξ ἧς καὶ τὸ θέμα τὴν ἐφύβρισον καὶ πονηρὰν ὀνομασίαν ἐκληρονόμησεν. εἶτα Σελινοῦς μικρὸν πολισμάτιον. εἶτα λιμὴν ὁ καλούμενος παλαιός. εἶτα αὐτὴ ἡ Σελεύκεια. Καὶ αὗται μὲν αἱ παραθαλάσσιοι πόλεις, ἃς ὁ τῶν Κιβυρραιωτῶν στρατηγὸς διανέμει. Ανω δὲ πρὸς τὴν ἤπειρον καὶ αὐτὴν τὴν μεσόγαιον ἐν ἧ κατείληπται τὸ τῶν Θρακησιῶν καλούμενον θέμα, ἀπάρχεται μὲν ἀπὸ αὐτῆς Μιλήτου. εἶτα διαβαίνει τὴν Στρατονίκειαν, καὶ τὰ καλούμενα Μόγολα, καὶ τὴν πόλιν Πισύης. διεκβέχει δὲ τὴν καλουμένην Αγίαν, καὶ παρέρχεται τὴν Ταυρόπολιν. συνάπτει δὲ πρὸς τὴν Τλῶ καὶ Οἰνιάδα. εἶτα παρέρχεται Φίλητα, καὶ αὐτὴν τὴν Ποδάλειαν. Διεκβέχει δὲ τὸ καλούμενον Ανεμότειχος. καὶ συνάπτει πρὸς τὴν πόλιν

Σαγα-

Σαγαλασσόν. εἶτα καταλήγει πρὸς τὰ μέρη τοῦ Ταύρου, ἐν ᾧ τῶν Ισαύρων γένος κατῴκισαι. Καὶ τοσαύτη μὲν ἡ τοῦ Κιβυῤῥαιώτου περιοχή. Ελαβε δὲ τὴν προσωνυμίαν, ὥσπερ ἔφαμεν τοῦ καλεῖσθαι Κιβυῤῥαιώτης, ἀπὸ Κιβύρρας εὐτελοῦς τε καὶ ἀκατονομάστου πολίσματος, πρὸς ὕβριν οὐ πρὸς ἔπαινον. διὰ τὸ πολλάκις αὐθάδεις τε καὶ ὑβριστὰς γενέσθαι πρὸς τὰς τῶν βασιλέων ἐπιταγάς. ἡ δὲ Ρόδος ἡ νῆσος, μέση κεῖται τοῦ θέματος. ἀποβλέπει δὲ πρὸς βοῤῥᾶν τε καὶ νότον, δελτωτὴ τὸ σχῆμα· τὴν δὲ γραμμὴν, ξίγωνος. Δωριέων δὲ ἐστιν ἄποικος τῶν ἐκ Πελοποννήσου Αργείων τε καὶ Λακεδαιμονίων. τῶν ἀπὸ τοῦ Ηρακλέους γενεᾶς καταγομένων. καθὼς καὶ αὐτὸς Ομηρος ἐν τῷ τῶν νεῶν καταλόγῳ περὶ αὐτῆς τάδε φησί,

„ Τληπόλεμος δ' Ηρακλείδης ἠΰς τε μέγας τε
„ ἐκ Ρόδου ἐννέα νῆας ἄγεν Ροδίων ἀγερώχων,
„ Οἳ Ρόδον ἀμφενέμοντο διάτριχα κοσμηθέντες
„ Λίνδον, Ιηλυσσὸν τε καὶ ἀργινόεντα Κάμειρον.

καὶ ὧδε μὲν ταῦτα.

ιε. ΘΕΜΑ

Τὸ καλούμενον Επαρχία Κύπρου.

ΕΠΑΡΧΙΑ Κύπρου τῆς νήσου ὑπὸ Κονσιλάριον τουτέστι βουλευτὴν, πόλεις δεκαξεῖς. *Κωνσταντία μητρόπολις. Κίτιον. Αμαθοῦς. Κυρήνεια. Πάφος. Αρσινόη. Σόλοι. Λάπηθος. Κέρβεια. Κυθέρεια. Ταμασία

σία. Τρίμυθος, ὅθεν ὁ ἅγιος Σπυρίδων. Κάρπασος. Ἡ μὲν Κύπρος νῆσος ἐστὶ μεγάλη καὶ ἐπιφανεστάτη κειμένη ἐν τῷ Παμφυλίῳ κόλπῳ, καθὼς φησὶν ὁ περιηγητὴς Διονύσιος.

» Κύπρος δ' εἰς αὐγὰς Παμφυλίου ἔνδοθι πόντου.

ἐκλήθη δὲ ἀπὸ Κύπρου τῆς θυγατρὸς Κινύρου ἢ τῆς * β ι- καὶ ἀφροδίτης, ὡς Φιλοστέφανος ἐν τῷ περὶ νήσων, καὶ Ἴστρος, ἐν ἀποικίαις Αἰγυπτίων, ἱστόρησαν. ἐβασιλεύετο δὲ πρότερον ὑπὸ πολλῶν καὶ διαφόρων βασιλέων. κατελύθη δὲ ἡ αὐτῆς βασιλεία ὑπὸ τῶν Μακεδόνων, τουτέστι τῶν Πτολεμαίων. ἕως γὰρ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μακεδόνος ἐβασιλεύετο, ἤγουν ἐτυραννεῖτο. ὑφ' ὧν τυράννων Ἀνάξαρχος ὁ φιλόσοφος ἀναιρεῖται μετὰ τὸν θάνατον Ἀλεξάνδρου. Διὸ καὶ Ἰσοκράτης ὁ ῥήτωρ πρὸς Δημόνικον τὸν αὐτῆς βασιλεύοντα, λόγους διαφόρους πεποίηκε. κρατησάντων δὲ Ῥωμαίων ἐπαρχία γέγονε, καὶ διῃρέθη ὡς προλέλεκται εἰς πόλεις ιγ. Τοῦ χρόνου δὲ παραδραμόντος, καὶ τῶν Ῥωμαϊκῶν ὅπλων κακωθέντων ἐξ ἀμελείας, ἐκράτησαν γὰρ αὐτῆς οἱ Σαρακηνοὶ, ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἡρακλείου, καὶ πρῶτος ἐν αὐτῇ περάσας Ἀβουβάχαρος (οὗ καὶ τῆς θυγατρὸς ἐν αὐτῇ τάφος φαίνεται) ταύτης ἐκράτησεν. ὁ δὲ μακάριος καὶ περιώνυμος ἐν βασιλεῦσιν ὁ ἐμὸς πάππος Βασίλειος, εἰς θέματος τάξιν ταύτην κατέστησε. καὶ διεπέρασεν ἐν αὐτῇ, Ἀλέξανδρον στρατηγὸν ἐκεῖνον τὸν περιβόητον, τὸ γένος Ἀρμένιον. ὃς καὶ ἐπεκράτησεν αὐτῆς, χρόνους ἑπτά. πάλιν δὲ

λιν δὲ ἀφῃρέθη ὑπὸ τῶν Σαρακηνῶν, καὶ ταύτην φορολογοῦσιν ὥσπερ τὸ πρότερον.

ιϛ. ΘΕΜΑ

Τὸ καλούμενον Σάμος νῆσος.

Η νῆσος αὕτη ὀνομασίαν ἔσχε τοῦ καλεῖσθαι Σάμος, ἀπὸ Αἰγαίου καὶ Σαμίας τοῦ Μαιάνδρου τοῦ ποταμοῦ θυγατρός. ἢ διὰ τὸ ὑψηλὸν τῆς νήσου καὶ ἐπίκρημνον. Οἱ γὰρ παλαιοὶ Ἕλληνες, σάμον τὸν ὑψηλὸν ἐκάλουν τόπον. Ταύτης ἐκράτησε τῆς νήσου, Πολυκράτης ἐκεῖνος ὁ εὐτυχέστατος. οὗ καὶ Ἡρόδοτος μνείαν οὐ μικρὰν ἐποιήσατο. Σοφοὶ δὲ γεγόνασιν ἐξ αὐτῶν ἐξοχώτατοι. ὅτε Πυθαγόρας ὁ Σάμιος, ὁ Μνησάρχου υἱός, Επικουρος τε ὁ Νεόκλους, καὶ Μέλισσος, καὶ ἄλλοι πλείονες. Οτε γοῦν ἐγένετο ὁ μερισμὸς τῶν θεμάτων, διὰ τὸ εἶναι ἐπιφανεστάτην τὴν νῆσον, μητρόπολιν αὐτὴν καὶ ἀρχὴν τοῦ θέματος τῶν πλωϊζομένων τεθείκασιν. ἡ γὰρ μεσόγειος καὶ ἡ καταντικρὺ ἄκρα τῆς Σάμου, αὐτή τε ἡ Εφεσος καὶ Μαγνησία καὶ Τράλλεις, ἥτε Μύρινα καὶ Τεὼς καὶ Λέβεδος καὶ ἕως τοῦ Αδραμυττίου τὰ ἄνω καὶ πρόσγεια τῷ τῶν Θρακησίων στρατηγῷ ἤγουν τῷ ἡγεμόνι τοῦ ἱππικοῦ τάγματος, ἐκείνῳ ἐκληροδότησαν. Διῄρηται δὲ τὸ θέμα τῆς Σάμου εἰς τούρμας δύο. μίαν μὲν Εφέσιον, δευτέραν δὲ τὴν Αδραμυττηνήν. Ο δὲ στρατηγὸς τοῦ θέματος, αὐτὴν ἔλαχε Σμύρνην τὴν πόλιν, πραιτώριον. καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ θέματος Σάμου.

ΘΕΜΑ

ιζ. ΘΕΜΑ

Τὸ καλούμενον Αἰγαῖον πέλαγος.

ΤΟ δὲ καλούμενον Αἰγαῖον πέλαγος καὶ αὐτὸ σχηματίζον εἰς θέμα ἀπὸ Αἰγέως τοῦ Ποσειδῶνος υἱοῦ τὴν προσωνυμίαν ἔλαχε, καθώς φασιν οἱ τοῦ Ὁμήρου χολιάσαντες. οὐκ ἔτι δὲ νῦν χρεία τῆς ἑλληνικῆς ἱστορίας, διὰ τὸ εἶναι αὐτὴν ψεύδους μεμεστωμένην. Στράβων δὲ ὁ γεωγράφος, ἄλλως αὐτοῦ τὴν ὀνομασίαν ἀντέθεικεν. ἀπὸ γὰρ τῆς ἄκρας Αἰολίδος, ἣν Αἶγα οἱ ἐπιχώριοι ὀνομάζουσιν, ὅθεν ὁ Αἰγατικὸς ἀπάρχεται κόλπος, τὴν ὀνομασίαν εἴληφεν, ὁμωνύμως τῷ ζώῳ. Ὁμοίως δὲ καὶ Ἀρτεμίδωρος, τὰ αὐτὰ φησὶ τῷ Στράβωνι. ἄκρα τίς ἐστι Αἰολίδος, ἣν Αἶγα οἱ ἐπιχώριοι ὀνομάζουσιν. ἀφ᾽ ἧς καὶ τὸ πέλαγος τὴν τοιαύτην ὀνομασίαν προσείληφεν. Αἰολίδος δὲ λέγω, οὐκ ἔθνους ὀνομασίαν, ἀλλὰ γλώττης ἰδίωμα. ἡ γὰρ τῶν Ἑλλήνων γλῶττα εἰς πέντε διαλέκτους διήρηται. πρώτην μὲν τὴν τῆς Ἀττίδος. δευτέραν, τὴν τῶν Ἰώνων. τρίτην δὲ, τὴν Αἰολέων. τετάρτην δὲ τὴν Δωριέων. πέμπτην δὲ τὴν κοινὴν, ἣ πάντες χρώμεθα. καὶ ἀπὸ μὲν τῆς Μιλήτου μέχρι τῆς Ἐφεσίων πόλεως καὶ αὐτῆς Σμύρνης καὶ Κολοφῶνος, Ἰώνων ἐστὶ κατοικία. οἵτινες τῇ τῶν Ἰώνων διαλέκτῳ χρῶνται. ἀπὸ δὲ Κολοφῶνος μέχρι Κλαζομενῶν καὶ τῆς ἀντιπέραν τῆς Χίου γῆς καὶ αὐτῆς τῆς Μιτυλήνης καὶ τῆς Περγάμου, Αἰολέων ἐστὶν ἀποικία. οἵτινες διαλέκτῳ χρῶνται τῇ Αἰολέων. τὰ δὲ ἐπέκεινα τούτων ἀπὸ

τῷ λεγομένῳ * Σηςοῦ καὶ ἕως Ἀβύδου, καὶ αὐτῆς Προποντίδος, καὶ μέχρι Κυζίκου, καὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ λεγομένου, Γρανίκου, πάντες Γρανικοὶ ὀνομάζονται, καὶ κοινῇ διαλέκτῳ χρῶνται: πλὴν Βυζαντίων, ὅτι Δωριέων ἐστὶν ἀποικία. Περατοῦνται δὲ τῷ στρατηγῷ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, αἵτε Κυκλάδες νῆσοι καλούμεναι. καὶ τῶν Σποράδων ὧν προέχουσιν ἥτε Μιτυλήνη καὶ Χίος, καὶ αὕτη ἡ Λῆμνος. οὐκ εἰσὶ δὲ τῶν Κυκλάδων ἀλλὰ τῶν Σποράδων καλουμένων. αἱ γὰρ Κυκλάδες, νῆσοι τὴν Δῆλον ἐκύκλωσαν, ὥς φησιν ὁ Περιηγητής,

„ Δῆλον ἐκυκλώσαντο, καὶ οὔνομα Κυκλάδες εἰσίν.

Καλοῦνται δὲ διαφόροις ὀνόμασι Λῆμνος. Σκύρος. Μῆλος. Ἀμοργὸς. Θήρα. Θηρασία, καὶ Ῥήνεια. οὐκ οἶδα δὲ εἰ τῶν Κυκλάδων εἰσὶ πᾶσαι, διὰ τὸ εἶναι αὐτὰς προσγείους, καὶ τῇ Ἑλλάδι συνομορούσας. Τὸ δὲ Αἰγαῖον πέλαγος, βαρύπλουν ἐστὶ καὶ δυσπέρατον, καὶ κύματα μακρὰ καὶ ὄρεσιν ἐοικότα ἀνεγείρειν τοῖς πλέουσιν. εἴτε διὰ τὸ πυκνὸν τῶν νήσων, εἴτε καὶ διὰ τὸ ῥεῦμα τοῦ πόντου τὸ καταβαῖνον εἰς Ἄβυδον, καὶ προσταρασσόμενον τῇ νήσοις μετὰ μεγάλου ῥοιζήματος. ἀπὸ δὲ τοῦ *Σηςοῦ καὶ ἕως τῆς Προποντίδος, τῆς τε Κυζίκου καὶ τῆς Παρίου καὶ αὐτὸς ὁ καλούμενος Ἑλλήσποντος, ἥ τε Προικόννησος, καὶ μέχρι τοῦ Ῥυνδακοῦ ποταμοῦ, καὶ ἕως αὐτοῦ τοῦ Δασκυλίου καὶ τοῦ Κιανοῦ κόλπου, τῷ τοῦ Αἰγαίου πελάγους κράτει ὄντι προσεκεκύρωντο. Ταῦτα δὲ περὶ τοῦ θέματος τοῦ αἰγαίου πελάγους.

Quæ ſequuntur, quia ad calcem libri Conſtantini Porphyrogennetæ adiecta erant, & ad rem Geographicam pertinent, adiicienda putaui.

ΕΚΛΗΘΗ Ατθὶς ἡ τῶν Αττικῶν, ἀπὸ Ατθίδος τῆς Κραναοῦ θυγατρός. Δωρὶς δὲ ἐκλήθη, ἀπὸ Δώρου Ελληνος τινός. Αιολὶς, ἀπὸ Αἰόλου, τοῦ Ελληνος παιδός. Ιὰς δὲ ἀπὸ Ιωνος τοῦ Απολλόωνος καὶ Κρεούσης; τῆς Ερεχθέως θυγατρός. Ιάδι ἔγραψεν Ομηρος. Ατθίδι, Αριστοφάνης. Δωρίδι, Θεόκριτος. Αἰολίδι Αλκαῖος. κοινῇ Πίνδαρος.

Ονόματα τῶν μεγάλων ποταμῶν.

ΕΙΣΙΝ οἱ μέγιστοι ποταμῶν, Ωκεανὸς, Νεῖλος Αἰγύπτιος. Εὐφράτης Ασσύριος. τίγρις Συρίας. Ιστρος. Καΐκος. Θύμβρις ὁ καὶ Τίβερις. Ιναχος. Ασωπος. Ισμηνός. ἐρύμανθος. Κιασιφὸς. τάναϊς. ἄραξις. εὐρώτας. ἅλυς. θερμώδων. βορυσθένης. μαίανδρος ἀσίας. ὕπανις. στρυμών. πάραμος. σιμόεις. κριός. καΰστριος. σπερχειός. Εὔινος. Λίθακος. ῥηνός. ῥῆσος. ἠριδανὸς ὁ ἐν ῥαβέννῃ. ἄξιος. Καναίσμων. παρθένιος ὁ παφλαγών. σκάμανδρος ὁ ἐν τρωάδι. ἀχελῶος ὁ ἐν νικοπόλει. σελήεις.

Οἱ κυρίως μεγάλοι ποταμοί.

ΚΥΡΙΩΣ ποταμοὶ, οὓς ἡ θεία γραφὴ ὀνομάζει. οἵ τινες ἐκ τοῦ ἐδὲμ ἔχουσι τὴν ἀρχὴν τέσσαρες, ἔπει μεριζόμενοι εἰς ἀρχάς. Φεισῶν. Γεῶν. Τίγρης καὶ εὐφράτης. εἰσὶ δὲ καὶ τῆς ἰνδίας Γάγγης. ὑδάσπης, χοάσπης. ἔξω δὲ τούτων, ὁ μέγας ὠκεανός.

Ονόματα τῶν μεγάλων ὄρων.

ΕΙΣΙ δὲ τὰ μέγιστα ὄρη Καύκασος. Ταῦρος, ὁ ἀπὸ τῆς Μυκάλης ἀρχόμενος, διορίζων τὴν μικρὰν ἀσίαν, καὶ ἀνακάμπτων πρὸς τῆς ἀνατολὴν ἀποκλείων τε τὴν Συρίαν, καὶ διορίζων καππαδοκίαν τε καὶ ἀρμενίαν. καὶ διαβαίνων μέχρι τοῦ Καυκάσου. Μίμας ὁ κατέναντι Χίου. Ατλας. Λίβανος. Υμηττὸς. Ιδη. Πήλιον. Οσσα. Ελικὼν. Παρθένιον. Τμῶλος. Αἴτνη. Ιδαμύριον τὸ τῆς Παλαιστίνης. Παρνασὸς. Πινδὸς. Κορακάνος. Τειχοῦς. Κεραύνεια ὄρος. Κάρμηλος τῆς παλαιστίνης. Σιναῖον ὄρος τῆς Αραβίας. Λυκαβησὸς. Αλπαι αἱ τῶν Γαλλίων. Πυρίνη. Αἷμος ὁ τῆς μακεδονίας ἢ θράκης. Αργέας ὁ Καππαδοκίας. Κέσβιον τὸ νεαπόλεως. Μυκάλη ἡ ἐπαρχία τοῦ Ταύρου. ἀτάμυρος ὁ τῆς ῥόδου. Ακάμας ὁ τῆς κύπρου. Χρυσόμαλος ὁ Κρήτης. Κάσιον τῆς Αἰγύπτου. Ολυμπος ὁ μυσίας Ολυμπος ἕτερος ὁ Λυκίας.

Πόλεων

Πόλεων ὀνόματα.

ΟΣΑΙ τῶν πόλεων ἐν τοῖς ὑστέροις χρόνοις μετωνομάσθησαν:

Ἐπίδαμνος, τὸ νῦν Δυῤῥάχιον.

Αἴπεια, ἡ νῦν Κορώνη.

Πίδασος, ἡ νῦν μεθώνη. Ταύτης δὲ πλησίον ἐστὶ, χεῤῥόνησος μικρὰ, ἥ τις τὸ μὲν παλαιὸν, ἐλέγετο Πύλος, ἡ πατρὶς τοῦ νέστορος τοῦ παρὰ τῷ ὁμήρῳ ᾀδομένου, νῦν δὲ καλεῖται ἀβαρῖνος.

Ποτίδαια, ἡ νῦν βέῤῥοια.

Πύδνα, τὸ νῦν Κίτρος.

Ἀπολλώνεια, ἡ νῦν ἐρισσὸς, ἡ πρὸς τῷ ἄθω τῷ ὄρει κειμένη.

Τρίκη, τὰ νῦν Τρίκαλα.

Θερμοπύλαι, τὸ νῦν σκέλος.

Σίπυλον ὄρος, ὁ νῦν Κουσινᾶς.

Σωτηρόπολις, τὰ νῦν πύθια.

Ἔμεσα, τὸ παρὰ τοῖς Σαρακηνοῖς χέμψ.

Ὑποπλάκιοι θῆβαι, τὸ νῦν ἀτραμύττηνον.

Ἄργος θετταλικὸν, τὸ νῦν λάρισσα.

Σίρμιον, ἡ νῦν οὐγγρία. Οἱ δὲ οὖγγροι οὗτοι, ἐλέγοντο τὸ παλαιὸν, Γήπαιδες.

Σαρδικὴ, ἡ νῦν τριάδιττα.

Δάρας, τὸ νῦν ταυρὲς.

Μαρτυρόπολις, τὸ νῦν μεφερκί.

Βέῤῥοια, τὸ νῦν χάλεπ.

Κρώμνα, ἡ νῦν ἄμαστρις.

Τύπειρος, τὸ νῦν Ρήσιον.
Εφυρα, ἡ νῦν Κόρινθος.
Πέρινθος, ἡ νῦν Ηράκλεια ἡ πρὸς δύσιν.
Αμιδα, τὸ νῦν Εμετ.
Οδρησσός, ἡ νῦν Αδριανούπολις.
Δορέστολον, ἡ νῦν Δρήστρον.
Ιστρος ποταμός, ὁ νῦν Δανούβιος
Κολόσσαι, αἱ νῦν Χῶναι.

Quæ ſequuntur, ex bibliotheca Cardinalis Franciſci à Mendoza Epiſcopi Burgenſis olim tranſcripſi, & dum ſchedas meas euoluo reperi. quæ quia magnam lucem Conſtantino adferunt, his adieci.

Ἐκ τῶν τακτικῶν τοῦ Βασιλέως Λέοντος, τοῦ σοφοῦ.

ΠΡΩΤΗ κεφαλὴ ὁ στρατηγὸς, καὶ μετ' αὐτὸν οἱ μεράρχαι, εἶτα δρουγγάριοι, εἶτα οἱ κόμητες, ἤγουν οἱ τῶν λεγομένων βάνδων ἄρχοντες. εἶτα οἱ κένταρχοι, ἐφεξῆς δὲ οἱ δέκαρχοι, ἤγουν οἱ πρῶτοι τῶν λεγομένων ἀκιῶν. εἶτα οἱ πεντάρχαι, καὶ ἑξῆς οἱ τετράρχαι. οἵ τινες καὶ διὰ τὸ ἔσχατον τοῦ στίχου τοῦ κατὰ τὸ βάθος ἤτοι τὸ πάχος τῆς παρατάξεως τάττεσθαι, καὶ οὐραγοὶ καλοῦνται. Ὁ γὰρ ἔσχατος τοῦ ὅλου στίχου ἤγουν τῆς ἀκίας, ὡς ἐπὶ τῆς οὐρᾶς αὐτῆς, οὕτως ἵσταται. καὶ αὗται μὲν αἱ ὀνομασίαι τῶν ἀρχόντων. εἰσὶ δὲ καὶ ἕτεροι καθ' ἕκαστον τάγμα ἤτοι βάνδον διωρισμένοι. οἷον βανδοφόροι, σαλπιγκταὶ ἤτοι βουκινάτορες, θεραπευταὶ, ἰατροὶ, οἱ καὶ δεποτάτοι, καὶ μανδάτορες, καὶ παρακλήτορες, οἱ διὰ λόγων διεγείροντες τὸν στρατὸν πρὸς ἀγῶνας. καὶ ἕτεροι τινὲς πρὸς ἀνακυπτούσας χρείας

ἀφωρισμένοι. οἷον σκρίβωνες, καὶ οἱ λοιποί. Ταῦτα γὰρ τῇ νῦν πολιτείᾳ γνωρίζεται τὰ ὀνόματα, τῶν πολλῶν συνηθέντων.

Στρατηγὸς τοίνυν προσαγορεύεται ὁ τοῦ παντὸς στρατοῦ κορυφαῖος καὶ ἡγεμών.

Ὑποστράτηγος δὲ ὁ τὴν δευτέραν τάξιν τούτῳ πληρῶν. Ὑπολαμβάνω δὲ ὡς οἱ παλαιότεροι ἡμῶν ὑποστρατήγους μὲν ἐκάλουν τοὺς στρατηγούς, διὰ τὸ στρατηγῶν ἁπάντων κύριον εἶναι τὸν βασιλέα. ἐκ προσώπου δὲ αὐτοῦ καθ' ἕκαστον εἶναι θέμα τὸν στρατηγόν. καὶ διὰ τὴν τοιαύτην αἰτίαν ὁ στρατηγὸς ὑποστράτηγος ἐκαλεῖτο. στρατηγὸς δὲ κυρίως ἐλέγετο ἐκ προσώπου τοῦ Βασιλέως ἐπὶ πάντων κεφαλῇ ἀποστελλόμενος, ἔχων ὑποστρατήγους τοὺς τῶν θεμάτων στρατήγους, ὅπερ ἐστὶν ἄριστον. νῦν δὲ ὑποστράτηγος γνωρίζεται, εἰ μὴ ὁ καλούμενος μεράρχης, ἤτοι ὁ τοῦ μέρους τῆς ἀρχῆς ἐμπεπιστευμένος.

Δρουγγάριος δὲ λέγεται ὁ μιᾶς μοίρας ἄρχων, ἢ τις ὑπὸ μέρος τὸ τοῦ μεράρχου τάσσεται.

Μέρος γάρ ἐστιν ἡ τοῦρμα, τὸ ἐκ τριῶν μοιρῶν ἤγουν δρούγγων συγκείμενον ἄθροισμα.

Μοῖρα δὲ ἐστὶ ἤτοι δροῦγγος τὸ ἐκ ταγμάτων ἤτοι ἀνδρῶν τῶν λεγομένων κομήτων συγκείμενον πλῆθος.

Κόμης δὲ ἐστὶν, ὁ ἑκατὸν ἀνδρῶν ἄρχων, ἤτοι ἑκατόνταρχος. ὅς τις καὶ ὑπὸ τὸν κόμητα τέτακται.

Δέκαρχος δὲ ἐστὶ ὁ τῶν δέκα ἀνθρώπων.

Πένταρ-

Πένταρχος δὲ ὁ τῶν πέντε. ὅστις καὶ μέσος ἵσταται τῆς ἀκίας.

Τετράρχης ἐστὶν ὁ ἐπὶ φύλαξ, ὁ λεγόμενος οὐραγὸς, καὶ τελευταῖος ἱστάμενος τῆς ἀκίας. Ὁ γὰρ πυκνότερος τῶν ἀρχόντων διαμερισμὸς, καὶ πλείονας δεικνύει τοὺς γενναίους καὶ ἀνδρείους στρατιώτας, καὶ εὐχέρως ὑπακούειν καὶ ἐκτελεῖν ποιεῖ τὰ κελευόμενα.

Βανδοφόρος ἐστὶν, ὁ τὸ σημεῖον τοῦ Βράνδου βαστάζων.

Δεποτάτοι δὲ προσηγορεύοντο τὸ παλαιὸν οἱ νῦν λεγόμενοι σκρίβωνες. οἵτινες παρακολουθοῦντες τῇ παρατάξει τοὺς ἐν τῇ μάχῃ τραυματιζομένους ἀναλαμβάνονται ὡς ἰατροὶ, καὶ περιποιοῦνται.

Μανδάτωρες δέ εἰσιν, οἱ τὰ μανδάτα ἀπὸ τῶν ἀρχόντων πρὸς τοὺς στρατιώτας ὀξέως διακομίζοντες.

Λοχαγὸς δὲ λέγεται ὁ πρῶτος τοῦ στίχου ἤγουν τοῦ ὀρδίνου κατὰ τὸ βάθος. ὁ αὐτὸς δὲ λέγεται καὶ πρίμος καὶ προστάτης. Σεκοῦνδος δὲ, ὁ δεύτερος τῆς ἀκίας, ὁ λεγόμενος ἐπιστάτης. οὐραγὸς δὲ, ὁ ὀπίσω τοῦ ὅλου στίχου ἤγουν τῆς οὐρᾶς τοῦ ὀρδίνου ἱστάμενος.

Βέξστωρες δὲ λέγονται ἤγουν πρόμαχοι, οἱ προτρέχοντες τῆς παρατάξεως ἐν τῇ συμβολῇ τοῦ πολέμου, καὶ τοῖς φεύγουσιν ἐχθροῖς ὀξέως ἐπιτιθέμενοι, οὓς καλοῦσι προβλάστας.

Δεφένσωρες δὲ οἱ τέτις μὲν ἐπακολουθοῦντες, μὴ ἐκξέχοντες δὲ, καὶ λύοντες τὴν τάξιν, ἀλλὰ συντεταγμένως περιπατοῦντες, πρὸς ἐνδίκησιν τῶν κουρσώρων, εἴπερ αὐτοὺς ὡς εἰκὸς σφαλῆναι συμβῇ, ὥσπερ δικαίως ἄν τις καλέσοι ἐνδίκους.

Μένσωρες δὲ λέγονται οἱ τὰ φοσσάτα μετροῦντες καὶ καθιστῶντες, οὓς μινσουράτωρας νῦν καλοῦσιν.

Αντικένσωρας δὲ, ἄλλους τινὰς ἔλεγον οἱ πάλαι Ρωμαῖοι, οὓς, ὡς ὑπολαμβάνω, νῦν τοῖς μινσουράτωρσι συντάσσοντες, ἰδίως οὐκ ὀνομάζουσι. οὗτοι δὲ εἰσὶν οἱ προλαμβάνοντες ἐν τῇ ὁδοιπορείαις, οὓς τὰς ἐπιτηδείας ὁδοὺς καὶ τοὺς τόπους ἀκριβοῦντες, ἐν οἷς τὰ ἄπληκτα γίνεσθαι ὀφείλουσι, καὶ τὰς ὁδοὺς ταύτας ὁποῖαι εἰσὶ κατανοοῦντες.

Σβουλκάτωρες δὲ οἱ κατάσκοποι λέγονται. οἵτινες μανθάνοντες τὰ τῶν ἐχθρῶν, ἀπαγγέλλουσι.

Πλαγιοφύλακες δέ εἰσιν οἱ πρὸς φυλακὴν τῶν πλαγίων τῆς πρώτης τάξεως τασσόμενοι.

Υπερκερασταὶ, οἱ πρὸς τὸ περιλαβεῖν τὸ τῶν πολεμίων κέρας τασσόμενοι.

Ενεδροι δὲ οἱ πρὸς τὰ ἐγκρύμματα κατὰ τῆς ὅλης τάξεως πάσης τασσόμενοι.

Τοῦλδον ἐστιν ἡ ἀποσκευὴ καὶ χρεῖα πᾶσα τῶν στρατιωτῶν. τουτέστι παῖδές τε καὶ ὑποζύγια, καὶ τὰ λοιπὰ ζῶα, καὶ εἴτι ἕτερον πρᾶγμα πρὸς ὑπηρεσίαν τοῦ φοσσάτου ἐπισύρεται.

Εστὶ δὲ καὶ ἡ τοῦ στρατηγοῦ προέλευσις, εἴς τινας ἄρχοντας διαιρουμένη, οἷον, τόν τε κόμητα τῆς

κόρης

χώρης αὐτοῦ, καὶ τὸν τοῦ θέματος δομέστικον, καὶ ἁπλῶς εἰπεῖν εἰς τοὺς λοιποὺς ἐξ ἔθους τῆς προελεύσεως αὐτοῦ ὑπηρέτας, οὓς περιττὸν ἡγούμεθα καταριθμεῖν. Ο γὰρ πρωτονοτάριος τοῦ θέματος, καὶ ὁ χαρτουλάριος, πρόσεστι δὲ καὶ ὁ πραίτωρ ἤγουν ὁ τοῦ θέματος δικαστὴς, ὁ μὲν ἐστὶ τῆς πολιτικῆς διοικήσεως ἄρχων, ὁ δὲ τὰς δίκας τῶν δικαζομένων διαλύει, οὓς τῷ στρατηγῷ ἐν τίσιν ὑποτάσσεσθαι χρὴ, ἀλλ' οὖν τοὺς λόγους τῶν ἰδικῶν αὐτῶν διοικήσεων πρὸς τὴν βασιλείαν ἡμῶν ἀφορᾶν. ὥστε δὲ αὐτῶν μανθάνειν τάς τε τῶν πολιτικῶν πραγμάτων καταστάσεις καὶ διοικήσεις ἀσφαλέστερον ἡγούμεθα.

Μέναυλον εἶδος ἐστὶν ἀκοντίου.

Κριὸς, τὸ ὄργανον, ἀπὸ τοῦ κριοῦ τοῦ ζώου εἴληφε τὴν ἐπωνυμίαν, ἐν ταῖς μάχαις ἀναποδίζοντος, ἵν' ἰσχυροτέρα ἐμβολὴ ὑποχωρήσαντος γένηται. ἐστὶ δὲ ὁ κριὸς τὸ τειχομαχικὸν ὄργανον, δοκὸς μέγας ἐπιμήκης, τὸ πρὸς τὸ τεῖχος ἀφορῶν ἄκρον σεσιδηρωμένον ἔχων δι' ἀλύσεων καὶ μηχανῆς κρεμάμενον πλάγιον, καὶ ὑπὸ ἀνδρῶν πολλῶν εἰς τοὐπίσω ἑλκόμενον· εἶτα ἀφιέμενον, καὶ τῷ τείχει διὰ καταφορᾶς ἀνυποστάτου προσερειδόμενον.

Λόχος, καὶ στίχος, καὶ ἀκία, καὶ κοντουβέρνιον ταυτόν ἐστι.

Τοὺς δρουγγαρίους χιλιάρχους ἐκάλουν οἱ παλαιοί.

Μεράρχαι πάλαι καλούμενοι στρατηλάται, νῦν τουρμάρχαι λέγονται.

Καρραγὸς λέγεται ὁ διὰ τῶν ἁμαξῶν, καὶ τῶν

βολῶν, καὶ τῶν ἄλλων μηχανῶν γινόμενος περιορισμὸς εἰς ἀσφάλειαν τοῦ στρατοῦ.

Οτι τὰς τριβόλους ἐν σφηκώμασιν ἀποδεδεμένας ἔχοντες οἱ τοῦ στρατοῦ ἐρρίπτουν ταύτας κύκλῳ τοῦ στρατοπέδου. καὶ ὅτε μεθίστασθαι ἔμελλον, εὐκόλως αὐτὰς διὰ τῶν σφηκωμάτων ἀνελέγοντο.

Οτι οἱ λεγόμενοι πάλαι ὁπλῖται, νῦν σκουτᾶτοι καλοῦνται.

Πέλται εἰσὶ μικρὰ σκουτάρια.

Θυρεὸς, σκουτάριον ἐστι μέγα καὶ ἐπιμηκές.

Βηρύτται τὰ ῥιπτάρια λέγονται.

Μαρζομάβουλον ἐλέγετο, ἡ νῦν σαλίβα.

Απληκτον, τὸ φοσσάτον λέγεται.

Ελέπολις ἐστι μηχάνημα ἐκ ξύλων, πύργῳ παρεμφερὲς, διὰ τροχῶν κινούμενον, ὑψηλότερον γινόμενον τοῦ τείχους τῆς πολιορκουμένης πόλεως, ἐν ταύτῃ ἄνδρες ἀναβαίνοντες πολεμοῦσι πρὸς τοὺς ἐν τῇ πόλει ἐκ ταύτης μάχονται.

ΤΕΛΟΣ.

INDEX NOMINVM ILLVSTRIVM QVORVM IN HOC LIBRO MENTIO.

NOMINA AVCTORVM QVI IN HOC LIBRO CITANTVR.

INDEX REGIONVM, VRBIVM LOCORVM ET OFFICIORVM QVORVM IN CONSTANTINO MENTIO.

Γοιζανόν

Πλαγιο-

Φάλα-

ΤΕΛΟΣ.

SAPIENTISSIMI REGIS CONSTANTINI PORPHYROGENNETÆ.

DE THEMATIBVS LIBER.

Bonauentura Vulcanio interprete.

DE thematibus pertinentibus ad regnum Romanum, vnde appellationem duxerint, & hæ ipsæ appellationes quid significent, & quòd nõnullæ Græcanicæ; aliæ verò nouitiæ & recentioris sint appellationis. Primùm itaque Anatolici, si videtur, mentionem faciemus.

PRIMVM THEMA, DICTVM ANATOLICVM.

THEMATVM appellatio vt mihi quidem videtur, nequaquam eam quam multi opinantur originem habet. neque enim antiqua est. neque quisquam eorum qui historias scripserũt, eiuscemodi appella-

tionis, quæ nunc in vſu eſt, meminit. Olim verò & ab initio legiones quædã per ſingulas prouincias diſtributæ exſtiterunt, quemadmodum legio x l. martyrum, & alia Piſidica, alia Theſſalica, aliæque aliter vocatæ. quæ ducibus & præfectis, ſæpè etiam præpoſitis ſubditæ fuerunt. Atque hæc quidem olim quum reges vnà cum populo expeditiones faciebant; & in eos qui Romanæ ſeruitutis iugum detrectabant, copias ducebant. ac totum ferè orbem terrarum renitentem reluctantemque ſubigerent. quemadmodum Iulius Cæſar, vt admirabilis ille Auguſtus, vt celebratiſſimus ille Traianus, vt magnus ille inter reges Conſtantinus & Theodoſius; & qui poſt illos Chriſtianam religionem ac diuini numinis cultum ſunt amplexi. Neque enim par erat, ipſo rege in exercitu verſante, prætorem deſignatũ. Sub ducibus enim & tribunis degebant; omniaque bellica negotia à regis voluntate pendebant, & populi totius oculi in vnum ac ſolum regem erant coniecti. Quum verò Reges ipſi expeditionibus intereſſe deſierunt, tum demum Prætores & Themata conſtituta. Atque hanc quidem rationem Romanum imperium in hodiernum vſque diem tenuit. Nunc verò quum anguſtius tam

Orientem

Orientē quàm Occaſum verſus Romanum regnum ſit factum, & extremis aliquot prouinciis mutilatum ab imperio Heraclij Libyci, qui poſt eum regnarunt, non habentes vbi aut quomodo potentiam dominatumq́. ſuum exercerent, in paruas aliquot partes imperium ſuum ſecuerunt, & militaria τάγματα Græcū ſermonem affectantes, patrium verò ac Romanū repudiantes, conſtituerunt.

Longinos etiam vocabant qui mille militibus, & centuriones qui centū præerant; & Comites quos nunc Strategos. Ipſum enim Thematis nomen Græcum eſt, non Romanum; ἀπὸ τῆς θέσεως; hoc eſt à poſitione, ſiue locatione ita dictum. Anatolicum igitur thema vocatur, non quòd ſuperioris illius ac primi Orientis ſit, vnde ſol oritur; ſed quòd noſtrûm qui Byzantij habitamus, & totius Europæ reſpectu, Anatolicum, id eſt, Orientale dicatur. reſpectu verò eorum qui Meſopotamiam, Syriam, & magnam Aſiam habitant, in qua degunt Indi, & Æthiopes & Ægyptij, dicitur Occidentale, & Aſia minor. Oriens enim, vt dixi, Indorum eſt & Æthiopum, & Ægyptiorum, & reliquorum qui Orientem inhabitant. At verò ne prolixiores ſimus, & videamur nonnullis monſtroſa dicere de Thematum appellatione,

breuiter rei ipſius, ita vt ſeſe habet, veritatem exponemus.

Anatolicum igitur Thema, vt nunc vocatur, à quinque omnino gentibus habitatur. Initium enim à Comopoli, quæ dicitur Merus, ſumit. & dicitur Phrygiæ Salutariæ. Iconiam vſque. Finitima verò Iſauris Taurum verſus, vocantur Lycaonia; quæ verò ad mare & Auſtrum vergunt, & montem qui frigidus dictus eſt, Attaliam vſque, Pamphylia vocatur. Vlteriora autem, & mediterranea, Piſſidia dicuntur. quæ verò à Groino Amorium vſque, Phrygia Capatianes appellatur. at quæ ad mare vergunt, & Cariam diſterminant, Lycia dicitur. Quæcunque igitur ſunt mediterranea, & finitima Tauro, & ad montes Cappadociæ vſque pertingunt, vocantur Anatolica. Sunt enim partes Anatolici thematis. His igitur limitibus Anatolicum thema terminatur, initium quidem habens à Mero, quæ eſt finis Obſequij. pertingens verò vſque ad montes Iſauriæ in longitudinem. quod ad latitudinem attinet, habet quidem à ſiniſtra partes quaſdam Buccellarij, & initium Cappadociæ. Ad dextram autem, Iſauriam, & initium partium Cibarroeotici thematis.

Habes itaque thema Anatolicum. Atque

initio quidē res ita ſe non habuit: ſed agmen militare diuidebatur in præfecturas, quarum aliæ mille, aliæ quingentis capitibus conſtabant. Vnus verò quidam proconſul omnibus agminibus imperabat, quemadmodum poſterioribus temporibus etiam ad Iuſtinianum vſq. mittebatur magiſter agminum præfectus. Cuius rei fidem facit, monumentum quod in Smyrna poſitum eſt Publio cuidam Procos. cuius inſcriptio ita habet. PVBLIVS PROCOS. præfectus Ioniæ, Phrygiæ, Æolidis, Meoniæ, Lydiæ, Helleſponti, Myſiæ, Bithyniæ, Tarſiæ, Galatiæ, Maryadenorum, Ponti, Paphlagoniæ, Cappadociæ minoris & maioris, Iſauriæ & Lycaoniæ, & vſque ad montes Tauri & minoris Armeniæ. Habes præfecturam vnius Procos. Factus verò eſt poſterioribus temporibus alius quidam dux agminum, dignitate Patricius, nomine Iordanes; cuius ſunt argēteæ tabellæ ſculptiles, quæ in regio Veſtiario aſſeruantur, cum hac inſcriptione. IORDANI PRÆFECTI AGMINVM Orientis & reliquarum gentium Aſiæ minoris. Erat enim hic monarcha Orientis, ſiue minoris Aſiæ. Floruit autem & claruit temporibus Arcadij regis. Anatolicum igitur thema, à quatuor, vti diximus, gentibus habita-

tur, Phrygibus videlicet, Lycaonibus, Isauris, Pamphyliis, & Pisidis. Singulæ autem gentes suum habebant principem, dum adhuc liberæ essent; & priusquam iugo Romani imperij subderentur. Immisso enim iis Romanorum iugo, auctoque eorum regno, omnes in seruitutem redacti, & permisti sub vno imperio fuerunt. Diuisæ verò sunt, factaque ex eis themata, cùm imperium Romanis ab impiis Agarenis conuelli, mutilari & in angustum redigi cœpit. Atqui ad Iustinianum regem vsque vno Imperio omnes continebantur, etiam regnante Mauricio; cuius rei testis est Belisarius, qui solus vniuersi Orientis imperator fuit. Quum verò Agareni Romanos bello infestare, eorúmq. ditioné & vrbes deuastare cœperunt, coacti sunt, qui subsequuti sunt reges vnum imperium in exiguas portiones partiri, atque hanc quidem tribuerunt præfecto cuidam, & vocarunt Anatolicam, quòd, vt antea dixi, respectu nostrû qui habitamus Byzantij, Orientem versus sita sit. Olim verò singulæ gentes suum habebant Principem, & patriis legibus ac moribus regebantur. alij quidem democratiæ, alij regiæ administrationi subiecti. A Romanis verò subacti in prouincias diuisi fuerunt, & in præfecturas & ducatus,

& in

& in eos qui vocantur consiliarij; hoc est, βουλευταὶ consultores. Erant porrò etiam quidam eorum Principes, quemadmodum ex Sanctorum martyriis constat. Sed & γνειλυκάριοι. Præfecti autem erant duorum generum. Alij enim prætoriorum, alij vrbium: Ac præfecti quidem prætoriorum inseruiebant regibus expeditionem faciẽtibus; commeatum exercitui promptè procurantes, & regis tentoria componentes, & vias purgantes. Atq. hæc quidem Romanorum. Quando verò Persæ imperium obtinebant, & post hos Macedones, vniuersa Asia in Satrapias diuisa erat. Atque alius quidem erat Satrapa Lydorum, alius Phrygum, alius Ionum, alius Pamphyliorum, alius Carum, alius Paphlagonum, alius Bythiniorum. & simpliciter vniuersa Asia minor dicta, prout Persis visum erat, & postea Macedonibus, diuisa administrataque fuit: atque alius quidem rebus ciuilibus præerat, alius verò militaribus. Atq. hæc quidẽ hactenus. Hic igitur est terminus Anatolici thematis. Qui verò dicti sunt τουρμάρχαι. ad ministeriũ præfectorũ instituti sunt. Significat autem eiuscemodi dignitas eũ qui præest sagittariis quingentis, scutatis trecẽtis, stipatoribus centũ. Ita enim habetur in libro Ioãnis Philadelphensis, qui dictus est Lydius.

THEMA SECVNDVM DICTVM ARMENIACVM.

ARMENIACVM quod dicitur Thema, propriam appellationem non habet. Neque enim vetusta est hæc appellatio; sed eam à vicinis atque finitimis Armeniis est adeptum. Imò verò dixerim sub Heraclio rege, & posterioribus temporibus huiuscemodi appellationem accepisse. Nam neque Strabo Geographus eius vocis meminit Cappadox alioqui genere, ex Amasea vrbe: neque Menippus, qui totius orbis terrarum per stadia dimensionem conscripsit: neque Scylax Caryandenus; neque aliusquisquam eorum qui historiam scripserunt. Sed ne ipse quidem Pausanias Damascenus. Atqui recentiorem esse hanc appellationem ex eo colligi potest, quòd neq. Procopius, neque Agathias, neque Menander, neque Hesychius Illustrius, vllam huius nominis mentionem faciat; qui quidem historiam ad regnum vsque Iustiniani conscripserunt. Cappadociam enim veteres in tres partes secuerunt: In Cataoniam, quæ à Meliteia initium accipit, & in eam quæ à Tauro mōte Taurica vocatur. ac tertio in regionem ipsam mediterraneam. In qua & Cæsarea vrbs est, Cappa-

Cappadociæ metropolis. Veteres autem maiorem & minorem Cappadociam vocant. Ac maiorem quidem à Cæsarea & Tauro, ad Ponticum mare vſque, quam terminat Halys quidem fluuius ab Occaſu, Melitene ab Oriente. Atque hæc quidem eſt maior Cappadocia quod teſtatur Polybius, qui Romanam hiſtoriã ſcripſit, qui terminat Cappadociam à Tauro & Lycaonia, ad Ponticum mare vſque. Ipſa etiam Neocæſaria & Colonea & Melitene vniuerſa, Cappadocia vocantur. Eſt verò nomen Perſicum. Nam quum Artaxerxi regi, aut neſcio an alteri cuidam leo inter venandum occurriſſet, eiuſq. equum inuaſiſſet, oblatus caſu Perſa quidam in hoc leonis occurſu, ſtricto acinace, regem de vita periclitantem liberauit, & leonem interfecit. Hic itaque Perſa quum altiſſimum quendam montem conſcendiſſet, vniuerſamque regionem quoad longiſſimè humani oculi acies pertingere poſſet circumſpiciens, tam Orientem & Occidentem, quàm Meridiem & Septentrionem verſus, omnem eam dono à rege accepit. Hæc porrò narrat Polybius. Atque habitatur quidem Coloneam verſus ab Armeniis. ad mediterranea verò, vbi eſt Amaſea, & Daſymon qui dicitur, à Leucoſyris.

Omnes tamen Cappadoces, etiam vſque ad mare Ponticum habitantes, Herodotus vocat Leucoſyros. ad diſcrimen Syrorum qui vltra Taurum & Ciliciam habitant, qui Melanoſyri dicuntur; Minor autem Cappadocia, quæ nunc inter themata cenſetur, finitima Lycaoniæ & Cæſaream vſque pertingit, extenditur vſq. ad initium thematis Buccellariorum. Deſinit autem & terminatur ad Orientem, Rodentum vſque, & ad propugnaculum quod vocatur Lulli, & vſque ad ipſam Spodendum. Vlteriora ſunt partes Ciliciæ, initio facto à Tarſo, & Mopſi domo, & Adana. Atque ita quidem ſe habet minor Cappadocia, quæ non ita pridem Thematis nomen accepit. Superioribus verò temporibus, ſiue Iuſtiniani, ſiue aliorum quorundam Regũ, Cappadocia in tres partes ſecta, mediterranea pars Charſianum vocabatur; à Charſio quodam præſide, qui tum temporis in bello aduerſus Perſas proſperè geſto celebris erat, atque idcirco in thematis & præfecturæ ordinem in hunc vſque diem relatum eſt. Inferior verò pars ad mare vergens, Armeniacum vocata eſt, quòd ſit regio Armeniis vicina. Superior autem pars finitima Lycaonibus & Tauro, Cappadocia minor: nunc, vt diximus, Thematis appellationem nacta.

nacta, sub Regum dominatu fuit vsque ad Augustum Cæsarem. Ante verò Romani regni incrementum, sub Persica potestate erat. Sui verò iuris facta est Ariaratha rege ibidem regnante, ex quo etiam lacus sales gignens, quem modò Barbari Carateam vocant, Ariarathea dicta fuit. Post Ariaratham regnauit in ea Archelaus gener Herodis regis Iudæorum. Post hunc verò quum iam desiisset gubernatio Regia, in præfecturam à Romanis forma administrationis est immutata; & Proconsul eis leges atque instituta præscripsit. Sunt autem in prima præfectura celebres vrbes; Cæsarea metropolis à magno illo Cæsare Iulio ita appellata. quæ antea vocabatur Mazaca à Mousoch primo Cappadocum auctore. Altera vrbs Nyssa: tertia, Therma: quarta Rhegepodautus. Secunda verò Cappadociæ præfecturà vrbes habet octo: Thyana, Faustinopolin, Cybistram, Nazianzum, Erusima, Parnasum, Rhegedora, Mocissum, & propugnaculum quod Corus dicitur. Tertiæ verò Cappadociæ, quæ nunc vocatur Armeniacum, vrbes sunt septem. Amasea, Ibora, Zalichûs, Antrapa, Aminsus, Neocæsarea, Sinope. Famosa autem apud omnes est Cappadocum gens ob nequitiam; adeò vt prouerbium eiuscemodi

modi de illis feratur: Tria cappa peſſima, Cappadocia, Cilicia, & Creta. Et in Epigrammatibus:

Cappadocum mala gens ſemper; ſed peior vbi vrget
Zona amor. at lucri peßima vbi afflat odor.
At rufam bis ter qui barbam vellicat, ille
Præ reliquis omnem nequitiam ſuperat.

Et aliud,

Vipera Cappadocis guſtato ſanguine, vicit
Me miſeram, dixit, virus, & interiit.

Ex hac autem adeò infami gente pullularunt, imò verò veluti fulgidæ quædam ſtellæ emicuerunt, vera ſapientiæ laude celeberrimi, & Chriſtianæ fidei propugnatores acerrimi Gregorius ille miraculis editis clarus Neocæſarienſis Epiſcopus, & Phædimus Amaſeus, & rex celeberrimus, qui ſub Licinio martyrium pro fide Chriſtiana ſubiit, & Baſiliſcus Comanéſium archiepiſcopus; qui etiam ipſe martyrio obiit. cum quo etiam conditæ ſunt reliquiæ Ioannis Chryſoſtomi. præterea Baſilius Magnus Cæſariéſis Epiſcopus, & Theologus Gregorius Nazianzenus Epiſcopatum nactus; nunc verò in æde Apoſtolorum, vnà cum patriarchis huius vrbis à pio & Chriſtianæ fidei ſtudioſiſſimo rege Conſtantino conditus, & fratres Baſilij Magni Pe-

gni Petrus & Gregorius, & Pancratius, & Cæſarius frater Gregorij Theologi. Atque hæc quidem de Cappadocia veluti compendio dicta ſint.

THEMA TERTIVM DICTVM THRACESIORVM.

QVOD verò nunc Thraceſiorum thema vocatur, olim quidem & ab initio Aſia minor dicebatur. & qui tunc præerat Procos. Præfectus Aſiæ vocabatur. Ac ne externos afferam, ipſemet teſtis eſt veritatis Lucas Euágeliſta & Apoſtolus, qui in Actibus Apoſtolorum idem dicit, vbi mentionem faciens Alexandri, qui tum temporis apud Epheſios primatum obtinebat, eum appellat præfectum Aſiæ. Thraceſiorum verò appellatio hanc originem habet: Temporibus Alyatti Lydorum regis, vir quidam cum vxore & liberis ex Myſia Thraciæ regione, cuius etiam meminit Homerus, ita dicens:

Inſignes & equis, certare & comminus hoſti
Myſi.

in eam Aſiæ regionem venit, quæ Lydia dicitur, & prope Sardorum vrbem habitauit. Rege itaque ad murum vrbis conſidente, præteriit Thracis vxor, vrná capite geſtans,

manibus

manibus verò colum & fuſum, à tergo autem equus zonæ alligatus erat. atque vrna quidem, quam vertice gerebat, referta erat aqua; manibus verò nens colum & fuſum exercebat. ponè autem equus quem adaquarát, cingulo annexus ſequebatur: Qua conſpecta, rex vehementer admiratus eſt, & vnde, quænam, ex qua vrbe eſſet rogauit. quæ reſpondit Myſiam ſe natione eſſe; eſt verò id Thraciæ oppidum. Rex itaque arrepta ex hac muliere occaſione, miſſa ad regem Thracum Cotyn nomine legatione, colonos inde cum vxoribus & liberis accepit: turbam ſatis numeroſam. Ex hac natione vocati ſunt Aſiæ minoris incolæ Thraceſij: quòd ſit operoſa ac laborioſa, & opere manuario victum ſibi quæritans. Vniuerſum verò Thraceſiorum thema hiſce gentibus conſtat: Lydis, Mæonibus, Caribus, Ionibus. Atque Iones quidem vocantur, qui Melitum & Epheſum incolunt. qui verò mediterranea habitant, Sardiani, Lydi, Mœones, & Cares, & minoris Phrygiæ incolæ. Atque ita quidem ſe habent Thraceſij. Hanc verò hiſtoriam ſcribit Nicolaus Damaſcenus decimo Hiſtoriæ ſuæ libro, qui quidé fuit ſcriba Herodis regis. Thraceſij autem vocati ſunt, quòd ex Thracum regione, vti diximus, orti eſſent.

Sunt verò in Asia vrbes viginti; Prima quidem Ephesus, altera Smyrna, tertia Sardi, quarta Melitus. quinta Priene, sexta Colophon, septima Thyatara, octaua Pergamum, nona Magnesia, decima Tralle, vndecima Hierapolis, duodecima Colosse, quæ nunc Chonæ dicuntur, vbi visitur celeberrimum templum Michaëlis Archangeli. decimatertia, Laodicea. decimaquarta Nyssa, decimaquinta Stratonicea, decimasexta Alabanda, decimaseptima Alinda, decimaoctaua Murina, decimanona Teo; vigesima Lebedos; & aliæ nonnullæ. Atque hæc quidem de his.

QVARTVM THEMA, DICTVM OBSEQVIVM.

Thema verò quod Obsequium dicitur, omnibus appellatione ipsa notum est. Obsequium verò Latinè dicitur, id quod Græcorum lingua vocantur ij qui regi ordinis tuendi & honoris caussa præeunt. Vnde fit vt qui obsequio præest, Prætor non vocetur, sed Comes & nomine & cognomine dicatur. Obsequij verò ambitus his ferè populis atque gentibus circumscribitur. A mari enim initiũ sumens, hoc est à sinu Astaceno,

& à

& à promontorio Dascylio ad Tritonem vsque, & montes. Sigrianæ, atque ipsam Proeconesum, ad ipsam quoque Abydum, Cyzicum & Parium se porrigit. Et maritimam quidem oram ab Astaceno sinu incipientem & à Pylis quæ vocantur, vsque ad Mediterranea Olympi, qui Mysius dicitur, & ad regionem Gotthenorum dictam, & ad ipsam Brusiadem vsque Bithynij habitant. Australem verò Olympi partem, ad fluuium Rhyndacum vsque incolunt Mysij. Maritima autem & Cyzicum inhabitant Phryges & Græci, à Granico fluuio ita dicti, vbi Alexander Macedo primùm prælium cum Persarum exercitu commisit. Vlterius verò ad Dorylæum & ipsum Cotuaeum vsque extenditur. ex qua vrbe prodiit celeberrimus ac vetustus ille Æsopus, qui fabularũ vsum in vitam humanam inuexit. & vsque ad Comopolim Meri Orientem versus. Ad occasum verò desinit in Abydum. In latitudine autem à Rhindaco fluuio, vsq. ad Comopolim Domateri. Atque hæc quidem est ratio Obsequij, quam quidem appellationem ei inditam esse diximus, quòd præirent Regem, vt vias & domicilia ei præpararent atque concinnarent. Gentes verò ac populi qui Obsequiũ constituunt, sunt hi, Bithynij,

Mysij

Mysij, Phryges, Dardanes, qui & Troiani dicuntur. Habet etiam thema Obsequij vrbes celebres: Primam quidem Nicæam, quæ & metropolis dicitur, alteram Cotyæum. tertiam Dorylæum. quartum Medæium, quintam Apameam. sextam Myrlæam. septimam Lampsacum. octauam Parium. nonam Cyzicum. decimam, Abydum.

THEMA QVINTVM, DICTVM OPTIMATVM.

ID quod nescio quo pacto vocatum est thema Optimatum, nihil habet commune cum thematibus. Seruitij enim tãtum causa est assumtum, vtpote miserrimum, neque turmis, neque drongis cohonestatum, & qui his præest Domesticus tãtum appellatur. Siquidem ad ministeria militibus, quum reges expeditionem aliquam facerent, præstandum, instituti fuerunt: iis inquam militibus, qui in regiis agminibus versabantur. Quotquot enim in Scholis, & hicanatis, reliquisque agminibus militabant, eorum singulis vnus optimatum cuius ministerio vteretur, erat designatus. Porrò appellatio ipsa tantum ferè in se contumeliæ habet, atque vilium hominum, qui apud Romanos Corte-

lini vocantur; ideoque nec inter themata censetur. nec qui eis præest, Prætor siue strategus appellatur, sed Domesticus, Prætori subditus & dignitate longè inferior. Gentes verò quæ adimplent, vel potius ministrando seruilia hæc officia, militibus atque ipsi regi præstant, sunt hæ, Bithynij, Thynij, Tharsiatæ: sed & Phryges attingunt. Habet verò vrbes celebres hasce: Primam quidem Nicomediam metropolim. alteram Helenopolim. tertiam, Prænetum. quartam Astacum. quintam Parthenopolim. fluit autem per Optimatum thema Sangaris fluuius, qui ponte stratus est visu dignissimo, quem struxit Iustinianus Rex, nunquam satis celebratus.

Tu quoque post tumidam Hesperiam, Medósque feroces
Barbaricúmq. gregem quantus erat domitum:
Sangari prâualida fluctus modò fornice vincte
Induperatoris seruitio premeris.
Inuie nanque olim ratibus, nulliq́, subacte
Iam rigida saxi compede vincte iaces.

atq. hæc quidem de Themate Optimatum.

THEMA

THEMA SEXTVM,

DICTVM BVCCELLARIORVM.

SIMILITER & thema Buccellariorum, non à loco aliquo appellationem accepit, neque à gente aliqua; quæ ita vocaretur, ſed quòd militum aſſeclæ eſſent, & commeatum eis veherent. Buccellarius enim Latina lingua vocatur is, qui rei panariæ cuſtodiam gerit. vt milites expediti, & ab omni onere liberi ad bellum eſſent. Buccellus enim vocatur cibarium circularem figuram præ ſe ferens; Cellarius autem cuſtos panis. Propriò autem & Græcanico nomine Maryandeni vocantur. Cognominati etiam Galatæ. Eſt verò initium huius Thematis à Comopoli Modrenæ, ſiue à compleme͂to Optimatum, atque ita aſcendens ad metropolim Ancyram; & protendens ſe vſque ad montes Cappadociæ, & vſque ad propugnaculum Saniana dictum, in quæ exte͂ditur Galatarum natio. Sunt verò Galatæ, coloni Francorum. Deducta autem fuit hæc colonia temporibus Attali Pergameni, & Nicomedis Zepoeti filij. Quæ verò mare & Aquilonem verſus ſpectant, ad Aquilonem vſque extenduntur. & ad vrbem quæ Heraclea dicitur; & vſque ad Parthenium fluuium, atq. ipſam

Tium. Comprehendit verò etiam ipſam Claudiopolim,& Cratiam, atque ipſum Baſilæũ, ad montes Paphlagoniæ vſque, & vſque ad Halyn fluuium. Atque hic quidem eſt terminus Buccellariorum. Sunt verò vrbes quæ thema buccellariorũ adimplent hæ. Prima quidem Ancyra, metropolis Galatarum. altera, Claudiopolis, etiam ipſa metropolis Baryandenorum. tertia, Heraclea. quarta Pruſias. quinta Teium. Gentes verò quæ ſigillatim nominantur, hæ: Galatæ, Maryandeni, Bithynij.

THEMA SEPTIMVM, DICTVM PAPHLAGONVM.

QVOD verò Paphlagonum Thema dicitur, ſtolidiſſima, & contemptiſſima gens eſt; impudentia & nequitia famoſa. cuius etiam Homerus in Catalogo nauium meminit, quòd auxiliares copias ad Ilium Priami vrbem duxerint, ita ſcribens:

Paphlagones dux it pectus Pylæmenus hirtum
Ex Enetis, aruis aptum genus vnde mularum.
Quique Cythorum habitant, vicinam & Seſamon, & qui

Parthe-

Parthenium circa fluuium tecta alta tenebant,

Cromnamq́ Aegialumq́ & sublimes Erythinos.

Quocirca & mulorum genus inde primum ortum dicit, manifestum prauitatis eorum atque nequitiæ argumentum. Atque hæc quidem Homerus de Paphlagonibus. Maritimæ verò vrbes, Sinope, & Amastra, & Teium, & quæ dicitur Aminsus, Græcanicæ sunt vrbes; & Græcorum coloniæ. Disterminat autem Paphlagoniam Halys quidem fluuius ab Oriente, ad Occasum verò Billæus fluuius. Atq. hæc quidē est Paphlagonia. Sunt autem Paphlagones Ægyptij genere, à Phinæo qui primus Paphlagoniam habitauit. qui quidem filium habuit Paphlagonem; à quo etiam regio appellationem accepit. Habet verò vrbes illustres Paphlagonia has, primam quidem metropolim Gangram. alteram Amastram. tertiam Soram. quartam Dadubram. quintam Ionopolim. sextam Pompeiopolim. Sunt enim πομπὴ, id est ludibrium, probrum ac reiectaculum generis humani.

THEMA OCTAVVM, DICTVM CHALDIÆ.

THEMA verò quod Chaldia vocatur, & metropolis Trapezus dicta, Hellanicæ sunt Coloniæ. quemadmodum etiam Xenophon in expeditione Cyri dicit. Vlteriora verò ac mediterranea, sunt minoris Armeniæ, primordia. Cuius rei fidem faciunt ipsa nomina. Celtzene scilicet, & Sysperites, & Gœsanum. de quibus etiam sacra Scriptura testatur, quarto Regum libro. Assyrij enim, cùm Samariæ incolas captiuos abduxissent, ad fluuium Gozianũ eos transtulerunt. Quod verò Chaldia dicta sit, à Persarũ appellatione fluxit, & à patria Chaldia, vnde primam originem ducunt. Vnde & Chaldæi cognominati sunt.

THEMA NONVM, DICTVM MESOPOTAMIÆ.

THEMA verò Mesopotamiæ, vetustum non est, neque vel magnum vel celebre quippiam erat, seu obscurum quoddam, nominis atque appellationis expers claustrum. Temporibus verò beatæ mem. Patris mei Leonis profugit Paratucas ille Armenius, &

Tautucas eius fratres, & castella quæ iis in locis erant tradiderunt; & dilatata regio præturæ: nomen accepit.

THEMA DECIMVM, DICTVM COLONEA.

COLONEA verò est castrum munitissimum ac præceps, atque ex hoc oppidulo regio appellationem accepit, vt vocetur Colonea. Κολωνὺς enim ardua, editissimaque iuga montium Græci vocant. Initium autem est minoris Armeniæ. incipiens quidem à Neocæsarea Gregorij Thaumaturgi patria, & à monte Phalacro dicto. Extenditur verò ad Arabracenorum vrbem, clarissimi illius celeberrimique martyris Eustratij patriam, pertingens Nicopolim vsque, & oppidum quod Tephrice vocatur, cui dominatus est Chrysocher ille famosus Manichæorũ dux: & Carbeas qui hunc ipsum impietate superabat. quos quidem disperdidit, & ad infernales lacus detrusit meus auus D. Basilius regum nostrorum felicissimus pariter & piissimus. Atque ita quidem se habet Colonea. Prima verò vt iam diximus, Thematis origo à primo Armeniorum initio deducitur.

THEMA VNDECIMVM, DICTVM SEBASTEÆ.

SIMILITER & Sebasteæ Thema ex minore Armenia initium habet. Vrbs enim nomen suum ἐκ τῦ σεβαςῦ, id est, Augusto Cæsare Iulio accepit. qui Cæsar eum dominatum ac principatum primus occupauit, & monarchiam ex πολυαρχία, id est, multorum dominatione cõstituit. Cæsar autem dictus est, non ex ea dignitate; sed ab incisione matris suæ. Cæso enim vtero matris, erupit fremens instar catuli leonis. Incisionem verò Romani Cæsuram vocant. Vnde & Cæsar appellatus est, ob illam sectionẽ vt diximus. Atque hæc quidem de Sebastea. Omnes itaque vrbes quæ Cæsareæ dicuntur, ab hoc charissimo Cæsare appellationẽ sumserunt.

THEMA DVODECIMVM, DICTVM LYCANDI.

LYCANDVS non ita pridem inter themata, atque adeò inter vrbes censeri cœpit. temporibus nimirum beatæ mem. patris mei. Antea enim vacua ab incolis, & inhabitata erat, tam ipsa quàm Tzamandus; & vniuersa Armeniæ finitima regio. neque

nomen

nomen ipſum vllo in precio aut numero erat. Magnus verò ille & giganti ſimilis Armenius, Angurines Lacaſtriæ gener, Longimanus ille & ambidexter, quem Armeniorum lingua Azatum vocarunt: Ille inquam, quum ad parentem meum veniſſet, ſiue vt profugus, ſiue vt amicus, non ſatis ſcio, famulum habuit celebrem illum Meliam, qui non ita pridem è viuis deceſſit, qui cum parente meo expeditionem fecit infelici illo bello, Bulgari inquam. Quum itaq. in prædicto bello Armenius ab impiiſſimo illo Simeone Bulgaro cæſus eſſet (erat enim præfectus regij agminis, quod Excubitorum dicitur) in quo etiam Theodoſius Protoveſtiarius be. mem. patris mei deſideratus, neq. inter cadauera repertus eſt. Melias de quo modò diximus, ex hac clade ſaluus, quum ad Armenios ſe contuliſſet, induſtrius alioqui, & ad barbaricam prædationem peridoneus, manu Armeniorum collecta, quum arcem etiam huius vrbis, quàm poterat optimè muniuiſſet, paulatim procedens, totius propemodum vrbis ruinas inſtaurauit. atque ita regio vniuerſa in veterem ſtatum reſtituta, Armeniis paulatim fuit referta. quippe quæ fertilis admodum & paſcendis equis ac pecori peraccommodata eſſet. Quocirca

& Thematis appellationem accepit, atque inter celebriores præturas eſt relata. Vrbis verò appellatio vetuſta admodum eſt, ab ipſa Armeniorum gente & lingua ita dicta. Porrò elegans quidam ſermo de hac circumfertur, fabulæ propemodum affinis. Inſcriptio verò in ambitu vrbis expreſſa eſt, ita habens:

QVID CONSTANTINOPOLIS?

QVID LYCANDVS?

QVID THOMAS PROOECVS?

QVID REX?

Cauſa verò huius inſcriptionis hæc eſt. Magnus ille & celebratiſſimus rex Iuſtinianus, quum Romani regni ſceptro potitus eſſet; patruus eius Iuſtinus, vnicus prætor Romanorum agminum Cæſar exiſtens appellatus eſt. Quum itaque omnes Aſiæ minoris partes obiret, tandem Lycandum peruenit. Thomas igitur ille Procecus eius vrbis, adeò diues pecoris, atque ſacra hiſtoria beatum Iobum fuiſſe teſtatur, obtulit Iuſtiniano donum inſtar ſportulæ, ſummoperè admirandum & memorabile: decem videlicet millia ouium coloribus inter ſe diſcrepantia. Mille nigras, alias albo villo mille, aliaſque mille cineritij coloris: alias mille muſtellini coloris. totidem flauas, totidem variegatas ſiue maculis diſtinctas. totidem

tidem rubras, totidem auri ſpeciem referentes, vt & rutilanti vellere totidem, cuiuſmodi ferunt fuiſſe celeberrimum illud aureum vellus. & ſimpliciter decem chiliades, diuerſo omnes inter ſe colore erant diſtinctæ. Quod quidem miratus rex, accepto Thomæ dono, iocans iuſſit inſcribi portæ vrbis inſcriptionem, cuius ſuprà meminimus. Hæc vrbs eſt à be. me. parente meo, ob fortitudinem Meliæ de quo modò diximus, ac potius à parente meo rem prudenter æſtimante & conſiderante virtutem eius viri, in Thematum ordinem relata. Atque hæc quidem de Lycando, & finitima ei Tzamando.

THEMA DECIMVMTERTIVM, DICTVM SELEVCIÆ.

SELEVCIA verò pars eſt Iſauriæ, quæ ad occaſum terminatūr Tauro mōte, quem incolunt Iſaurij. Ad Orientem verò circumſcribitur montibus Ciliciæ, in quibus ſunt vrbes maritimæ, Prima quidem ipſa Seleucia, deinde Corycus, & Coryceum antrum, & Pratum crociferū dictum. Præterea Soli & Ægeæ, & Pompeiopolis & Aphrodiſias, & Iſſus Sinusq. eiuſdem appellationis, vbi ſtrennus ille ac celeberrimus Macedo Alex-

ander

ander inquam Philippi filius, prælium cum Dario Persarum rege commisit. His vicina est Tarsus Pauli patria. Seleucia igitur primùm neque Thematis appellationem, neque præfecturæ nomẽ habuit; sed claustrum quoddam erat, & specula ob Sarracenorum è Tarso excursiones, quod nimirum arduo, & difficilem aditum habente loco sita esset. Optimus verò rex D. Romanus qui latitudinem quodámodo & longitudinem magnitudinémque Imperio Romano adiecit, præturam ex ea fecit. Nomen verò vrbis & quòd vocata sit Seleucia, à Seleucocondito-re qui vocatus est Nicanor, fluxit. Vlteriora autem Seleuciæ, & mediterranea, vocantur, Decapolis, id est, decem vrbes: quarum quidẽ prima est Germanicopolis, altera Titiopolis, tertia Dometiopolis, quarta Zenopolis, quinta Neapolis, sexta Claudiopolis, septima Erenopolis, octaua Diocæsarea, nona Lauzadus, decima Dalisandus. in qua Scutum magni illius martyris Theodori in fornice templi ipsius pendet. Atque hæc quidem de Themate Seleuciæ.

THEMA

THEMA DECIMVMQVARTVM, DICTVM CYBYRRÆOTICVM.

THEMA verò Cybyrræotarum, ab ipſa quidem Seleucia initiũ ſumit, quæ ad mare Orientis ſita eſt. Deſinit autem in longitudine Occaſum verſus, ad ipſam vſque vrbem Melitũ & Iaſſum; & ad ſinum Bargyliacum, ſiue eos qui Antanij vocantur, in quo ſinu ſita eſt Mulaſſa vrbs celebris, & ipſa Margylia, & Mendus, & quæ dicitur Strobelus; & Halicarnaſſus Herodoti patria, & Artemiſiæ vrbs celeberrima, in qua Mauſoli ſepulchrum exſtat. Si verò Orientem verſus tendas, comperies ſinum qui Ceramicus dicitur, & vrbem eiuſdem cum ſinu appellationis. In extima autem ſinus ora Cnidorum vrbs habitatur. & celebre templum Veneris, in quo & eius ſimulachrum, Praxitelis monimentum omnium citra controuerſiam præſtantiſſimum. Eunti verò rurſus Orientem verſus, ſinus eſt Ocdmus nomine; & portus qui Laryma dicitur. cui ex aduerſo ſita eſt inſula Syme. & verſus mare è regione tranſlittoralis Rhodiorum oræ & armamentarij, inſula Rhodus obliquè extenditur, Boream & Auſtrum verſus reſpiciens. Vlterius verò mare traiiciens, celebrem

brem illam vrbem Telmiſum reperies. deinde Pathara, hinc Xanthum Protogenis illius pictoris patriam; qui Bacchi ædem apud Rhodios pictoriis tabulis illuſtrauit; deinde Lyciorum vrbẽ vnguenta ſpirantem & valdè beatam, in qua magnus ille Nicolaus dei ſeruus vnguenta illa ſcaturit iuxta vrbis nomen. Hinc Phœnix fluuius, & vrbs eiuſdem nominis; mox regia celeberrima, deinde Attali Pergameni vrbs, eiuſdem cum eo nominis. Inde Sylæum, deinde Perge celebris vrbs. mox Side Piratarũ officina. exinde Selga vrbs Lacedæmoniorum colonia. Inde mons Calliſtos dictus, hinc Anemurium, exinde Antiochia minor, vlterius Cybyrra vrbs illa à qua & Thema ignominioſam ac vilem appellationem accepit: Inde Selinus paruum oppidulum. hinc portus dictus antiquus. Inde Seleucia ipſa. Atque hæ quidam ſunt maritimæ vrbes, quas Cybyrræotarum prætor adminiſtrat. ſuperius autem continentem & mediterranea verſus, vbi deſinit thema Thraceſiorũ dictum, incipit quidem ab ipſa Mileto, tranſit deinde Stratoniceam, & quæ vocantur Mogola, & vrbem Piſyam. percurrit etiam eam quæ Hagia dicitur & Tauropolim: pertingit verò etiam Tlon & Oeniadem vſque. Tranſit

deinde Phileta & ipſam Podaleam. pertranſienſque id quod Anemotichos dicitur, pertingit ad vrbem Sagalaſſum. Hinc deſinit in partes Tauri, quas Iſaurij inhabitarunt. Atque hic quidem eſt Thematis Cybyrræotici ambitus. Cybyrræotæ autem appellatio à Cybyrra vili & obſcuri nominis oppidulo, vt diximus, fluxit: eaq́ue appellatio ad ignominiam, non ad laudem indita eſt; quòd frequenter res nouas moliti, & refractarios ſeſe aduerſus regum mandata præbuerint. Rhodos autem inſula in meditullio huius Thematis ſita eſt, ad Boream pariter & Auſtrum reſpiciens. Litteræ enim Δ ſpeciem præ ſe fert, triangulari videlicet figura. Dorienſium verò colonia eſt qui ex Peloponneſo, Argiuis & Lacedæmoniis ab Hercule genus ducunt. quemadmodum & Homerus in Catalogo nauium de ea ſcribit:

Quin & Tlepolemus ſatus Hercule, fortis & ingens,
Ipſe Rhodo naues tertrinas duxit, onuſtas
Magnanimis Rhodiis; Rhodum enim triquetro ordine cingunt
Lindus, Ialyſſúſque, atq. argilloſa Camirus

Atque hæc quidem ita ſe habent.

PRÆ-

PRÆFECTVRA CYPRI.

PRÆFECTVRA Cypri insulæ à Consiliario administrata fuit. vrbes in ea sunt tredecim; Constant. metropolis, Citium, Amathus, Cyrenea, Paphus, Arsinoë, Soli, Lapithus, Cerbea, Cytherea, Tamasia, Trimythus, ex qua sanctus Spiridon, Carpasus. Porrò Cyprus insula est magna & illustris, in sinu Pamphylio sita, quemadmodum scribit Dionysius Periegetes:

Pamphyliq in ponto Cyprus se tendit ad ortum.

Appellationem verò suam accepit à Cypro filia Cyniri vel & Veneris, vt Philostephanus libro De insulis, & Istrus de Coloniis Ægyptiorum scriptum reliquerunt. Multi autem ac diuersi reges antea in ea regnarunt. Dissipata verò est regia eius administratio sub Macedonibus, hoc est, Ptolemæis. Nam ad Alexandrū Macedonem, vsq. regibus siue Tyrannis paruit. à quibus Tyrannis Anaxarchus Philosophus sublatus est; post obitum Alexandri. Idcirco & Isocrates Rhetor varias orationes ad Demonicum in ea regnantem conscripsit. Postquam verò Romani eam occuparunt, in præfecturam redacta, & in tredecim, vt diximus, vrbes

fuit

fuit diuisa. Ac successu temporis, eneruatis per negligentiam armis Romanorũ, in Sarracenorum potestatem venit, regnante Heraclio. Ac primus quidem in eam quũ irrupisset Abubacharus, (cuius pariter & filiæ sepulchrum ibi exstat) in suam potestatem redegit. Beatus verò ac celebratissimus inter reges auus meus Basilius eam in numerum Thematum redegit; misitque in eam præfectum Alexandrum magni nominis virum; Armeniũ genere, qui & annos septem ei imperauit. Rursus autem à Sarracenis erepta est, quibus & tributum pendit vt antea.

SAMVS INSVLA.

SAMVS insula appellationem suam accepit ab Angæo, & Samia Mæandri fluminis filia. vel quòd sublimi ac prærupto loco sita sit. Veteres enim Græci Σάμον sublimem locum vocarunt. Huic insulæ imperauit Polycrates ille felicissimus, cuius & Herodotus non exiguam mentionem facit. Ex hac prodierunt viri sapientiæ laude insignes, Pythagoras Samius Mnesarchi filius, & Epicurus Neoclis, & Melissus aliiq. non pauci. Quum igitur Thematum partitio instituta est, hanc quòd illustrissima insula esset, me-

tropolin & caput Thematis naualis constituerũt. Penitior ac mediterranea eius regio, & promontorium, quod è regione Sami est ipsaque Ephesus & Magnesia, & Tralli, & Myrina, & Teus & Lebedus & Atramyttiũ vsque; vlteriora ac contigua Thracesiorum præfecto siue equestris agminis duci, attributa sunt. Diuisum autem est thema Sami, in turmas duas. vnam quidem Ephesiam; alteram, Atramyttinensem. Præfectus verò Thematis ipsam vrbem Smyrnam prætorium habuit. Atque hæc quidem de Themate Sami.

ÆGÆVM PELAGVS.

AEGÆVM verò pelagus etiam ipsum inter Themata relatum, ab Ægæo Neptuni filio appellationẽ suam accepit: vt volunt ij qui scholia in Homerum scripserunt. Nullus autem nunc vsus est historiæ Græcæ, quòd mendaciis sit referta. At Strabo Geographus eius appellationem aliter deriuat. Siquidem à promontorio Æolidis, quod incolæ Æga appellant, vnde Æegeaticus sinus initium sumit, ita dictum est, cõmuni cum animali appellatione. Eiusdem est cum Strabone sententiæ etiam Artemidorus. Promonto-

montorium quoddam est Æolidis, quod Æga incolæ appellant, à quo & Pelagus eiusmodi appellationem accepit. Æolidis autem dico, non gentis appellationem, sed linguæ proprietatem. Græcorum enim lingua in quinque dialectos diuisa est. Primam quidem Atticam, alteram Ionicam, tertiam Æolicam, quartam Doricam, quintã communem, qua omnes vtimur. Atqui à Melito quidem, Ephesum vsque & Smyrnam & Colophonem, Ionum est sedes & colonia, qui quidem Ionum dialecto vtuntur. A Colophone autem, vsque ad Clazomenum, & trans Chium, atque ipsam Mitylenem & Pergamum, Æolum est colonia, qui quidem Æolum dialecto vtuntur. Vlteriora his à Lecto & vsque Abydum & ipsam Propontidem, & Cyzicum & flumen Granicum, omnes vocantur Græci. & communi vtuntur dialecto, exceptis Byzantiis: quandoquidem Dorum est colonia. Porrò ad Ægæi maris præfecturam pertinent insulæ Cyclades dictæ, & ex Sporadibus quæ reliquas excellunt Mytilene, & Chius, & ipsa Lemnus. Neque enim sunt hæ ex Cycladibus, sed ex iis quæ Sporades dicuntur. Cyclades enim Delum insulam in orbem spargunt, vt ait Dionysius.

Delum cinxerunt, & Cyclades appellantur. Variis autem hæ ac diuerſis nominibus appellantur. Lemnus, Scyrus, Melus, Amolgus, Thera, Theraſia, & Rinea: Neque tamen ſcio an omnes Cycladum ſint: quòd continentem attingant, atque Helladi contiguæ ſint. Eſt verò Ægæum mare nauigatu & traiectu perquàm difficile. Ingentes enim ac decumanos fluctus voluit, qui nauigantibus montium inſtar aſſurgunt, vel ob denſitatem ac frequentiam inſularum. vel propter Ponti in Abydum defluxum, qui magno impetu in has inſulas fertur, eiſque illiditur. A Lecto autem ad Propontidem vſq. & Cyzicum & Parium, atque adeò ipſe Helleſpontus & Præconeſus, ad Rhindacum flumen vſque & ipſum Daſcylium & Ciænum ſinum, Ægæi maris præfecto adſcribuntur. Atque hæc quidem de Themate Ægæi maris.

FINIS.

NOTÆ BONAVENTVRÆ VVLCANII.

MVLTA *ſunt benigne Lector, in hoc Conſtantino Porphyrogenneta Officiorum rerumque militarium nomina, quæ vt nouitia & poſterioris æui, partim à Latinis mutuata, partim corrupta, multũ negotij non mihi tantum, ſed doctiſſimis etiam noſtri æui viris, quorum ego me admiratorem libens profiteor, faceſſent. Quibus certè lucem non exiguam adferre potuiſſet codex manuſcriptus De officiis Palatij, ſiuè aulæ Conſtantinopolitanæ, cuius quum ego ante annos circiter viginti, CL. V. Ioachimo Hoppero Belgico in Hiſpaniis Præſidi, copiam feciſſem, periit mihi, vnà cum optimo illo doctiſſimoq. viro. Cum tamen* ἀντίγραφον *eiuſdem Libelli in Bibliotheca Chriſtianiß. Gallorum Regis aſſeruari intelligam, & aliud in Bibliotheca Auguſtana exſtare ſciam; bona ſpes me habet, fore aliquando, vt aut mea, aut quod non*

inuiderim, alterius alicuius opera, authori simul & sibi hac in parte subueniatur. Interea nonnulla quæ mihi in mentem venerunt delibabo potius, quam iustis annotationibus explicabo. ac primum de authore ipso, tituloque libelli pauca adiiciam.

Pag. 1. Κωνσταντίνου. De Constantino Leonis Imp. filio multa extant apud Zonaram, Cedrenum, Glycam, Manassem & alios historicos è quibus paucula tantùm quæ ad institutum faciunt, decerpam. Zonaras itaque Annalium tomo tertio, vbi vitam eius persequitur, inter alia sic ait: ἦν δὲ Κωνσταντῖνος τὰ πρὸς θεὸν εὐσεβὴς, καὶ λόγοις προσκείμενος. ὡς ἔστι καταμαθεῖν ἐκ συγγραμμάτων αὐτοῦ, ἀλλά μέν τοι καὶ ἐξ ἐπιστολῶν, ἃ κἂν μὴ πρὸς τέχνην ἠκρίβωντο τὴν ῥητορικὴν, ἀλλά γε σχήμασι ταύτης καὶ ποσὶν ἰδέαις ποικίλλονται. ἐδίδου δὲ καὶ ῥυθμοῖς ἑαυτὸν, καὶ μέτροις παντοδαποῖς. γνοίη δ' ἄν τις τοῦτο ἐξ ὧν ἐπὶ θανούσῃ αὐτῷ τῇ κοινωνῷ τοῦ βίου, ἐμμέτρως ἐθρήνησεν. ἐπεμελήθη δὲ καὶ τῆς φιλοσοφίας αὐτῆς, ἐπιλελησμένης ἤδη σχεδὸν, ἀλλὰ μέν τοι καὶ τῶν ἐπισήμων διδασκάλους ἐπιστήσας, καὶ ἀναζωπυρήσας ἐκλιπούσας αὐτάς. E quibus patet Zonaram, in recensendis alioqui taxandisque Constantini vitiis, iniquiorem, virtutes tamen illius egregias planeque regias, illaudatas præterire non potuisse. Præclarum enim est hoc elogium, quod Imperatorem, pietatis, literarum, eloquentiæ, poëtices, adde etiam philosophiæ studiosum fuisse prædicet. imò verò quod extinctum propemodum ea tempestate Philosophiæ studium suscitarit, & ab interitu vindicarit,

dicarit, constitutis insignibus scientiarum professoribus.

Ex carminibus Constantini huius, nihil quod sciam exstat. Reperi tamen inter Schedas meas versus hos Politicos, quibus oratio Leonis Imperatoris moribundi iam describitur. quorum quidem authorem Constantinum Leonis F. vix dubito. quos non abs re duxi huic loco inserere,

Τίνας λόγους εἶπε Λέων ὁ βασιλεὺς τελευτῶν.

ΤΟΝ Κωνσταντῖνον δέσποτα, καὶ ἀδελφὸν ὡς τέκνον

Ὦ; σπλάγχνον, ὡς καρδίαν σου περιέθαλπε καὶ σκέπε.

Εἴτι καὶ πταίσας ἔδοξα μηδενὸς μνήμην λάβης.
Σὺ γὰρ παντὶ τῷ λέγοντι εἰς μάτην συνηπήχθην.
Ὅμως εἰ καὶ ἐλύπησα, καιρὸς νῦν ἀφίεσαι,
Ὁ γὰρ ἔστηκε θάνατος ἀπ' ἀλλήλων.
Οἱ φημερεσὶ παρέστησαν ἐτασαὶ τῶν περαχθέντων.
Οἴμοι οἴμοι τίς γίνωμαι; οὐδεὶς γὰρ ὁ οἰκτείρων
Τί μοι ἐσθὴς; πολύχρυσος, ποῦ τὰ στεμμάτων κάλλη;
Οὐχὶ ὡς χόρτος ἅπασα ἡ τῶν ἀνθρώπων δόξα;
Τὶ βασιλεὺς πολύολβος, τὶ πένης, τὶ δυνάστης;
Λοιπὸν ἐλθὲ ὦ δέσποτα καὶ ἀδελφὸν ἀσπάζου
Οὐκ ἀδελφὸν, λυζῦται γὰρ βασιλεὺς ἄλλος ἔφη.
Ἔλθετε καὶ θεράποντες τοῦ ἱεροῦ κοιτῶνος
Οὐκέτι τῷ κυρίῳ γὰρ ἐμοὶ διακονεῖτε

Φιλάγαθε παράστηθι παρθένε καὶ βοήθει,
Ἐν οὐδενὶ γὰρ ἔσχηκα ἑτέρῳ τὴν ἐλπίδα.
Οἶδας θεὲ τὰ κρύφια, ἐτάζεις τὰς καρδίας,
Ἀντίθες μου τοῖς πταίσμασι τῆς πίστεως τὸ ζέον,
Υὲ μου σῶζε λέοντα, οὐκέτι γὰρ θεάσῃ
Υέ δι' ὃν μακρυνόμαι πατρὸς τοῦ οὐρανίου,
Τέκνον ἐμὸν γλυκύτατον τὸν ἀδελφόν μου ἕξεις
Μετὰ θεὸν φιλάγαθον πατέρα καὶ δεσπότην,
Οὐκέτι τέκνον βλέπω σε, οὐκέτι περιλάβω
Οὐκέτι ἐγκαλίσομαι τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου
Ὀστᾶ καὶ δέρμαθ' ἅψατε. ἡ σὰρξ γὰρ περιερρύη
Ἄνευ σαρκὸς ὁ τάφος με δέχεται βασιλέα.
Τῷ τάφῳ ἐπιγράψατε, ΛΕΩΝ ΕΝΘΑΔΕ ΚΕΙΤΑΙ
Ὁ μόνος ὑπὲρ ἄνθρωπον τὸν θεὸν παροργίσας.
Μέμνησθε πάντες μέμνησθε λέοντος τοῦ δεσπότου
Ψάλατε καὶ θρηνήσατε καὶ παντί τε θρηνεῖτε.

Ἀλφάβητον εἰς τὸν λέοντα βασιλέα.

Δότε μοι θρήνους ἄδοντι, θρηνήσω μου τὸν φίλον,
κλαύσομαι τὸν δεσπότην μου, ῥεύσω πηγὰς δακρύων

Michaël etiam Glycas Siculus Annalium ſuorum lib. 4. Conſtantinum Leonis Imp. filium diſciplinas liberales, Arithmeticam, Muſicam, Aſtronomiam, Geometriam, & vniuerſam ſimpliciter Philoſophiam, quæ multis annis ſuperiorum Imperatorum inſcitia negligentiaque perierant, ſtudio ſuo reſtituiſſe teſtatur.

Idem

Idem ei Elogium alij etiam Historici Græci tribuunt. Ex Latinis Ioannes Baptista Egnatius Venetus libro De Cæsaribus primo, Constantinum literas optimasque disciplinas ab interitu vindicasse scribit. & librum Romano filio reliquisse, in quo summam totius Imperij, sociorum omnium fœdera, hostium vires, rationes, consilia explicuit. quem nos (inquit Egnatius) in Bibliotheca nostra tanquam thesaurum seruamus; in quo multa de Venetis etiam nostris Imperator ipse disserat. Qui quidem, vt reuera est, Thesaurus vtinam aliquando communi bono, ex βιβλιοτάφῳ illo eruatur, publicique iuris fiat.

Ibid. πορφυρογεννήτης: Reliqui Latinè nomen Porphyrogenneta, quòd ita ab historicis vsurpari videam. Ratio nominis significare videtur Eum qui, vt hodie loquuntur, Rex natus est, hoc est ad quem purpura, insigne regium, atque adeo successio in regnum ipso ortus iure pertinet. Tametsi Io. Leunclaius in Annalibus Cōstantini Manassis ab se versis, vbi ille Constantino oculos ab Eunuchis, iussu matris suæ Irenes erutos fuisse ait. quo loco Manassis verba ita habent: *Et quidem eo ipso in loco visum oculis effossis amisit, quo in loco primum radios solis aspexerat. Solent autem domum illam nuncupare Porphyrum, hoc est purpuram,* ad marginem annotauit, *Ab ea domo Porphyrogenitos*, vt ipse loquitur, dictos. Fides sit penes authorem.

Περὶ θεμάτων: Varias esse τοῦ θέματος significationes nemo ignorat. Glossæ Veteres interdum interpretantur θέμα, Positionem, Casum. interdum θέμα τοῦ ἀνθρώπου, Constellationem, quod idem est ac Positio. Interdum, Legio, τάξις, θέμα. Ex quo liquet

 θέμα

θέμα idem eſſe quod τάξιν, vel τάγμα; hoc eſt Legionem. Iuſtinianus Imperator in Nouellis plerumq. hæc τάγματα vocat ϛρατιωτικοὺς καταλόγους. Homerus τέλη vocat. ιλ. η. Δόρπον ἔπειτα ἕλοντο κατὰ ϛρατὸν ἐν τελέεσσιν. vbi Euſtathius interpretatur, ἐν τελέεσσι explicationem eſſe τοῦ κατὰ ϛρατὸν. & per τέλη ſignificari τὰ ϛρατιωτικὰ τάγματα. οὐ γὰρ μονὰξ, inquit, ἐδόρπουν, ἀλλὰ ϛρατιωτικῶς κατ' ἴλας καὶ τάγματα, hoc eſt, non ſingulatim, ſed militarem in morem turmatim & legionatim cœnaſſe. Quò magis miror quid illi in mentem venerit, qui hunc Homeri locum ita vertit, *Dilapſi cœnatum omnes quo qaenque ferebat, Aut fors, aut ratio* & ſuperiorem illum Homeri verſum,

Νῦν μὲν δόρπον ἕλεσθε, κατὰ ϛρατὸν ὡς τὸ πάρος περ.

Nunc abeat cœnatum quiſque per vrbem.

Adiiciam etiam hoc. annotaſſe Euſtath. τὸ ϛρατιωτικὸν τάγμα ἱερὸν, ὃ ἐστι θεῖον, ὅτι θετικῶς λέγεται. Quod quidem non alia ratione ei conceſſerim, quàm ſi de regio agmine dicatur. Ita enim paſſim θεῖος οἶκος, θεῖος κοιτὼν, & θεῖον πατριμόνιον. Sophocles verò in Antigono etiam πάγχαλκα τέλη vocat fortaſſe τὰ ὁπλιτικὰ τάγματα. Quô fit, vt Hier. Wolfio non aſſentiar, qui θέματα prouincias vertit in Zonara: vt nec Enimundo Bonifidio & doctori innominato cui id acceptum fert, qui Annotionibus ſuis in Ius Orientale locum illum ex Cõſtitutione Iſaacij Cõneni, καὶ ἡ σύμφωνος κατάθεσις τῶν ὅλων θεματικῶν παρέσησε τῇ βασιλείᾳ μου, interpretatur, θεματικῶν *prouincialium.* quos ego potius *Legionarios* verterim. Inter τάγματα verò, ſiue Legiones, & θέματα hoc tantum eſt differentiæ. quòd illa florente Imperio Romano vt iuſtæ Legiones ita dictæ fuerunt, quæ poſtea imminuto truncatoque Heraclij temporibus eodem

imperio

imperio, θεμάτων appellationem, desciscentibus à veteri amplitudine legionibus sint consecuta. quod ipsum testatur Constantinus hic noster dicens: ἀλλὰ πρώην καὶ κατ' ἀρχὰς τάγματά τινα καὶ λεγεῶνες ὑπῆρχον ἀναγεγραμμέναι κατ' ἔθνος. è quibus legionibus recenset Legionem XL. martyrum, de quibus Basilius, ἤτοι ἡλικίας ἀκμῇ καὶ δυνάμει τῶν καθ' ἑαυτοὺς πάντων διενεγκόντες, εἰς τοὺς στρατιωτικοὺς τελεῖν ἐτάχθησαν καταλόγους. hoc est, vt vertit Budæus, In cohortes & numeros Legionum allecti sunt. τάγμα verò Leo Imperator ἐν τοῖς τακτικοῖς, idem facit quod βάνδον.

Pag. 2. ὑπὸ δοῦκα. Procopius lib 1. De bello Pers. οὐδεὶς γὰρ οὔτε ῥωμαίων στρατιωτῶν ἄρχων, οὓς Δοῦκας καλοῦσιν, οὔτε Σαρακηνῶν τῶν ῥωμαίοις ἐνσπόνδων ἡγούμενος, οἱ φύλαρχοι ἐπικαλοῦνται.

Ibid. Πραιπόσιτον.] Præpositorum appellatio latè patet. Et in Nouellis Iustiniani reperio πραιπόσιτον τῶν θείων κοιτώνων, titulo ἐνδοξοτάτου.

Ibid. στρατηγόν. verti Prætorem. Ita Gloss. veter. Prætor στρατηγός, quod ipsum confirmat Iustinianus Imp. Nouel. κθ. inquiens, πραίτωρα παφλαγονίας Ἰουστινιανὸν ἔξεστι γὰρ αὐτὸν ἑλλάδι γλώττῃ καὶ στρατηγὸν καλεῖν. Et est omnino ratio nominis vtrobiq. eadem. Prætor enim dictus, quod præeat copiis, velut Iustinianus loquitur Nouell. ιδ. ἐκ τοῦ πρὸ τῶν ἄλλων ἁπάντων ἰέναι καὶ προστατεῖσθαι. στρατηγός, ἀπὸ τοῦ ἡγεῖσθαι τοῦ στρατοῦ. Iustinianus Nouell. κε. Ῥωμαῖοι γὰρ οἱ πάλαι τοὺς σφῶν αὐτῶν στρατηγούς, πραίτωρας ὠνόμαζον τῶν στρατευμάτων τοῦ ἡγεῖσθαι παρεῖχον. quam quidem Prætoriam dignitatem apud Romanos consulari antiquiorem fuisse tradit, & Nouell. κς, Prætorem Romanum στρατηγὸν ὁμοῦ καὶ νομοθέτην fuisse tradit, penesque vnum Pacis & belli, politicarum & bellicarum rerum curam administrationem

ſtrationemq. extitiſſe. Quam quidẽ ſocietatem, armorum ſcilicet & legum, quum Iuſtinianus longè optimam iudicaret; & longinquitas temporis, abuſuſque eius comes hæc ita ſeiunxiſſet, vt in pleriſque Oriẽtalis Imperij alius eſſet ἄρχων πολιτικὸς, alius στρατιωτικὸς, qui ſtatus perpetuis contentionibus erat obnoxius, ἀεὶ μὲν, vt ipſe Imperator ait, πρὸς ἀλλήλους φιλονεικοῦντες, ἀεὶ δὲ μαχόμενοι: Imperator inquam, publicæ tranquillitatis & ſalutis ſtudioſiſſimus, duas haſce dignitates in vnam veteri Romanorum more reuocauit, vnumq́ue Prætorem, τὸ ῥωμαϊκὸν ὄνομα σεμνύνας, vt verbis eius vtar, deſignauit. περιέχων αὐτοῖς ἐξουσίαν ὅπλων τε καὶ νόμων. Hiſce verò Prætoribus ſiue στρατηγοῖς ita abs ſe deſignatis, honorificæ memoriæ cauſa Prætoris IVSTINIANI nomen indebat. ὥστε καὶ τὸ τῆς ἀρχῆς ἔχειν ἴδιον, καὶ τὸν ἀρχηγέτην συνονομάζειν τῷ πράγματι. vt ipſe met de Proconſule Iuſtiniano Cappadociæ teſtatur Nouella λ. Sed hæc de Stratego nimis fortaſſe multa. Hoc tantùm adiiciam, Strategum ſiue Prætorem, abſente tantum Rege, ita vocatum. quum verò Rex ipſe expeditionem faceret, non Strategos, ſed duces, ἡγεμόνας, & præpoſitos appellatos fuiſſe eos quorum opera Rex in exercitu adminiſtrando vteretur, quæ & Conſtantini mens eſt.

Ibid. Ηρακλείου τοῦ λίβυος:] Heraclij enim temporibus Sarraceni Maomethe duce caput extulere, & Rom imperium iam tum alioqui Perſarum armis concuſſum, magnis cladibus affecerunt. fuit verò hic Heraclius filius Heraclij στρατηγοῦντος ἐν ἀφρικῇ καὶ λιβύῃ, vt teſtatur Zonaras. Vnde & id cognominis ei à Conſtantino noſtro inditum.

Ibid. Λογγίνος.] Longini appellationẽ pro eo qui mille

mille viris præesset, non agnosco. quem Tribunum à Romanis vocatum, vt Centurionem qui centum, nemo nescit. Sed quum Tribuni appellatio cū Longino nulla ferè literarum affinitate conueniat, iudicent de eo doctiores.

Pag. 3. 9. Ἀσία μικρά.] Hæc ipsa hodie Natolia vocatur, corrupto scilicet vocabulo ab Anatolia. quæ verborum truncatio, in vulgari hodie Græcorum lingua est admodum frequens, vt νὰ pro ἵνα, δὲν pro μηδὲν, στὴν pro εἰς τὴν. de quibus aliâs in Lexico ἑλληνικοβαρβάρῳ. Vocant verò etiam hodie Græci τὴν ἑλλάδα, λεβάντης, eâdem cum Anatolia analogiâ. ita Galli, Hispani & Itali, *Leuante*, tractus Orientales vocant.

Pag. 4. εἷς δέ τις ἀνθύπατος.] Iustinianus Imperator Nouella λ. νενομισμένον γὰρ τοῖς πάλαι ῥωμαίοις ὂν τὰς ἐπαρχίας ἀποκληροῦν ἢ τοῖς γινομένοις ὑπάτοις, ἢ τοῖς ἀντ' ἐκείνων στελλομένοις (οὓς ἀνθυπάτους ἐκάλουν) διὰ τοῦτο καὶ τὴν Καππαδόκων ἀρχὴν ἀνθυπατείαν εἶ) βουλόμεθα, ἥ τινι ῥωμαῖοι πρότερον τὴν ἐν ἀφρικῇ κατεκόσμουν ἀρχήν.

Ibid. ἐκράτει ὅλων τῶν ταγμάτων.] qui quidem dubito an eo nomine μονοστρατηγὸς sit dictus. quæ appellatio postea etiam occurret.

Ibid. μάγιστρος.] Iustinianus Imperator Nouel. λ. ὀνομάζεσθαι δὲ βουλόμεθα κατ' οἰκίαν ἑκάστην, κινδυνεύῳ τ' ὅλης κομμητιανῆς τάξεως, καὶ τῶν δεκανειῶν τῶν προεστώτων, (οὓς δὴ μαγίστρους πρώτους καὶ δευτέρους καλοῦσιν) ἑτέρους τοὺς μεθ' αὐτοὺς εὐθὺς ἀποκειμένους δεκαστρεῖς, ἵνα ὡς εἴρηται κατ' οἰκίαν ἑκάστην.

Ibid. ἔξαρχος.] malim legere, ἔπαρχος, præses prouinciæ. Ita Gl. Veteres.

Ib. μινσέεια.] μινσέεια quid sint nō satis scio. Verti meo periculo *Tabellas*. Alius, si fallor, diuinet rectius.

Pag. 6. γνειναίειοι.] Neque hoc vocabulum mihi vſpiam occurrit. quò fit vt Scriniarij legendum putem. Suidas, σκεινιάειΘ- ὁ χαρτυλάειΘ- τῦ ἐπάρχυ, ὁ αἴρων τὸ σκείνιον ἤτοι τὸ κιβώτιον. Vocantur verò etiam hi magiſtri Scriniorum.

Ibid. ἄπληκτα.] Verti, Tentoria: tametſi Leo Imperator, ἐν τοῖς τακτικοῖς interpretatur ἄπληκτον, τὸ φοσσάτον. Meminit huius appellationis author Etymologiarum Græcarum in voce Κομενταρήσιοι. inquiens, ὑπασπιζόντων αὐτῶν ἀπληκταείων καὶ κυβικυλαείων μετὰ πλήθυς ῥαβδέχων. At vide num legendum ſit τὰ πλεκτά. Gloſſarium Vetus, πλεκτά, τὰ προσφερόμενα τοῖς τείχεσι μηχανήματα. *Hæ erre. Singulare non habet.* Vbi putarim legendum pro *Hæ erre*, Gerræ. id eſt crates vimineæ.

Ibid. τυρμάχαι.] Malim legere τυρμάρχαι. vt & apud Zonaram legitur in vita Leonis Armenij τὸν τυρμάρχlω τῦ τάγματος τῶν φοιδοεάτων προσεχειείσατο. Τυρμάρχαι verò alio nomine μεεέρχαι dicebantur. Idem enim eſt τύρμα quod μέρΘ-. quod ex Leonis Imperatoris τακτικοῖς liquet. Nam ille, μέρΘ-, inquit, ἐστὶν ἡ τύρμα, hoc eſt, τὸ ἐκ τειῶν μοιρῶν ἤγουν δρέγγων συγκείμενον ἄθροισμα.

Ibid. δεξιολάβυς.] Vox hæc occurrit in Actis Apoſtolorum cap. 23. vbi vulgata verſio habet, *Lanceatios*. quia Græci ſtipatores principum δορυφόρυς vocant. Eraſmus eo loco idem facere videtur δεξιολάβυς, quod δεξιοβόλυς. i. dextros & peritos funditores aut iaculatores.

Pag. 7. τlὼ γὸ καππαδοκίαν.] De Cappadociæ laudibus multa Iuſtinianus Imp. Nouell. λ. atque inter alia, ait: γῆ τε αὐτοῖς ἐστὶ πολλή τε καὶ θαυμαστὴ, καὶ ὕτως ἀείσαυα τῇ βασιλείᾳ, ὡς καὶ ἀρχlὼ ἐπιστῆσαι τοῖς ἐκεῖσε κτή-

σεσιν

σταπν ἰδίαν, τῆς πολιτικῆς ἀρχῆς ἐκ ἐλάτlω, μᾶλλα μὲν οὖν καὶ μείζω.

Ibid. ἐν ᾗ καισάρεια ἡ πόλις.] Iuſtinianus Imper. præclarum huic ſimul & Cæſari elogium tribuit eâdem Nouella. πολυανθρωποτάτη τε γὰρ καθέστηκε, inquit, de Cappadocia loquens, καὶ πόλιν τε παρέχεται μεγίστην, τὴν τοῦ φιλτάτου Καίσαρος ἡμῖν ἐπώνυμον, τοῦ δόντος ἀρχὴν ἀγαθὴν τῇ καθ' ἡμᾶς μοναρχίᾳ. δι' ὃν ἐν ἅπασι τοῖς τῆς γῆς ἔθνεσιν ὀνομαστότατόν ἐστι τὸ τοῦ καίσαρος ὄνομα, καὶ ὅπερ ἡμεῖς αὐτ' ἄλλου τινὸς τῶν τῆς βασιλείας συμβόλων σεμνυνόμεθα. Hanc ciuitatem, μίαν μὲν τῷ περιβόλῳ, διπλῆν δὲ ταῖς γνώμαις, atque adeo totam Cappadociam, ſub vnum Proconſulē redegit Iuſtinianus: penes quem eſſet poteſtas τῶν πολιτικῶν, τῶν στρατιωτικῶν, καὶ τῶν ταμειακῶν, quorum officiorum diſtractio, frequentes antea diſſenſiones excitabat.

Pag. 8. τμηθείσης τῆς Καππαδοκίας εἰς τρία μέρη.] Iuſtinianus Imp. vniuerſam Armeniam in quatuor partes diuiſit. Intimæ, metopolim facit Iuſtinianopolim, antea Bazanin, vel Leontopolim dictam. cui vrbes tribuit, Theodoſioupolim, Satalam, Nicopolim, & Coloneam. Atque hæc quidem Armenia olim Prima dicta fuit. Secundam Armeniam facit, eam quæ antea Prima appellata fuit, eique metropolim ſtatuit Sebaſcam. Tertiam Armeniam facit, quæ antea Secunda dicebatur: cui metropolim ſtatuit Melitenem, πόλιν ἀρχαίαν καὶ ὀλίσημον ἐν καλῷ τε γῆς καὶ ἀέρος κειμένην, καὶ οὐ πόρρω διεστῶσαν τῶν τοῦ Εὐφράτου ῥευμάτων. Quartā Armeniam facit, quæ antea nullā prouinciæ formā habebat, ex diuerſis barbaricis nominibus collectā, & Tzophanene vel Tzophane, & Anzetene vel Aſthianene dicta fuit, per Satrapas gubernata; cui vrbē tribuit τὴν Μαρτυροπολιτῶν.

Pag. 11. Θερκιῆσιοι δὲ ἀπεκλήθησαν.] Aliam Θερκησίων originẽ adfert Eustathius in Dionysium. De Thracum verò fortitudine præclarè Iustinianus Nouel. κε. ἐκεῖνο τῶν ἀνωμολογημένων ἐστὶν ὅτι περ εἴτις τῶν Θρᾳκῶν ὀνομάσειε χώραν, εὐθὺς συνεισέρχεται τῷ λόγῳ καὶ τις ἀνδρεία, καὶ στρατιωτικοῦ πλήθους καὶ πολέμων καὶ μάχης ἔννοια. ταῦτα γὰρ ἐγγενῆ τε καὶ πάτρια τῇ χώρᾳ καθέστηκεν ἐκείνῃ.

Pag. 12. γυνὴ τοῦ Θρᾳκὸς ἐπὶ μὲν τῆς κεφαλῆς βαστάζουσα στάμνον.] Ælianus libro De animalibus VII. cap. 12. aliter hanc historiam narrat, Pæoniis mulieribus eam laudem tribuens. Τῇ μὲν κεφαλῇ, inquiens, φέρουσιν ὑδρίαν μεστὴν ὕδατος, καὶ τὸν αὐχένα ἀνέστησαν, ὥς τε αὐταῖς βαδιζούσαις, ἄτρεπτον τε καὶ ἀκλινῆ διαμένειν τὴν ὑδρείαν. ἐξηρτήσαται δὲ τοῦ κόλπου θηλάζουσι τὰ βρέφη: καὶ εἰς τὸν βραχίονα τὸν ῥυτῆρα ἐνάψαται, τὸν τοῦ γήμαντος ἵππον εἰς ἀρδείαν ἄγουσι, καὶ τῇ χερσὶ νήθουσι λίνον. quo etiam loco adiicit Darium conspecta aliquando muliere hoc apparatu instructa, ad subigendos Pæonas accensum.

Pag. 13. Ὀψίκιον γὰρ ῥωμαϊστὶ λέγεται.] Meminit & Zonaras τοῦ θέματος ὀψικίου. Latinum nomen esse constat Obsequium & Obsequelã. quod interpretans Constantinus ait, τοὺς προπορευομένους ἔμπροσθεν τοῦ βασιλέως. cui postea pag. 14. adiungit, καὶ διὰ τὸ καταρτίζειν καὶ διευθύνειν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καὶ μονάς. Enimundus Bonifidius Suetonij locum in Augusto, *Alias item nationes malè quietas ad obsequium redegit*, videtur interpretari de Prouincia. vt & θέμα accipit pro regione in formam & quasi positionẽ prouinciæ redacta. de quo supra. Ego verò, per Obsequium nihil aliud significare Suetonium crediderim, quàm nationes illas in ordinem redactas, & ad officium compulsas.

Pag. 14. χωρικοὶ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ χερνικοῦ.] Idem postea adfert, pag. 32. vbi de Dialectis Græcorum agit. & quinam

& quinam communi dialecto vsi sint describit.

Pag. 15. θέμα ὀπτιμάτων.] Optimatum appellationem vnde fluxerit nescire se testatur ipse Constantinus, quum ait, τὸ καλούμενον οὐκ οἶδ' ὅπως θέμα ὀπτιμάτος. Sed nec ego id vocabuli apud vllum authorem hac significatione reperio. Quò fit, vt dubitem an *Optionum*, reponendum sit. Optiones verò esse erogatores militaris annonæ notum est. Procopius III. de bell. Vandalico, ὃς ἐπιμελεῖται τῆς περὶ τὴν οἰκίαν δαπάνης, ὀπτίωνα τοῦτον καλοῦσι. Etymologiam nominis adfert v. cl. I. Cuiacius, quod duces eos sibi optent diuidendæ annonæ causa, quasi adiutores, quò facilius cetera munia militaria obeant.

Ibid. μήτε τούρμαις, μήτε δρούγγοις τετιμημένον.] De turmarcha diximus supra. Ex quo cōstat, Turmam, tribus Drungis constare. Drungus verò vel alio nomine μοῖρα authore Leone Imp. est, τὸ ἐκ ταγμάτων ἤτοι ἀνδρῶν τῶν λεγομένων κομήτων συγκείμενον πλῆθος. & Drungarius, ὁ μιᾶς μοίρας ἄρχων. Drungi voce vsus est Flauius Vopiscus in Probo, *Omnes*, inquiens, *gentium drungos vsque ad quinquagenos homines in triumphum duxit*.

Ibid. Δομέστικον.] Suidas, Δομεστικοί, οἱ τῶν ῥωμαίων ἱππεῖς, οἱ κατὰ ῥωμαίους οἰκειακοὶ στρατιῶται. Socrates I. ca. 13. τῶν δορυφόρων τις, οὓς οἰκείους καλεῖ βασιλεύς. Zonaras Annalium Tomo 2. Diocletianum obscuris parentibus natum scribit, adiiciens: ἄλλοι δὲ κόμητα δομεστίκων αὐτὸν γενέσθαι φασι. Δομεστίκους δέ τινες τοὺς ἱππέας νομίζουσι. Cui addendum erat, οἰκείους. Cassiodorus verò Domesticos non solùm equites verumetiam pedites facit; vt & Notitia prouinciarum.

Ibid. ἐν τῇ σχολαῖς καὶ τοῖς ἱκανάτοις.] De Scholis Equitum, peditum, domesticorum ac protectorum adde

etiam palatinorum, tribunorum & notariorũ multa apud Iuriſconſultos. & in Notitia Prouinciarum Scholæ Scutariorũ, prima & ſecunda. Item Schola gentilium ſeniorum; Clibanariorum, Armaturarum iuniorum, Agentium in rebus, & apud Iuſtinianum præter commemoratas, etiam Schola Balliſtariorum. At in voce ἱκανάτοις aqua mihi hæret.

Ibid. τῶν παρὰ ῥωμαίοις λεγομένων κορτελίνων.] In Notitia Prouinciarum Mariani Scoti frequenter occurrit hæc vox *Cortelini*, quos alibi Cortinalios, alibi Cohortelinos, (quod magis probarim) vocat. Plerumque verò hæc coniungit, *Officia, Exceptores & ceteros cohortelinos, quibus*, inquit, *non licet ad aliam tranſire militiam, ſine annotatione* [malim *Annutatione*] *clementiæ principalis*. Sed de his rectiſſimè, vt omnia, Iac. Cuiacius V. C. ad lib. x. cod. Iuſtiniani. Tit. XXII.

Pag. 16. βουκελλ⊕.] Latinum vocabulum. Buccellati mentio fit Lib. XII. Cod. Tit. XXXVIII. *In excoctione buccellati, quod deuotiſſimis militibus conuenit præparari, in tranſlatione etiam annonæ nullius excipiatur perſona.* Buccellatum itaque eſt panis genus quod Conſtant. vocat κρικελοειδὲς ψωμίον. ſimile illi panis generi, quod hodie Hiſpani vocant *Roſca*, annularem ſcilicet formam præ ſe ferens. Annonæ verò appellatione frumentũ, vinum, oleum, caro, & ſal continentur. de quibus Iuſtinianus Imp. Nouella ρλ. καὶ τοὺς μὲν ἑκάστου τάγματος ὁπλίτας ὑποδέχεσθαι τὰ εἴδη δίχα τινὸς διαστροφῆς, καὶ ῥογεύειν τοῖς ἐξάρχοις καὶ τοῖς στρατιώταις τὰς ἐν εἴδει χορηγουμένας αὐνόνας.

Pag. 17. θέμα Παφλαγόνων.] De Paphlagonibus ita Iuſtinianus Nouell. κθ. Τὸ Παφλαγόνων ἔθν⊕ ἀρχαῖον τε καὶ οὐκ ἀνώνυμον καθεστώς, ἀλλὰ τοσοῦτον ὡς καὶ ἀποι-

κίας

κιας μεγάλας ἐκπέμψαι, καὶ τὰς, ἐν Ἰταλοῖς συνοικίσαι βενετίας, ἐν αἷς δὴ καὶ Ἀκυληΐα πόλις τῶν ἐπὶ τοῦ ἐσπέρας μεγίστη χαλώκισαι, καὶ βασιλικὴν πολλάκις δίαιταν δεξαμένη.

Pag. 18. ἡμιόνων γένος ἀγροτεράων.] Verti *Aruis aptum*, hoc eſt, arationi. quo nomine Homerus etiam eos ταλαεργοὺς vocat. tametſi fortaſſe rectius ad nequitiam indolis, referri poſſet Epithetũ ἀγροτεράων. Nam vt eſt in Prouerbio Hiſpanorum, apud quos vberrimus eſt ἡμιόνων vt & ὄνων prouentus, *No ay mala ſin tacha*, hoc eſt, Nullam reperias mulam expertem labis ſiue vitij. Et alioqui ἀγρότερος factum eſt ex ἀγειώτερος. vt & αἶγες ἀγρότεραι dicuntur ad differentiam τῶν ἡμέρων.

Pag. 19. κλεισούρατοῖς αὐώνυμος.] κλεισούρας vocem Latinam eſſe liquet, hoc eſt Clauſuram vel Cluſuram. Suidas ſcribit Romanos κλεισούρας vocaſſe τὰ ὀχυρώματα τῶν διαβάσεων. Procopius lib. 3. De ædificiis Iuſtiniani omnium optimè cluſuram quandam in Armenia ſitam, deſcribit. quem locum, quòd in excuſis exemplaribus mutilus & corruptus, vt ſexcenti alij, legitur, integrum & caſtigatum ex vetuſtiſſimo Codice Ms. adſcribam. ἐκ δὲ μαρτυροπόλεως ἐς δύοντα που τὸν ἥλιον ἰόντι, χωρίον ἐστὶ φεισῶν ὄνομα, ἐν ἀρμενίᾳ μὲν καὶ αὐτὸ κείμενον τῇ σοφανηνῇ καλουμένῃ, μαρτυροπόλεως δὲ ὀλίγον ἔλασσον ἢ ὁδῷ ἡμέρας διέχον. τούτου δὲ τοῦ χωρίου ἐπέκεινα, ὅσον ἐκ σημείων ὀκτὼ μάλιστα, ὄρη ἀπότομα, καὶ παντάπασιν ἀδιέξοδα, ξυνιόντα εἰς ἄλληλα, ποταμοὺς [Vet. Cod. στενωποὺς] ἀπεργάζονται δύο, ἀγχιστάτῳ ἀλλήλοιν ὄντα [lege ὄντας] οὕσπερ νενομίκασι κλεισούρας καλεῖν. Hoc etiam adiiciam Hiſpanos etiam hodie, propriè admodum eiuſmodi Cluſuras, *Sierras* Vocare. quod nihil aliud quàm Clauſtra ſignificat. vt *Somoſierra*, & *La ſierra neuada*. Vocant verò etiam alio voca-

bulo *Puertos* eâdem planè ratione, qua Græci πύλας. Hoc addam: quam Procopius Armeniam Σοφανὴν vocat, à Iustiniano, vt supra notaui, Τζοφανηνὴν ἢ Τζοφανὴν dici.

Pag. 20. κολωνοὺς δὲ τοὺς ὑψηλοὺς καὶ ἐπηρμένους λόφους καλοῦσιν ἕλληνες.] κολωνοὶ vel vt Eustathius vult κολῶναι, sunt τόποι λήγοντες μὲν εἰς ὀξὺ, μὴ ἀκριβῶς δὲ ἀποξυμμένοι. παρὰ τὸ κολούειν, ὅ ἐστι κολοβοῦν.

Ibid. χρυσόχειρ.] de hoc & eius cæde, vide Zonaram Annalium Tom. 3. in Basilio Macedone.

Pag. 23. τὶ Θωμᾶς ὁ περίοικος.] De hoc, ni fallor, Thoma Iustinianus Imp. Nouel. λα. τούτων, inquiens, οὕτως ἡμῖν διατεταγμένων, κἀκεῖνο προσδιορίσαι δίκαιον ἔτι νομίζομεν, ἐφ' ᾧ προστῆσαι τῆς τρίτης Ἀρμενίας ἄνδρα σεμνὸν, ὑπουργηκότα τε ἡμῖν ἤδη, καὶ ἄξιον τοῦ τῆς ἀρχῆς ὄγκου καὶ προσχήματος. εὑρόντες τοίνυν Θωμᾶν τὸν μεγαλοπρεπέστατον, ἤδη μὲν ἀρχὰς ἐπὶ τῶν Ἀρμενίων ἀνύσαντα χώρας καὶ τ' ἄλλα δὲ ἄνδρα χρηστὸν, καὶ γνησίως ἡμῖν ὑπηρετησάμενόν τε καὶ ὑπηρετούμενον, αὐτὸν ἐπὶ τῇ τῆς ἀρχῆς ταύτης προβαλλόμεθα διοικήσει. περίοικος verò Λυκανδοῦ vocatur Thomas à Constantino, non alia arbitror ratione, quàm quòd eam olim, priusquam à Leone Imperatore Vrbis appellationē dignitatemq. accepisset, inhabitasset.

Pag. 24. πιννινότειχα.] Verti, *Rutilanti vellere*. Pinnam ostrei genus esse scio, &, authore Aristotele, in limosis arenosisque locis, ex bysso (ita enim legit Theodorus Gaza) hoc est, Villo siue lana quadam pinnali nasci. Verum Athenæus legit ἐκ τοῦ βυθοῦ. Vellus tamen hoc πίννινον, non esse ἐξ ἐρίων siue lana ouium, sed ex mari colligi, locuples mihi testis Procopius sub initiū lib. III. De ædificiis Iustiniani, vbi insignia siue habitum Satraparum Armeniæ describit. qui locus quoniam in excusis exemplaribus

bus desideratur. fœdissimè enim ab indocto quodam & quod consectaneum est impudente Epitomographo liber ille innumeris locis est truncatus, totum ex vetustissimo Codice Ms. qui apud me est adscribam. Post hæc itaque Procopij excusi verba, Τὰ μὲν οὖν ἀμφὶ τῇ μεγάλῃ ἀρμενίᾳ διοικήσατο ὧδε: Insere quæ sequuntur: τῇ δὲ ἄλλῃ ἀρμενίᾳ, ἥπερ ἐντὸς εὐφράτου οὖσα, διήκει εἰς ἀμίδαν πόλιν, σατράπαι ἐφεστήκεισαν ἀρμένιοι πέντε. καὶ κατὰ γένος μὲν ἐσαεὶ τὰς ἀρχὰς ἐκαλοῦντο ταύτας. ἐχόμενοι αὐτῶν ἄχρι ἐς θάνατον. Σύμβολα μέν τοι αὐτῶν πρὸς τοῦ ῥωμαίων βασιλέως ἐδέχοντο μόνον. ἄξιον δὲ τὰ σύμβολα ταῦτα δηλῶσαι λόγῳ, ἐπεὶ οὐκέτι ἐς ἀνθρώπου ὄψιν ἀφίξεται. Χλαμὺς ἐξ ἐρίων πεποιημένη, οὐχ οἷα τῶν προβάτων ἐκπέφυκεν, ἀλλ᾽ ἐκ θαλάσσης ξυνειλεγμένων. πίννους τὰ ζῶα καλεῖν νενομίκασιν, ἐν οἷς ἡ τῶν ἐρίων ἔκφυσις γίνεται. χρυσῷ δὲ ἡ τῆς πορφύρας κατηλήλειπτο μοῖρα, ἐφ᾽ ἧς εἰώθει ἡ τῆς ἁλουργίδος ἐμβολὴ γίνεσθαι. περόνη χρυσῆ τῇ χλαμύδι ἐπέκειτο, λίθον ἐπὶ μέσης περιφέρουσα τινα ἔντιμον, ἀφ᾽ οὗ ὑάκινθοι τρεῖς χρυσαῖς τε καὶ χαλαραῖς τῶν ἁλύσεσιν ἀπεκρέμαντο. χιτὼν ἐκ μετάξης ἐγκαλλωπίσμασι χρυσοῖς πανταχόθεν ὡραϊσμένος, ἃ δὴ νενομίκασι πλουμία καλεῖν. ὑποδήματα, μέχρι ἐς γόνυ φοινικοῦ χρώματος, ὃ δὴ βασιλέα μόνον ῥωμαίων τε καὶ περσῶν ὑποδεῖσθαι θέμις. Glossæ veteres etiam habent *πίνινον* marinum: vbi addendum putarim, *Vellus*, vel alioqui *Ostreum*.

Pag. 30. σάμον.] Eamdem Sami etymologiam adfert Eustathius in Homerum. σάμος γὰρ, inquit, ὁ λόφος κατὰ γλῶτταν. καὶ ἀλλαχοῦ προσηγορικῶς πᾶν ὕψος κατὰ γλῶτταν.

Pag. 31. ὑπὸ γὰρ τῆς ἄκρας αἰολικῶς, ἣν αἶγα.] Addit Strabo, δεῖ δὲ μακρῶς τὴν δευτέραν συλλαβὴν ἐκφέρειν, αἰγᾶν, ὡς ἀκτᾶν, καὶ ἀρχᾶν. Corruptè verò apud Stephanum legitur ΑΙΓΑΤΗΣ αἰολικῶς ἄκρα, quum

 procul

procul dubio legendum sit Αἶγα, τῆς αἰολίδος ἄκρας.

Ibidem. ἡ γὰρ τῶν ἑλλήνων γλῶττα εἰς πέντε διαλέκτους διῄρηται.] Strabo sub initium libri v i i. quatuor Græcorum dialectos recenset, easque ad duas præcipuas, Atticam scilicet & Æolicam reduci posse. Ionicam enim ex Attica, Doricam ex Æolica ortam. quod quidem posterius ex Pindari verbis satis liquet, qui quum Dorica dialecto vtatur, Æolicè tamen se scribere testatur, his verbis: ἐμὲ δὲ στεφανῶσαι Κεῖνον ἱππικῷ νόμῳ Αἰολίδι μολπᾷ χρή.

Pag. ἀπὸ τοῦ λεγομένου λεκτοῦ.] Rectè, Lecto. Nam à Lecto ad Canas Lesbus porrigitur, χεδόντι μητρόπολις τῶν αἰολικῶν πόλεων, vt Strabo loquitur.

Pag. 32. κυκλάδες νῆσοι καλούμεναι, καὶ τῶν σποράδων.] De Cycladibus Dionysius In περιηγ.

Δῆλον ἐκυκλώσαντο, καὶ οὔνομα κυκλάδες εἰσίν.

de Sporadibus verò ita:

Αἰγαίου πόντοιο πλατὺν πόρον. ἔνθα τε κῦμα,
Ῥησσόμενον νήσοισι περιβρέμεται σποράδεσσι.

σποράδες enim sunt minores insulæ per Ægæum mare sparsæ. Apuleius libro De mundo elégantissima metaphora minores insulas per aperta Ponti sparsas, comparat Næuulis: quum in omnibus editionibus hactenus lectum sit, *vt nebulæ quidem*, pro *vt næuuli quidam*. cuiusmodi metaphora, paucis post lineis, Isthmos *fretorum ceruices* vocat, alludens ad veram τοῦ ἰσθμοῦ significationem. quo etiam loco, pro *veluti quibusdam fretorum ceruicibus procedentibus*, legẽdum est *v. q. fretorum ceruicibus premitur.* ita enim ex vetustissimo Cod. Ms. repono. cuius ope propediẽ non hunc tantũ De mundo librum mundiorẽ reddam, sed è reliquis Apuleij philosophicis lib. maculas omnes, quoad eius fieri poterit, eluam.

Ibid.

Ibid. *κύματα μακρὰ καὶ ὄρεσιν ἐοικότα.*] Ex hoc loco suppleui versum Moschi,

> *Ἀλλ' ὅταν ἀχήσῃ πολιὸς βυθὸς, ἡ δὲ θάλασσα*
> *Κυρτὸν ἐπαφρίζῃ, τὰ δὲ κύματα μακρὰ μεμήνῃ.*

Neq. enim dubito quin interiiciẽdum sit τὸ, *μακρὰ.*

> *οὐ γάρ τις κείνῳ ἐναλίγκια κύματ' ὀφέλλει*
> *ὑψόθι μορμύρων ἕτερος πόρος ἀμφιτρίτης.*

vt Dionys. eleganter describit.

Pag. 40. *οἱ παλαιότεροι ἡμῶν ὑποστρατηγοὺς ἐκάλουν τοὺς στρατηγούς.*] Rectè hoc à Constantino nostro animaduersum. Ita & apud Homerum *ὑφηνίοχες* idem significat quod *ἡνίοχος. κατὰ παρολκὴν τῆς προσθέσεως.*

Ibidem. *Κόμης, ἐστὶν ὁ ἑκατὸν ἀνδρῶν ἄρχων.*] Nicetas frequens in nominibus peregrinis Græcia donandis, *τοὺς ἑκατοντάρχους κεφαλάδας* vocat, exprimens barbarum Capitanei nomen. & *κεφαλὴν ἐστι* vocat, *τὸ ναυαρχεῖν ἢ στρατηγεῖν.* Eustathius verò annotat vocem *κόμητος, ἰδιωτικὴν λέξιν ἐστι, καὶ ἴσον τι τῷ, ναύαρχος* significare.

Pag. 41. *σανδοφόρος ε. ο. τ. σ. ἢ. βρέδου.*] Putarim legendum *βάνδου.*

Ibid. *μανδάτωρες.*] Si horum officium erat Mandata principum ad milites perferre, consequens videtur, etïam deferre solitos eos qui contra fecissent, aut mandatis non paruissent. Nam pro Delatoribus siue *μηνυταῖς* id vocabuli vsurpasse videtur Tranquillus in Tito. *Inter aduersa*, inquiens, *temporum delatores, mandatorésque erant ex licentia veteri.*

Ibidem. *βέξσωρες.*] Putarim legendum *Cursores.*

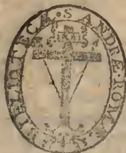
Pag. 42. *μένσωρες.*] Horum erat principi hospitia & militibus metata præparare. De metatis verò Iustinianus Imperator, Nouella *ρλ. περὶ παρόδου στρατιωτῶν.*

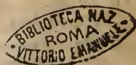
Ibid. Σκυλβάτωρες.] Puto legendum *Sculsatores*, nomine ea tempeſtate vſitato pro *Auſcultatores*.

Ibid. περὶ ὑπηρεσίαν τῶ φοσσάτου.] Suidas alibi τὸ φοσσάτον Σέδιτον vocat; Voce mihi inexplorata, Niſi fortè corrupta ſit à Septum.

Ibid. ὅτι δὲ καὶ ἡ τοῦ στρατηγοῦ προέλευσις.] Cenſuerim per προέλευσιν τοῦ στρατηγοῦ idem ſignificari quod apud Iuſtinianum Nouella ρε. per προόδους τῶν ὑπάτων. In qua agitur de moderandis ſumtibus conſulum in exhibendis Ludis, quum videlicet ſolemni pompa in publicum prodit. Septies verò tantùm vno anno Conſuli προόδους Iuſtinianus permiſit. στρατηγῶν verò & Conſulum eaſdem fuiſſe prærogatiuas, eademq. inſignia honorum multis è locis ex eodem Iuſtiniano ſatis conſtat. quibus congerendis otium hoc quidem tempore non ſuppetit. Vrget enim me Nundinarum Francfordienſium vicinia, vt, manum, quod aiunt, de tabula.

FINIS.

GOTTSCHER RESTAURO
1971

